

**UCHWAŁA NR LI/364/14
RADY MIEJSKIEJ W DOBCZYCACH**

z dnia 26 lutego 2014 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta
Dobczyce na lata 2014-2020**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z ze zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. Nr 182 ze zm.) Rada Miejska w Dobczycach uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Dobczyce na lata 2014 - 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Dobczyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zastępca Przewodniczącego
Rady Miejskiej w Dobczycach

Czesław Leszczyński

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LI/364/14
Rady Miejskiej w Dobczycach
z dnia 26 lutego 2014 r.

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY
I MIASTA DOBCZYCE NA LATA 2 014 – 2020**

Wstęp	4
I Diagnoza ogólna	
1. Charakterystyka Gminy i Miasta Dobczyce	5
1.1 Położenie i powierzchnia	5
1.2 Środowisko przyrodnicze	5
1.2.1 Położenie geograficzne	5
1.2.2 Wody powierzchniowe i podziemne	5
1.2.2.1 Rzeki	5
1.2.2.2 Wody stojące	6
1.2.2.3 Wody podziemne	6
1.3 Dziedzictwo kulturowe	6
1.4 Sytuacja demograficzna	7
2. Rynek pracy	10
2.1 Strefa przemysłowa	10
2.2 Kwestia społeczna bezrobocia	10
2.3 Bezrobocie na terenie Gminy Dobczyce	12
3. Infrastruktura społeczna:	14
3.1 Czas wolny, kultura i sport jako elementy funkcji wypoczynkowej, rekreacyjnej i zdrowotnej	14
3.2 Oświata jako element funkcji wychowawczej, edukacyjnej i kulturalnej	17
3.3 Opieka zdrowotna jako element funkcji zdrowotnej	18
4. Sytuacja rodzin na terenie Gminy Dobczyce	19
4.1 Świadczenia rodzinne	20
4.2 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	22
4.3 Dożywianie dzieci w placówkach oświatowych	23
4.4 Pomoc materialna o charakterze socjalnym	24
4.5 Dodatki mieszkaniowe	25
4.6 Wsparcie asystenta rodziny – jako nowa forma pomocy	25
4.7 Usługi opiekuńcze oraz opieka zapewniana przez domy pomocy społecznej	26
5. Osoby niepełnosprawne	27
6. Profilaktyka i leczenie uzależnień	28
6.1 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	29
6.2 Liczbowe zestawienie danych dot. problemu alkoholowego w Gminie Dobczyce	29
6.2.1 Dane szacunkowe dot. osób z problemem alkoholowym	29
6.2.1.1 Skala problemów alkoholowych wykazana przez Policję	29
6.2.1.2 Dane uzyskane z MGOPS w Dobczycach	30
6.2.1.3 Dane dotyczące GKRPA, Punktu konsultacyjnego oraz placówek odwyk.	31
6.2.1.4 Dane uzyskane ze szkół	32

6.3 Dostępność alkoholu	33
7. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie	34
7.1 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy	35
7.2 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	35
8. Pomoc społeczna – realizowane zadania	36
8.1 Zasady przyznawania zasiłków na podstawie ustawy o pomocy społecznej	39
8.2 Formy Pomocy	40
8.3 Projekt „Aktywna przyszłość szansą dla Ciebie” – jako nowa forma aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia na terenie Gminy Dobczyce	42
8.4 Organizacja MGOPS w Dobzycach	43
9. Aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców	44
9.1 Trzeci sektor jako przejaw aktywności obywatelskiej	45
II Analiza SWOT	47
III Cele strategiczne strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych	64
IV System monitoringu i ewaluacji	89

WSTĘP

Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest nie tylko koniecznością wynikającą z obowiązku nałożonego ustawą o pomocy społecznej, ale i nieodzowną potrzebą dla zapewnienia spójnej i efektywnej pracy z osobami będącymi klientami systemu pomocy społecznej. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest także ważną częścią ogólnej Strategii Rozwoju Gminy, ponieważ bez skutecznej polityki rozwiązywania problemów społecznych rozwój gminy nie miałby charakteru zrównoważonego.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Jej ustawowym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych kompetencji, uprawnień i zasobów.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Dobczyce na lata 2014-2020 jest dokumentem wyznaczającym główne cele służące zapewnieniu mieszkańcom odpowiedniej jakości życia i zabezpieczeniu ich podstawowych potrzeb. Realizacja oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania różnego rodzaju działań strategicznych, w tym zwłaszcza:

- **interwencyjnych** – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie społeczne,
- **asekuracyjnych** – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu,
- **kompensacyjnych** – niwelujących luki i deficyty,
- **partycypacyjnych** – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Obok form pomocy o charakterze finansowym, rzeczowym lub usługowym, konieczne jest rozwijanie form pozamaterialnych poprzez poradnictwo, wsparcie psychologiczne, prawne, aktywizację społeczną oraz rozwój samopomocy sąsiedzkiej. Celem tych wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji, doprowadzenie do usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz wyposażenie ich w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami.

Specyfika problemów społecznych leży w ich złożonej strukturze. Bardzo często wiele trudności przysparza identyfikacja problemu. Powodem tego jest fakt, iż problemy społeczne nie występują w pojedynkę. Zazwyczaj pojawienie się jednego problemu implikuje powstanie innego, np. bezrobocie powoduje ubóstwo, ubóstwo zaś przygotowuje grunt pod rozwój patologii, które z kolei przyczyniają się do dysfunkcji rodziny, problemów wychowawczych itp. Zatem, by w jak największym stopniu minimalizować skutki problemów społecznych, należy dobrze zdiagnozować ich źródło, aby podjęte działania były efektywne od samego początku.

I Diagnoza ogólna

1. Charakterystyka Gminy Dobczyce

1.1 Położenie i powierzchnia

Miasto Dobczyce jest administracyjnym i gospodarczym centrum miejsko-wiejskiej Gminy Dobczyce, położonym w jej centralnej części. W skład gminy wchodzi miasto Dobczyce oraz 13 sołectw: Bieńkowice, Brzączowice, Brzezowa, Dziekanowice, Kędzierzynka, Kornatka, Niezdów, Nowa Wieś, Rudnik, Sieraków, Skrzynka, Stadniki, Stojowice.

Gmina wchodzi w skład powiatu myślenickiego w województwie małopolskim. Miasto położone jest w odległości około 30 km od Krakowa, 15 km od Wieliczki i 13 km od Myślenic. Leży na pograniczu dwóch odrębnych krain geograficznych: Beskidów i Pogórza Wielickiego. Gmina w całości położona jest w zlewni rzeki Raby.

Powierzchnia Gminy wynosi 6 639,7 ha, z której ponad 19 % przypada na Miasto Dobczyce, pozostałą część stanowią sołectwa, z których największą powierzchnię ma sołectwo - Kornatka (patrz tabela 1).

Tabela nr 1. Powierzchnia miasta Dobczyce oraz poszczególnych sołectw.

Lp	Nazwa sołectwa	Powierzchnia
1.	Dobczyce - miasto	1 296,7 ha
2.	Bieńkowice	273,9 ha
3.	Brzączowice	567,7 ha
4.	Brzezowa	598,8 ha
5.	Dziekanowice	233,8 ha
6.	Kędzierzynka	498,8 ha
7.	Kornatka	1 221,5 ha
8.	Niezdów	143,5 ha
9.	Nowa Wieś	203,5 ha
10.	Rudnik	224,0 ha
11.	Sieraków	498,3 ha
12.	Skrzynka	309,7 ha
13.	Stadniki	319,9 ha
14.	Stojowice	249,7 ha
Razem powierzchnia ogólna gminy		639,7 ha

1.2 Środowisko przyrodnicze

1.2.1 Położenie geograficzne

Dobczyce leżą pod 4953' szerokości geograficznej północnej i pod 206' długości geograficznej wschodniej, na wysokości 255 – 300 m n.p.m., na pograniczu dwóch odrębnych krain geograficznych: Beskidów i Pogórza Wielickiego. Przez Gminę przepływa rzeka Raba.

1.2.2 Wody powierzchniowe i podziemne

1.2.2.1 Rzeki

Gmina w całości położona jest w zlewni rzeki Raby, przy czym w przeważającej części na obszarze zlewni bezpośredniej Jeziora Dobczyckiego, stanowiącego zbiornik wody pitnej dla miasta Krakowa i okolicznych gmin. Głównym dopływem Raby na terenie Gminy Dobczyce jest prawobrzeżny dopływ – potok Krzyworzeka, uchodzący do Raby w rejonie wsi Stadniki. Przez teren gminy przepływają również takie potoki jak: Olszanica, Brzezówka, Burletka i Młynówka.

Rzeka Raba jest jednym z prawostronnych, karpackich dopływów rzeki Wisły. Obszar zlewni po zbiornik retencyjny w Dobczycach zajmuje powierzchnię 770 km². Zlewnia ta położona jest w swej górnej części na

obszarze Beskidów (Beskid Wysoki, Sądecki, Wyspowy, Średni), a w części środkowej na obszarze Pogórza Karpackiego (Pogórze Wielickie i Wiśnickie).

Stan zlewni ma bezpośrednie znaczenie dla Zbiornika Dobczyckiego, a tym samym dla środowiska przyrodniczego i społecznego w Gminie.

1.2.2.2 Wody stojące

Szczególnym elementem hydrografii terenu jest zbiornik retencyjny w Dobczycach. Pełni on ważną rolę zaopatrywania w wodę miasta Krakowa i innych gmin oraz redukcji powodzi w dolnym biegu Raby. Zapora została zbudowana na 62,5 km biegu rzeki Raby, u stóp góry zamkowej, tworząc zalew o powierzchni 1065 ha (przy maksymalnym poziomie piętrzenia). Całkowita pojemność zbiornika wynosi 127 mln m³ wody. Elementem piętrzącym jest zapora ziemna z ekranem asfaltowo-cementowym. Długość zapory w koronie wynosi 650 m, wysokość maksymalna 32 m, a objętość korpusu 1 300 tys. m³.

Napełnianie zbiornika miało miejsce w okresie od listopada 1985 roku do grudnia 1987 roku. Największa część zbiornika leży na obszarze gminy Dobczyce. Do podstawowych jego funkcji zalicza się:

- a) *funkcję wyrównawczą*, polegającą na magazynowaniu wody do celów pitnych, przemysłowych bądź rolniczych, a także podwyższaniu przepływów niżówkowych w rzece,
- b) *funkcję energetyczną*, polegającą również na wyrównywaniu dopływu (lub odpływu) przy równoczesnym tworzeniu niezbędnego spadku,
- c) *funkcję przeciwpowodziową* związaną z redukowaniem kulminacji fal powodziowych i ochroną terenów leżących poniżej zbiornika.

Zbiornik jest zamknięty dla celów rekreacyjnych, a korzystanie z niego oraz zagospodarowanie terenu wokół podporządkowane jest rygorom określonym w rozporządzeniu nr 19/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 19 grudnia 2012r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody powierzchniowej ze Zbiornika Dobczyckiego na potrzeby Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie. Strefa ochrony obejmuje obszar ok. 84 km² i w ramach niej zostały wyznaczone tereny ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej.

Jakość wód w zbiorniku Dobczyckim monitorowana jest przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska oddział w Krakowie. Stały monitoring ujęcia wody surowej prowadzi Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji.

1.2.2.3 Wody podziemne

Głównym zbiornikiem wód podziemnych na terenie Gminy są zbiorniki w przepuszczalnych osadach czwartorzędowych den dolin rzecznych, zwłaszcza doliny rzeki Raby, którą stanowią utwory zwirowo-piaszczyste.

W granicach gminy występuje regionalny, główny zbiornik wód podziemnych zaliczany do Głównych Zbiorników Czwartorzędowych w dolinach rzek górskich. Wody poziomu wodonośnego ujmowane są zespołem studni wierconych na południe od Dziekanowic oraz na terenie miasta i w studniach gospodarskich.

Strefa ochrony zbiornika wód podziemnych – jako jedyne zapewniającego zaopatrzenie w wodę na większą skalę – obejmuje pas terenu o szerokości około 2 km po obu stronach doliny rzeki Raby. Jest to tzw. Strefa „ONO”.

Wody podziemne występujące w innych utworach nie mają większego znaczenia jako źródła zaopatrzenia wody (dotyczy to piaskowców godulskich i istebniańskich tworzących zbiorniki szczelinowo-porowe, izolowane przez łupki). Zasilane są one przez wody opadowe, częściowo rzeczne, prawdopodobnie także przez wody zbiornika.

Lokalizacja zbiornika na terenie Gminy Dobczyce gwarantuje mieszkańcom stały dostęp do wody pitnej.

1.3 Dziedzictwo kulturowe

Dobczyce są jedną z najstarszych osad położonych w Powiecie Myślenickim. Jej początki sięgają epoki brązu. Znaleźiska archeologiczne wskazują na istnienie tu siedzib ludzkich w okresie żelaza, kultury łużyckiej i czasów rzymskich. Samo miasto swoimi korzeniami sięga XIII wieku. Z nazwą Dobczyce spotykamy się już w dokumentach z 1226 roku. Prawa miejskie, sprzed 1310 roku, zostały potwierdzone

przez Kazimierza Wielkiego w 1362 roku, wraz z nadanymi dla miasta nowymi przywilejami. W XIV wieku Dobczyce były otoczone murem obronnym, którego fragmenty zachowały się do dziś.

W początkowym okresie miasto rozwijało się w bezpośrednim sąsiedztwie zamku, który był własnością króla. Zamek stanowił jeden z ważniejszych punktów w systemie obrony Krakowa od strony południowej. Wzniesiony z kamienia średniowieczny zamek w XVI wieku przebudował w stylu renesansowym starosta Sebastian Lubomirski. Na przestrzeni dziejów gośćmi zamku byli m.in. władcy: Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło oraz kronikarz Jan Długosz ze swoim uczniem Kazimierzem Jagiellończykiem. Warowne miasto ze służebnymi wsiami stanowiło zamożne starostwo niegrodowe do rozbiorów Polski. Od drugiej połowy XVIII wieku miasto przeniosło się z ciasnego wzgórza w dolinę. Obecny Rynek zachował w swoim kształcie charakterystyczną formę ulicówki.

Na terenie Gminy i Miasta znajdują się zespoły oraz obiekty historyczne i prehistoryczne. Są to oprócz zespołu zamku – zespoły kościelne i dworskie, parkowe itp. oraz liczne stanowiska archeologiczne objęte ochroną konserwatorską, do których zaliczamy:

- Wzgórze zamkowe w Dobzycach wraz z ruinami zamku Kazimierzowskiego, zespołem skansenu, kościołem oraz całym obszarem wewnątrz murów miejskich wraz z murami i ich otoczeniem;

- Centrum miasta Dobczyce począwszy od mostu na Rabie (zieleń parkowa przy boisku sportowym) aż do ulicy Królowej Jadwigi obejmujące: zespół kościoła parafialnego pod wezwaniem Matki Bożej Wspomożenia Wiernych oraz Rynek i ul. Kilińskiego na podanym odcinku;

- W Brzączowicach – zespół podworski;

- W Dziekanowicach – zespół kościoła i plebani;

- W Kornatce – leśniczówka drewniana;

- W Niezdowie – zespół dworski;

- W Sierakowie - zespół podworski;

- W Stadnikach – zespół klasztorny O.O. Sercanów, dwa zespoły dworskie;

- W Stojowicach - zespół dworski;

- Drzewa – pomniki przyrody: lipa Marysieńka przy starym kościele na Wzgórzu Zamkowym, lipa przy starym kościele na Wzgórzu Zamkowym, lipa przy ul. Marwin 40, dąb we wsi Kornatka, na działce pp. Płatków przy drodze Kornatka-Dobczyce;

- Parki podworskie na terenie Gminy Dobczyce;

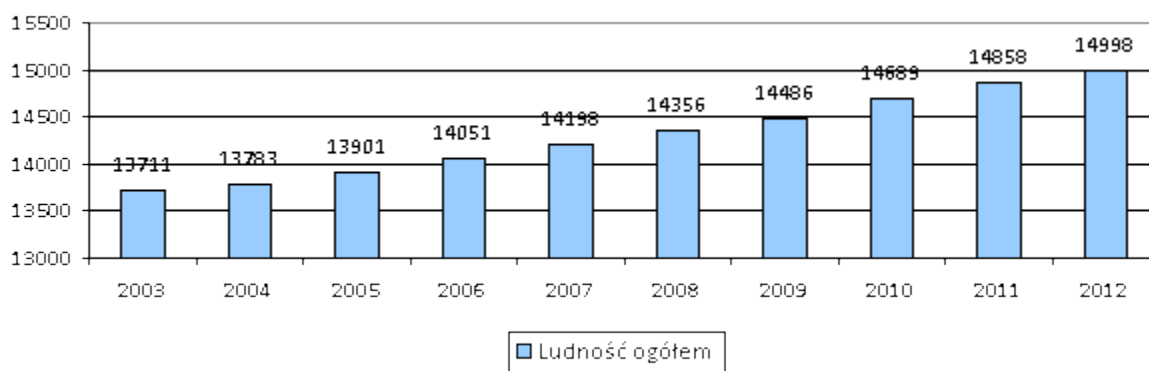
Usytuowanie zabytków kultury na terenie gminy podkreśla jej walory i ma znaczenie dla rozwoju turystyki. W procesie budowania społeczeństwa obywatelskiego ważną rolę pełni idea małej ojczyzny. Dla integrowania społeczności lokalnej bardzo ważne staje się dziedzictwo regionalne, na które składają się zabytki o znaczeniu lokalnym, związane z tradycją i historią danego miejsca.

1.4 Sytuacja demograficzna Gminy Dobczyce

Gminę Dobczyce zamieszkuje 14 998 (dane na koniec 2012r.), z czego 6417 osób to mieszkańcy miasta. Poniższy wykres przedstawia liczbę ludności w poszczególnych latach. Zauważalna jest tendencja wzrostowa liczby mieszkańców Gminy i Miasta Dobczyce.

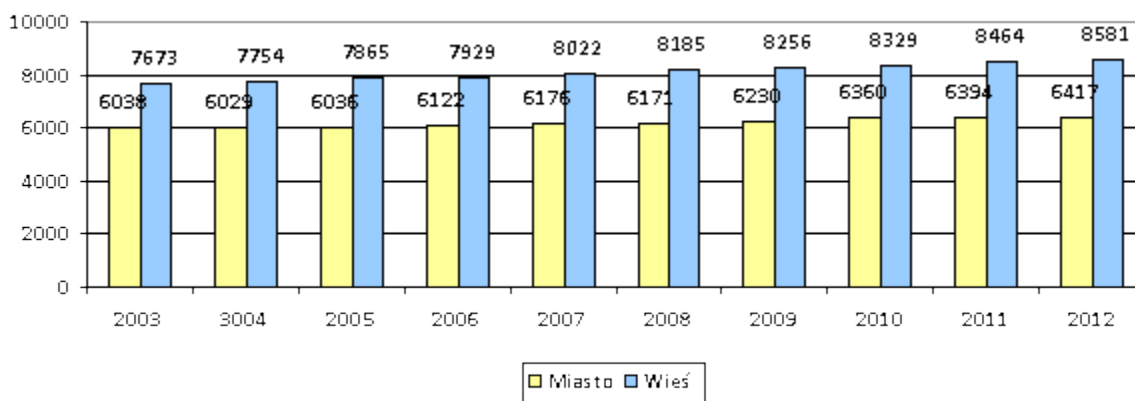
Wykres nr 1. Liczba ludności ogółem Gminy i Miasta Dobczyce w latach 2003 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – baza danych lokalnych

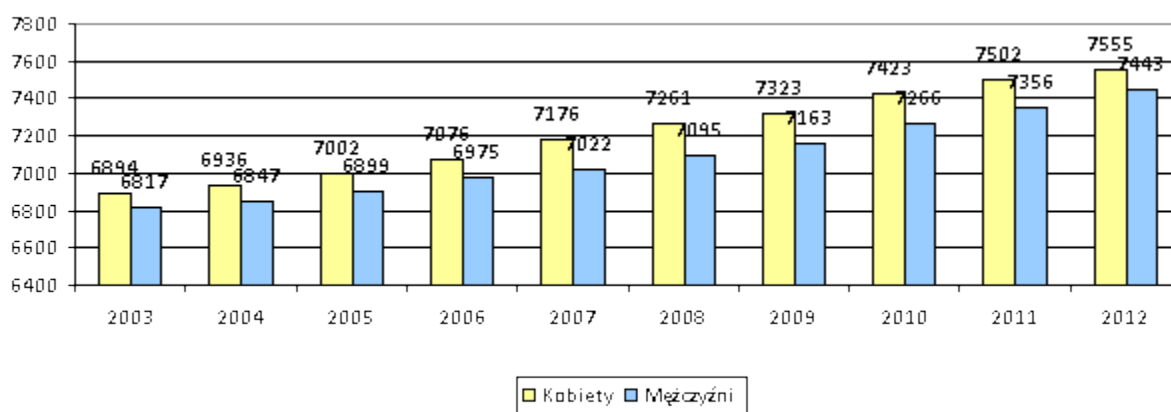
Wykres nr 2. Liczba mieszkańców w podziale na mieszkańców obszaru miejskiego i obszaru wiejskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – baza danych lokalnych

Ogólna liczba mieszkańców zamieszkałych na terenie Gminy Dobczyce wzrasta, natomiast jak wynika z wykresu nr 2 większy przyrost mieszkańców odnotowuje się na terenach wiejskich.

Wykres nr 3. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy w latach 2003 – 2012

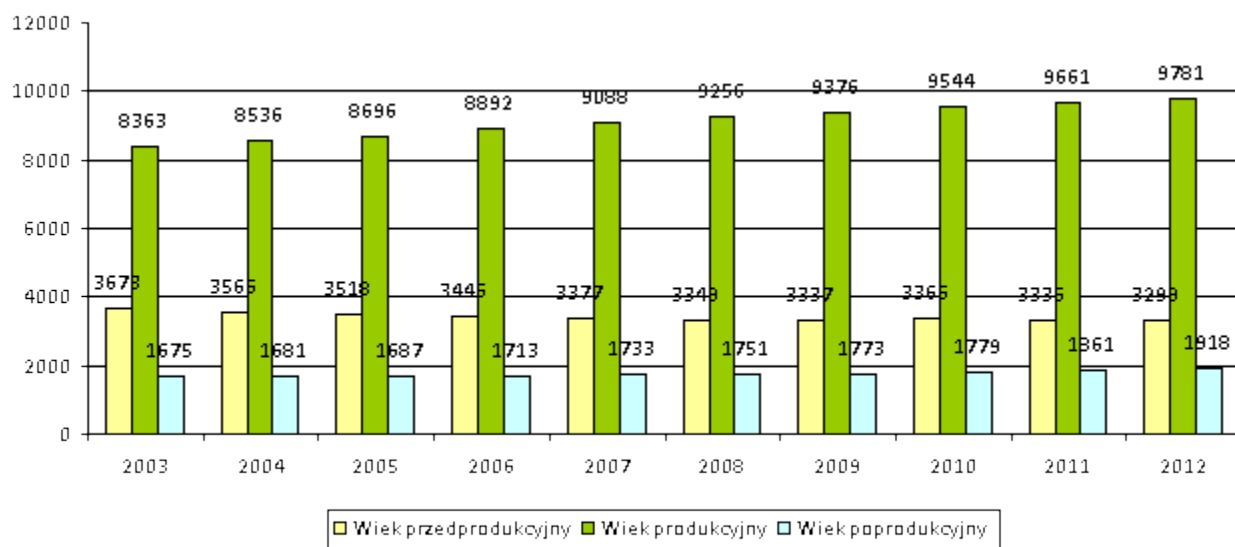

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – baza danych lokalnych

Jeśli chodzi o strukturę wieku osób zamieszkujących Gminę Dobczyce widoczny jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Zwiększająca się liczba osób

w wieku produkcyjnym związana jest z przejściem osób z wyzów demograficznych w obszar wieku produkcyjnego. Szczegółowe dane przedstawia wykres nr 4 opracowany wg danych GUS.

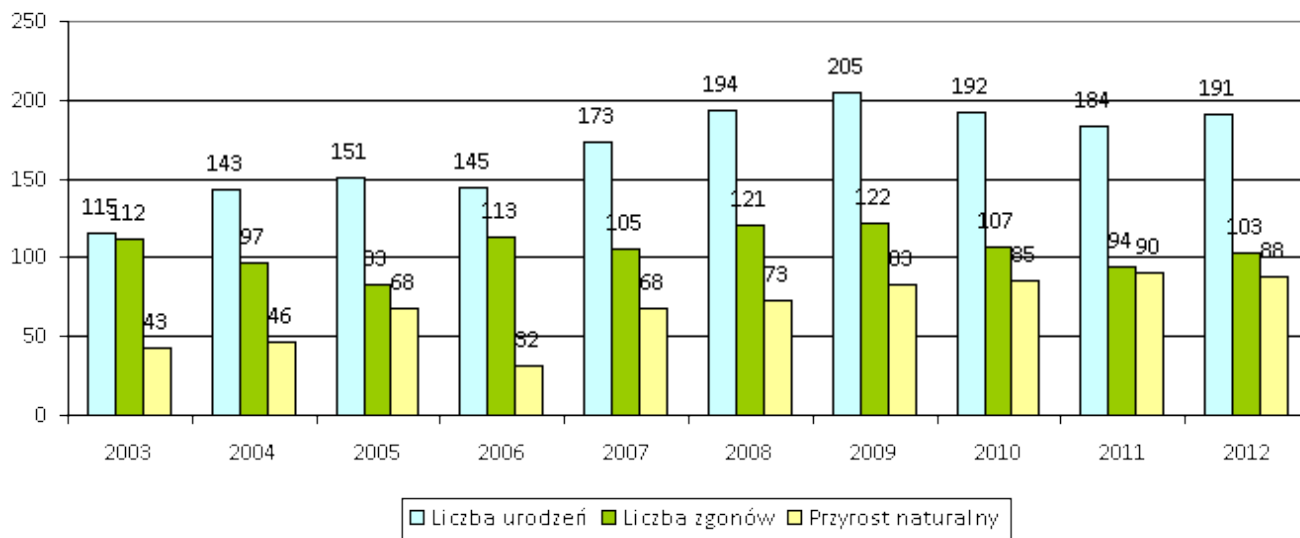
Wykres nr 4. Struktura ludności wg wieku mieszkańców Gminy i Miasta Dobczyce w latach 2003 - 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe zestawienie obrazuje tendencje zmian w strukturze społecznej. Liczba mieszkańców stale rośnie. Utrzymująca się na wysokim poziomie liczba osób w wieku produkcyjnym związana jest z wejściem na rynek pracy osób urodzonych w latach 80-tych czyli w okresie ostatniego wyżu demograficznego.

Wykres nr 5. Przyrost naturalny w latach 2003-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2006 widoczny jest najniższy poziom przyrostu naturalnego na przestrzeni lat, porównywalny z latami 2003 -2004. Najwyższy przyrost naturalny nastąpił w 2011 r., kiedy to liczba urodzeń wyniosła 184, a zgonów 94 co wskazuje na wysoki przyrost naturalny na poziomie 90 punktów.

Rynek pracy

Rynek pracy tworzony jest przez następujące elementy:

- zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie,
- podział pracowników wg pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia.

Rynek pracy pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce. Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi. Inne dochody, jak na przykład renty dla właścicieli ziemi czy odsetki dla właścicieli kapitału, odgrywają znacznie mniejszą rolę.

2.1 Strefa Przemysłowa

Strategiczną decyzją władz gminnych, podjętą w 1993 roku było postawienie na tworzenie dogodnych warunków do inwestycji przez wydzielenie i uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę Strefy Przemysłowej w Dobczycach. Celem społecznym, przyświecającym tej decyzji było tworzenie nowych miejsc pracy oraz niwelowanie skutków bezrobocia, natomiast celem gospodarczym wzrost dochodów gminy z podatków i dywersyfikacja rodzajów produkcji. Samorządowcy z Dobzyc dobrze rozumieli, że nie wolno wszystkich dochodów gminy przeznaczać na konsumpcję i poprawę komfortu życia mieszkańców, ale trzeba zainwestować w dziedzinę skutkującą rozwojem w przyszłości. Słuszność tej decyzji potwierdzają procesy zachodzące obecnie w gospodarce regionu, polegające między innymi na restrukturyzacji tradycyjnych przemysłów oraz unowocześnianiu technologii. Z jednej strony w regionie pojawili się inwestorzy poszukujący dogodnych lokalizacji, uzbrojonych terenów i taniej, a dobrze przygotowanej kadry, z drugiej powstała konkurencja między gminami o przyciągnięcie inwestora. Dobczyce są jedną z gmin wygrywających w tej konkurencji, dzięki wcześniejszemu przygotowaniu.

Strefa Przemysłowa, oferuje lokalizację i infrastrukturalną możliwość funkcjonowania zakładów produkcyjnych. Dalszy rozwój strefy przemysłowej jest kierunkiem strategicznym samorządu gminy, zapewniającym powstawanie i utrzymywanie miejsc pracy oraz kreującym dochody gminy, niezbędne dla realizacji jej zadań społecznych. Działania samorządu koncentrują się głównie na budowie infrastruktury technicznej obsługującej strefę, w tym dróg, kanalizacji, wodociągów, odwodnienia, oświetlenia. Ważnym powodem wydzielenia w przestrzeni miasta strefy przemysłowej jest dbałość o środowisko, głównie jakość wody w zbiorniku dobczyckim, zaopatrującym Kraków w wodę pitną. Część terenów inwestycyjnych znajdujących się w Strefie Przemysłowej Dobzyc włączono do Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Samorząd Gminy i Miasta Dobczyce prowadzi aktywną współpracę z inwestorami, polegającą w szczególności na utrzymywaniu bezpośrednich kontaktów i wspieraniu w procesach administracyjnych, dbałości o infrastrukturę techniczną obsługującą zakłady produkcyjne, szybkim, sprawnym i rzetelnym wydawaniu decyzji dotyczących planowanych inwestycji oraz funkcjonowania zakładów.

W 2014 roku w Strefie Przemysłowej w Dobczycach funkcjonuje 14 firm, zatrudniających około 1700 pracowników. Są to: „Wawel” S.A. (czołowy producent czekolady i innych słodczy w Polsce), PZ „Alpha” (przetwórstwo tworzyw sztucznych), Larkis sp. z o. o. (polski producent wyrobów technicznych z silikonu, gumy i lateksu), ES System NT (nowoczesne techniki oświetleniowe), Polimerc sp. z o. o. (pojazdy ciężarowe, dostawcze i autobusy, usługi elektryczne) Euro Comfort sp. z o. o. (Zakład Produkcyjny Grupy Animex S.A. przetwórstwo pierza), Albert Polska sp. z o.o (gumowe wyroby medyczne, rehabilitacyjne i gospodarstwa domowego), Przedsiębiorstwo Obróbki Drewna DrewBuk (obróbka drewna na potrzeby urzędowania wewnątrz), EUROSNAK - ZPC Lajkonik (producent biszkoptów), PHU Rymax s.c. (armatura sanitarna), Marbud (wydobywanie i przetwarzanie kruszywa budowlanego), Elektros Kabel (przewody, kable elektroenergetyczne), Sigma (podzespoły elektroniczne).

2.2 Kwestia społeczna bezrobocia w Gminie Dobczyce

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989 i 1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do grupy krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało ujawnienie się bezrobocia na szeroką skalę. Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Przez pojęcie bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Jest to szeroka definicja. Natomiast wąską stosują państwowe Urzędy Pracy (powiatowe lub wojewódzkie). Mianowicie bezrobotnym w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674 t. j.) jest osoba poszukująca zatrudnienia, która:

- ukończyła 18 lat,
- nie osiągnęła wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.),
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowy z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- nie złożyła wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis: zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej,
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania.

Bezrobocie to stan spowodowany brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy, a popytem na pracę. W Polsce bezrobocie stało się kwestią społeczną. Świadczy o tym przede wszystkim dynamika, skala i struktura tego zjawiska, jak i jego negatywne konsekwencje odczuwane coraz silniej. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Prowadzi też do narastania kwestii społecznych jak: kwestia ubóstwa, edukacyjna, zdrowotna itd., których rozwiązania powinna podjąć się m. in. polityka społeczna. Walka z bezrobociem jest możliwa przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych trwałych miejsc pracy. Zadania polityki społecznej w sferze walki z bezrobociem koncentrują się wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia m. in. przez ochronę prawną, przed zwolnieniami grupowymi i indywidualnymi; ochrony egzystencji jednostki i rodziny dotkniętej brakiem pracy oraz kreowania zatrudnienia i pomocy w znalezieniu pracy. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale także powinny zachęcać do podjęcia pracy. Ustawa ta ma na celu m.in. uporządkowanie wzajemnych relacji pomiędzy Powiatowymi Urzędami

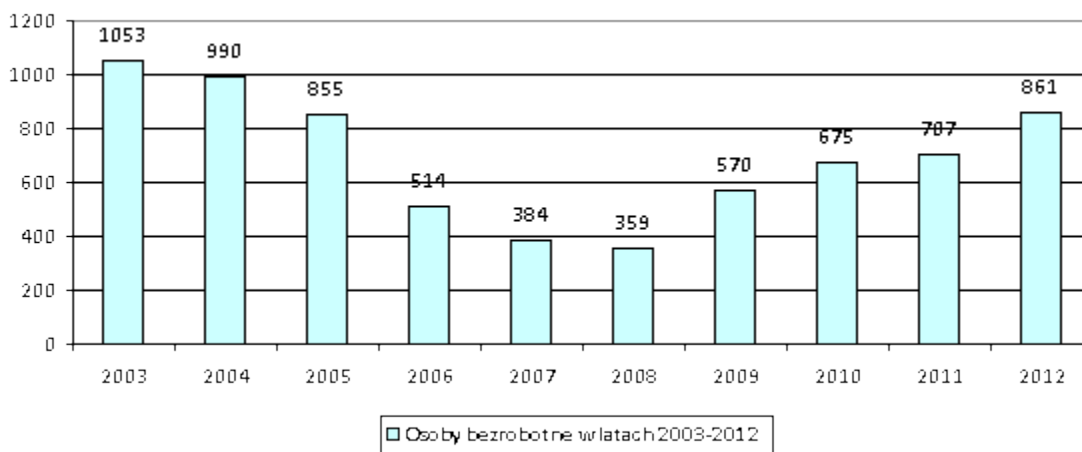
Pracy a ośrodkami pomocy społecznej. Art. 50 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stwierdza: „(...) bezrobotnym, będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w okresie 6 miesięcy od dnia utraty prawa do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania: powinien przedstawić propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych lub na wniosek ośrodka pomocy społecznej może skierować do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej lub uczestnictwa w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, o którym mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym.”

Oznacza to, że dla wymienionych już powyżej „wspólnych klientów” przygotowano specjalne, dwie możliwe ścieżki działań. Ścieżka pierwsza to samodzielne działanie Powiatowego Urzędu Pracy, który powinien podjąć wobec takiej osoby działania aktywizacyjne. Ścieżka druga to nowo wprowadzona możliwość aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej, dająca ośrodkowi pomocy społecznej prawo do zwrócenia się do Powiatowego Urzędu Pracy o skierowanie osoby bezrobotnej do projektu aktywizacyjnego (kontrakt socjalny, program).

2.3 Bezrobocie na terenie Gminy Dobczyce

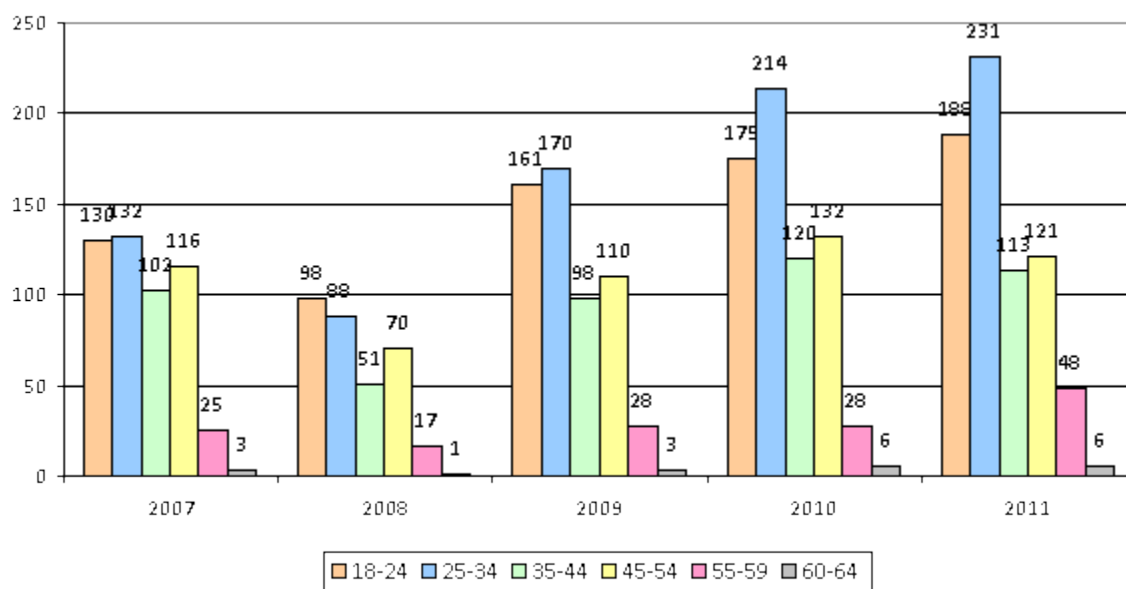
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myślenicach – Filia w Dobzycach na koniec grudnia 2012 r. wynosiła 861 osób z czego 403 osoby stanowią kobiety. Widoczna jest tendencja wzrostowa bezrobocia w Gminie Dobczyce i jest to ważna kwestia do rozwiązania.

Wykres nr 1. Bezrobocie w Gminie Dobczyce w latach 2003-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

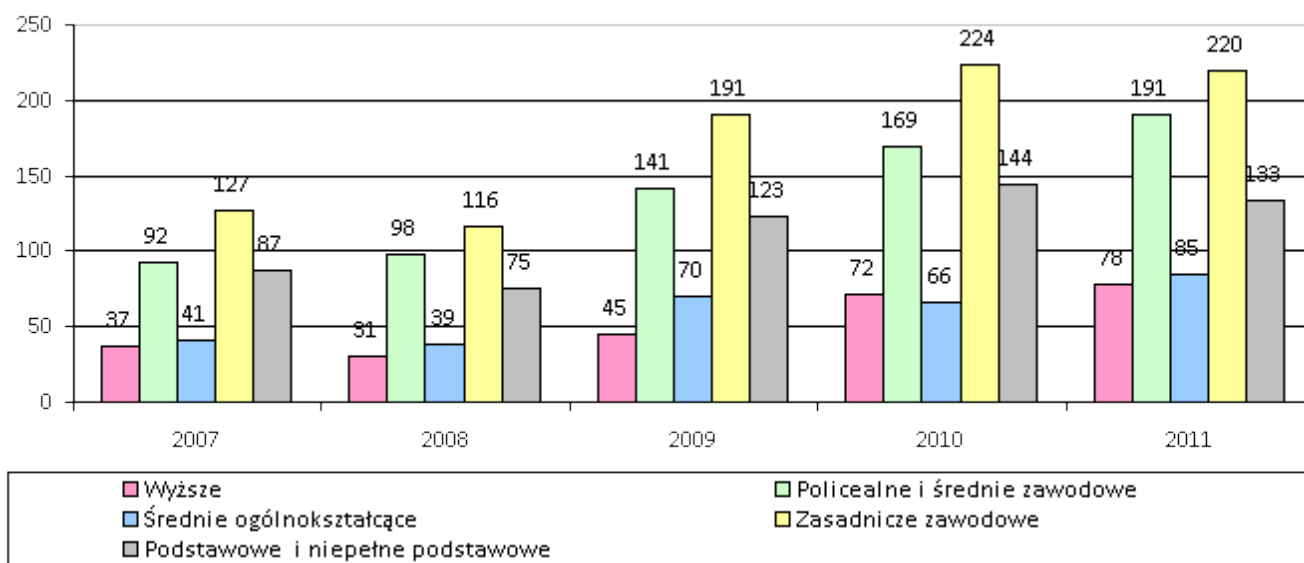
Wykres nr 2. Bezrobocie w latach 2007 – 2011 z uwagi na wiek osób zarejestrowanych w PUP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Jak wynika z statystyk najwięcej osób bezrobotnych jest w przedziale wiekowym 25-34 lat od 2009 roku liczba osób bezrobotnych z tego przedziału wiekowego wzrasta.

Wykres nr 3. Osoby bezrobotne według wykształcenia w latach 2007 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych metodą CATI w dniach od 16 do 30 sierpnia 2013 r. na terenie Gminy i Miasta Dobczyce, uzyskano 350 skutecznie wypełnionych ankiet. Udział obu płci w próbie był zbliżony, choć nieznacznie dominowali mężczyźni (51%). Mieszkańców zapytano między innymi o problemy dotyczące osoby bezrobotne. Respondenci mogli wymienić dowolną liczbę ważnych wg nich problemów.

Najważniejszymi problemami dotyczącymi osoby poszukujące zatrudnienia są:

- brak ofert pracy – 48%
- niska płaca oferowana przez pracodawców – 15%
- brak szkoleń/ kursów pozwalających na podniesienie kwalifikacji – 4%

- brak wsparcia ze strony administracji publicznej – 3%
- brak możliwości dojazdu do innych miejscowości – 2%
- brak możliwości zapewnienia opieki osobom zależnym – 1%
- nie wiem – 28%

W opinii niemal połowy badanych największym problemem osób bezrobotnych jest co oczywiste: brak pracy. Nie bez znaczenia są również – wspomniane podczas grup fokusowych – bardzo niskie płace oferowane przez pracodawców.

3. Infrastruktura społeczna

Zaspokajanie potrzeb społecznych to zadanie samorządu terytorialnego, który w zakresie polityki społecznej wykonuje: „działania zmierzające do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, prorozwojowych struktur społecznych oraz stosunków społecznych opartych na równości i sprawiedliwości społecznej, sprzyjających zaspokajaniu potrzeb społecznych na dostępnym poziomie” #

Funkcjami infrastruktury społecznej są elementy, które się na nią składają i zgodnie z jej przyjętą definicją wymienić:

- **Funkcję wypoczynkową, rekreacyjną i zdrowotną** dla segmentu związanego tak z kulturą jak i turystyką. Polega ona na oddziaływaniu na fizjologiczne właściwości człowieka bądź przygotowaniu warunków umożliwiających człowiekowi samodzielną rekreację.
- **Funkcję wychowawczą, edukacyjną i kulturalną** dla segmentu oświaty. Można ją także nazwać funkcją kulturotwórczą i oświatową, gdyż związana jest z rozwojem placówek oświatowych, kulturalnych oraz naukowych a jej efektem jest podnoszenie i upowszechnianie poziomu oświaty i kultury w społeczeństwie, a także przekazywanie wiedzy i doznań artystycznych odbiorcy indywidualnemu i zbiorowemu.
- **Funkcję zdrowotną**, związaną z funkcjonowaniem ośrodków i centrów zdrowia. Funkcji tej można przypisać nazwę funkcji socjalnej, gdyż związana jest najczęściej z usługami świadczonymi przez instytucje opieki społecznej, ochrony zdrowia czy też kultury fizycznej.
- **Funkcję profilaktyczną** polegającą na zapobieganiu negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak zubożenie, analfabetyzm i marginalizacja, zły stan zdrowia (będący wynikiem chociażby przemęczenia), a więc związaną zarówno z zabezpieczeniem społecznym jak i pozostałymi segmentami infrastruktury społecznej.

3.1 Czas wolny, kultura i sport jako elementy funkcji wypoczynkowej, rekreacyjnej i zdrowotnej.

Animatorem życia kulturalnego Gminy jest Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Dobczycach mieszczący się w Regionalny Centrum Oświatowo – Sportowym, które w ostatnim czasie stało się centrum wydarzeń kulturalnych.

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu prowadzi działalność kulturalną, upowszechniania i tworzenia kultury i sztuki, sportowo-rekreacyjną i turystyczną, organizacji wypoczynku, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego i regionalnego, ochrony i promocji tradycji kulturowych, promocji gminy i jej mieszkańców, nawiązywanie kontaktów i prowadzenie współpracy z artystami, twórcami i instytucjami kultury w kraju i za granicą. Szczególnym adresatem działalności M-GOKiS jest młodzież.

Do podstawowych zadań M-GOKiS należy:

- rozpoznawanie oraz pobudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych
- przygotowanie do właściwego rozumienia i odbioru wartości kulturalnych,
- kształtowanie postaw aktywnego uczestnictwa w kulturze,
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- stwarzanie warunków dla funkcjonowania amatorskich artystycznych kół i klubów zainteresowań, sekcji, zespołów itp.,
- edukacja kulturalna oraz popularyzacja wiedzy o sztuce,
- popularyzacja i organizowanie kultury fizycznej, turystyki i wypoczynku

- współdziałanie z innymi jednostkami gminnymi, mające na celu upowszechnianie kultury i sportu.

Drugą główną instytucją kultury jest Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefy Bergelówny w Dobczycach, umiejscowiona jest ona również w RCOS. Do działań jej należy:

- tworzenie zbiorów bibliotecznych oraz informacji przez gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie książek, czasopism i innych wydawnictw i materiałów bibliotecznych, z uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,

- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, ich wypożyczenie do domu lub do

instytucji oraz prowadzenie wypożyczeni międzybibliotecznych, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych,

- popularyzacja książki, informacji, wiedzy, czytelnictwa i kultury,

· tworzenie warunków do rozwijania twórczości artystycznej, zwłaszcza literackiej oraz aktywności zawodowej i edukacyjnej. Wspieranie działań pedagogicznych poprzez organizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego,

· organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorym, starszym i niepełnosprawnym,

- prowadzenie różnych form pracy z czytelnikiem, służących popularyzowaniu sztuki,

nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego regionu,

- zaspokajanie potrzeb kulturalnych i rekreacyjnych społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,

· rozwijanie kultury pracy, wypoczynku i życia codziennego, kultywowanie tradycji i tworzenie warunków dla rozwoju kulturalnego mieszkańców Gminy.

Od września 2009 roku utworzona została w mieście publiczna szkoła muzyczna I stopnia. Szkoła Muzyczna I stopnia w Dobczycach jest szkołą artystyczną dającą podstawy wykształcenia muzycznego. Szkoła prowadzi naukę w dwóch cyklach: sześcioletnim i czteroletnim cyklu nauczania, w następujących klasach instrumentów: fortepian; skrzypce; wiolonczela; akordeon; gitara; flet poprzeczny; klarnet; obój, saksofon; trąbka; perkusja; altówka i kontrabas.

Zadaniem szkoły jest rozbudzanie i rozwijanie podstawowych zdolności muzycznych w sposób dostosowany do wieku i predyspozycji:

- nauczanie podstaw gry na instrumencie,
- zapoznanie uczniów z podstawową wiedzą o muzyce,
- umuzykalnienie oraz przygotowanie wrażliwych i świadomych odbiorców muzyki,
- przygotowanie uczniów do dalszego kształcenia zawodowego w szkołach muzycznych II stopnia,
- wychowanie osób oddziaływujących na otoczenie w sferze kultury,
- wdrażanie uczniów do systematycznej i efektywnej pracy,
- rozwijanie umiejętności muzykowania zespołowego,

· przygotowanie ucznia do publicznych występów estradowych i zachęcanie do brania czynnego udziału w życiu artystycznym środowiska,

- prowadzenie działań opiekuńczych i wychowawczych,

· przygotowanie uczniów do pielęgnowania wartości ponadczasowych: ojczyzna, patriotyzm, pokój, wolność, suwerenność, praworządność, tolerancja, otwartość,

- współuczestniczenie w wykonywaniu zadań na rzecz wolontariatu,

· spójność działań wspierających pomiędzy szkołą, rodziną, kościołem i innymi instytucjami wspierającymi wychowawczą funkcję szkoły,

- osadzenie pracy szkoły w tradycji lokalnej i regionalnej,

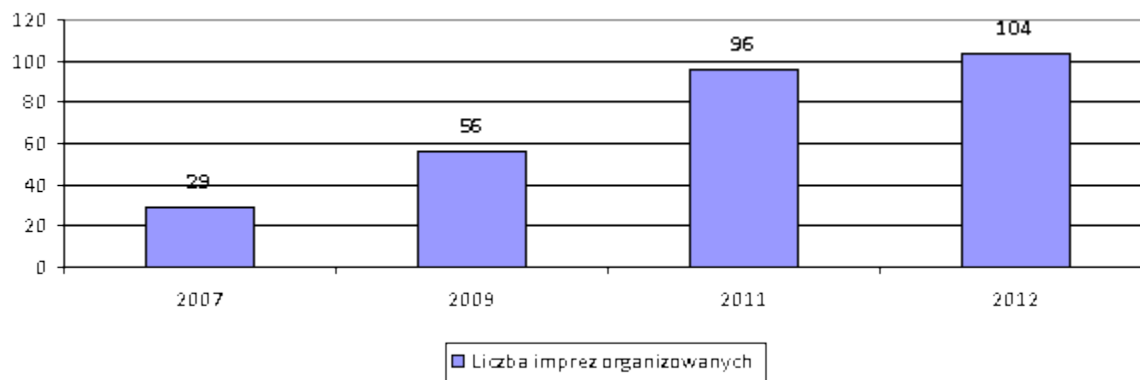
· ścisła współpraca z rodzicami i angażowanie ich do aktywnego uczestnictwa w edukacji artystycznej dzieci.

Przez 4 lata działalności szkoła zwiększyła liczbę uczniów z 63 na około 160 i liczbę nauczycieli z 13 na 23. Obecnie w szkole jest 14 oddziałów teorii w 13 specjalnościach instrumentalnych.

Na terenie gminy działają następujące organizacje pozarządowe zajmujące się kulturą:

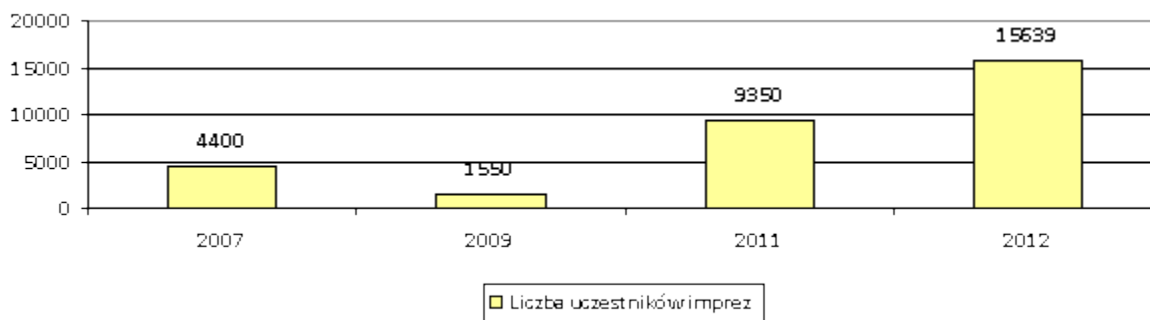
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Ispina”,
- Stowarzyszenie "KAT Dobczyce",
- Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne "Gościniec",
- Społeczny Komitet Opieki nad Zabytkami Dobczyce - aktywnie wspiera renowację lokalnych zabytków,
- Dobczyckie Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów,
- Dobczyckie Stowarzyszenie Partnerstwa Miast,
- Uniwersytet III wieku.

Wykres nr 1. Imprezy organizowane przez MGOKiS na terenie Dobczyce w latach 2007, 2009, 2011 oraz 2012

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

Wykres nr 2. Liczba uczestników imprez organizowanych przez MGOKiS na terenie Miasta Dobczyce w latach 2007, 2009, 2011, 2012.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

Jak widać na powyższych wykresach liczba imprez na terenie Miasta Dobczyce wzrasta, a co za tym idzie więcej mieszkańców oraz osób przyjezdnych korzysta z tego typu form spędzania czasu wolnego.

3.2 Oświata jako element funkcji wychowawczej, edukacyjnej i kulturalnej.

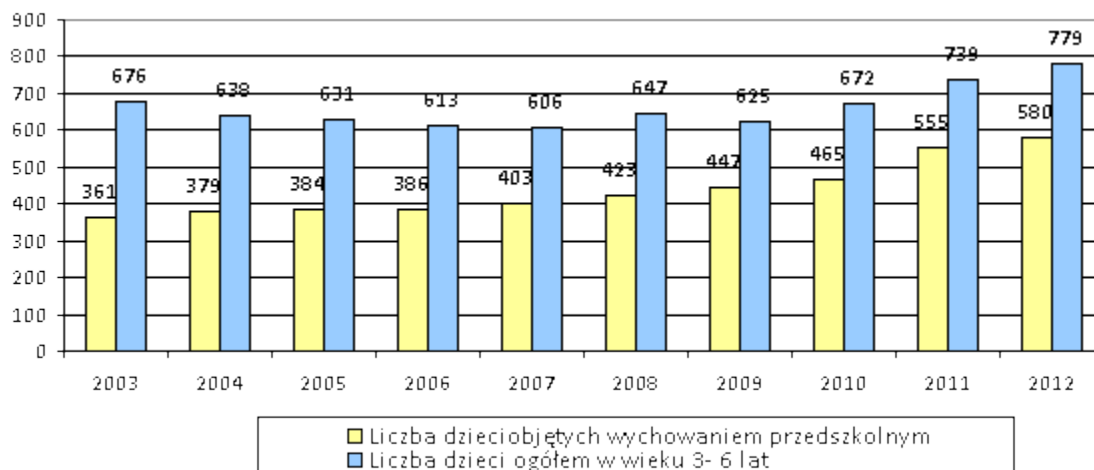
Na terenie Gminy Dobczyce funkcjonują 2 przedszkola samorządowe (14 oddziałów), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (10 oddziałów) oraz 1 przedszkole prywatne (2 oddziały).

Tabela nr 1 Liczba przedszkolaków w poszczególnych placówkach w roku szkolnym 2011/2012 oraz 2012/2013.

Przedszkole/ oddział przedszkolny	Rok szkolny 2011/2012		Rok szkolny 2012/2013	
	30 września 2011	31 marca 2012	30 września 2012	31 marca 2013
Brzączowice	48	50	55	56
Dziekanowice	14	14	17	17
Kornatka	45	49	46	49
Nowa Wieś	21	22	24	25
Stadniki	55	57	72	76
PS nr 1 Dobczyce	200	199	194	192
PS nr 3 Dobczyce	153	152	158	158
Bajkoland	20	20	20	20
Razem	556	563	586	593

Źródło: Dane opracowane przez ZOBJO Dobczyce

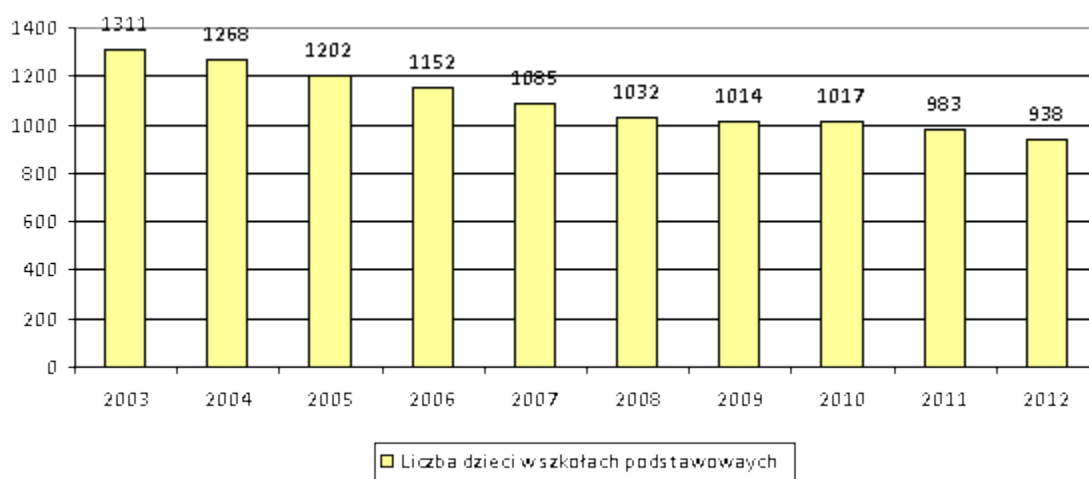
Wykres nr 1. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie i Mieście Dobczyce w latach 2003-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy i Miasta Dobczyce działa 6 szkół podstawowych. Największą z nich jest Szkoła Podstawowa w Dobzyczach.

Wykres nr 2. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy i Miasta Dobczyce na przestrzeni lat 2003-2012

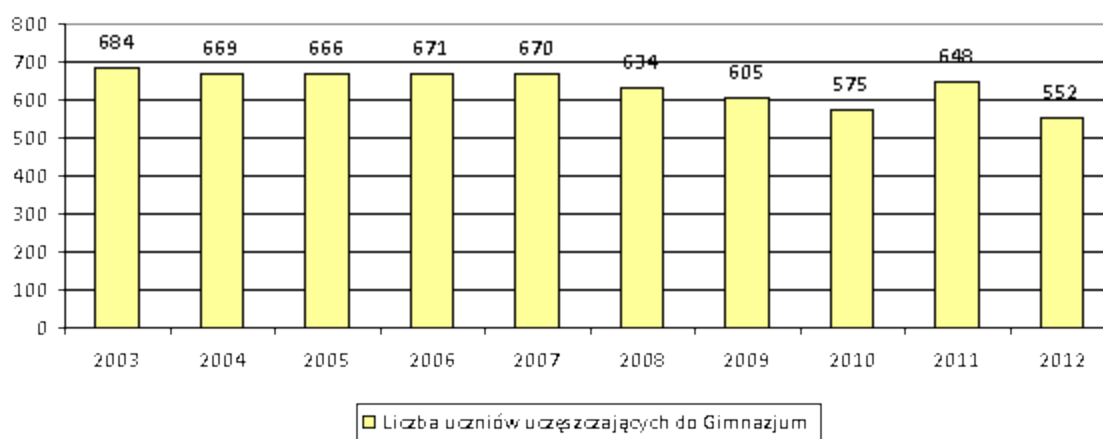

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Widoczny jest ciągle niewielki spadek uczniów uczęszczających do Szkół Podstawowych na terenie Gminy i Miasta Dobczyce.

Na terenie Dobczyc znajduje się jedno gimnazjum, do którego uczęszczają dzieci zarówno z miasta jak i z sołectw.

Wykres nr 3. Liczba uczniów uczęszczających do gimnazjum w latach 2003 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Działa tu również jedna szkoła ponadgimnazjalna Zespół Szkół w Dobzyczach im. ks. Józefa Tischnera, która oferuje młodzieży kształcenie w następujących kierunkach:

- Liceum: ogólnokształcące, medialne i mundurowe,
- Technikum: elektryczne, mechatroniczne, elektroniczne, informatyczne, cyfrowych procesów graficznych, budownictwa, usług fryzjerskich, ekonomiczne, żywienia i usług gastronomicznych,
- Zawodówki: fryzjer, cukiernik, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz klasa wielozawodowa dla młodocianych pracowników.

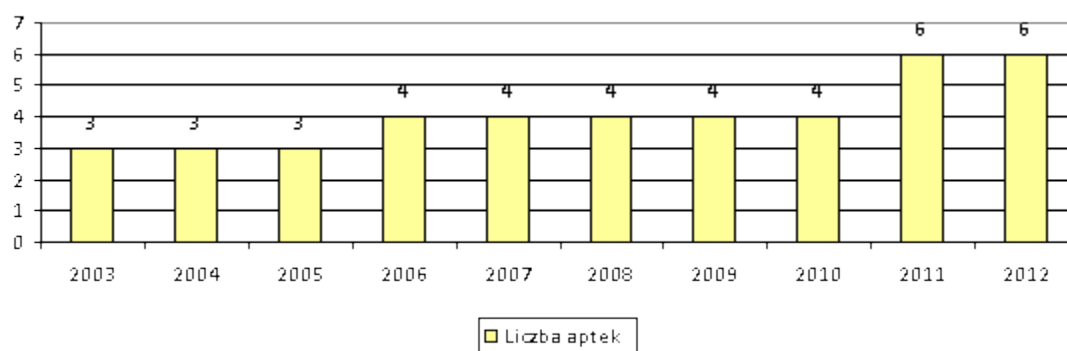
Liczba uczniów w roku szkolnym 2013/2014 w placówce wynosi 824 osoby.

3.3 Opieka zdrowotna jako element funkcji zdrowotnej.

Opieka zdrowotna w gminie zapewniana jest przez podmioty lecznicze i indywidualne praktyki zlokalizowane w mieście Dobczyce. Najszerszy zakres usług opieki zdrowotnej zapewniany jest w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej przy ul. Rynek 16. Znajdują się tam poradnie ogólne,

specjalistyczne, gabinety zabiegowe i stomatologiczne. Jako oddział SPZOZ w Myślenicach w budynku funkcjonuje pogotowie ratunkowe. Oprócz tej przychodni w mieście prowadzone są indywidualne praktyki lekarskie, głównie związane z poradnictwem ogólnym, ginekologicznym oraz stomatologią.

Wykres nr 1. Punkty apteczne na terenie miasta Dobczyce w latach 2003-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie miasta Myślenice swoją siedzibę ma Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, funkcjonuje on jako jedyny tego typu zakład opieki zdrowotnej na terenie całego Powiatu Myślenickiego.

Lista oddziałów Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Myślenicach:

- Blok Operacyjny
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Opieki
- Oddział Chirurgii Ogólnej wraz z pododdziałem Intensywnej Opieki Pooperacyjnej ,
- Oddział Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej,
- Oddział Chorób Płuc ,
- Oddział Dziecięcy ,
- Oddział Ginekologiczno - Położniczy wraz z Blokiem Porodowym ,
- Oddział Neonatologiczny ,
- Oddział Neurologiczny ,
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy ,
- Oddział Wewnętrzny wraz z Intensywną Opieką Kardiologiczną ,
- Oddział Zakaźny ,
- Stacja Pomocy Doraźnej
- Szpitalny Oddział Ratunkowy .

Trzy pierwsze funkcje są właściwe swoim tylko segmentom, czwarta ma charakter ogólny i dotyczy całego systemu. W rzeczywistości funkcje te wzajemnie się przenikają i oddziałują na siebie np. turystyka i rekreacja to jednocześnie wychowanie, kultura i edukacja, a także ochrona zdrowia. Te z kolei są częścią profilaktyki i zapobiegają patologiom, których zwalczanie leży między innymi w gestii ośrodków pomocy społecznej.

4. Sytuacja rodzin na terenie Gminy Dobczyce

Rodzina, która w sposób prawidłowy pełni swoje funkcje, stwarza atmosferę wychowawczą, właściwy klimat dla prawidłowego wzrastania dzieci i dobrego samopoczucia wszystkich jej członków. Klimat „ogniska domowego” zależy od wielu czynników, przede wszystkim od rodziców ich osobowości i starania, od atmosfery, jaka stwarzają, od danego przez nich przykładu, a w miarę dorastania dzieci dzielenia się z nimi

obowiązkami i własnymi troskami. Rodzina posiada pewien ładunek afektywny, umożliwiający akceptację, wzajemną serdeczność i zaufanie, pomaga więc w harmonijnym rozwoju dziecka od początku jego istnienia. Ta atmosfera konkretnego domu tworzy pozytywne środowisko wychowawcze.

Współczesna młoda polska rodzina w sposób szczególny kumuluje i odzwierciedla obraz rzeczywistości, w której przyszło jej funkcjonować. Młode rodziny wraz ze swoimi potrzebami i możliwościami adaptacyjnymi często nie nadążają za zintensyfikowanymi przemianami społecznymi.

Należy tutaj podkreślić, że jakość i poziom wypełnianych przez rodzinę funkcji decyduje o końcowych skutkach jej funkcjonowania, wyrażających się choćby w poziomie i stylu życia jej członków, w konfiguracji stosunków międzypokoleniowych, aspiracjach i planach życiowych, uznawanych systemach wartości i ogólnej „filozofii życia”, stylu i jakości życia.

W tym znaczeniu przez wszelkie funkcje rodziny rozumieć należy skutki wywoływane przez działalność i zachowanie członków rodziny, ujawniające się w samej rodzinie lub też poza nią, bez względu na to czy były one zamierzone, czy pożądane przez zbiorowości szersze, ogólnospołeczne.

Jednym z głównych celów polityki prorodzinnej państwa jest zabezpieczenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny poprzez wspomaganie jej we wszystkich fazach rozwoju. Działania te wymagają zastosowania takich rozwiązań, które pozwolą zastąpić zasadę opiekuńczości państwa zasadą jego pomocniczości wobec rodziny.

Niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziny integralnie łączy się z wieloma dysfunkcjami i skutkuje dezintegracją wszystkich jej członków. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych.

Podłożem tych nieprawidłowości bardzo często są różnego rodzaju dysfunkcje takie jak: alkoholizm, przemoc w rodzinie, choroba psychiczna rodziców. Grupę szczególnego ryzyka stanowią rodziny niepełne i wielodzietne, gdzie występuje bardzo trudna sytuacja materialno – bytowa lub gdzie dzieci wychowywane są przez jednego rodzica.

Rozległość problemów w tym zakresie rodzi konieczność zorganizowania profesjonalnego i wielokierunkowego systemu wsparcia, tworzenia indywidualnych planów pracy z rodzinami z tym problemem oraz zaangażowania wszystkich specjalistów działających w obszarze pomocy rodzinie i dziecku, w celu przezwyciężenia tego niekorzystnego zjawiska.

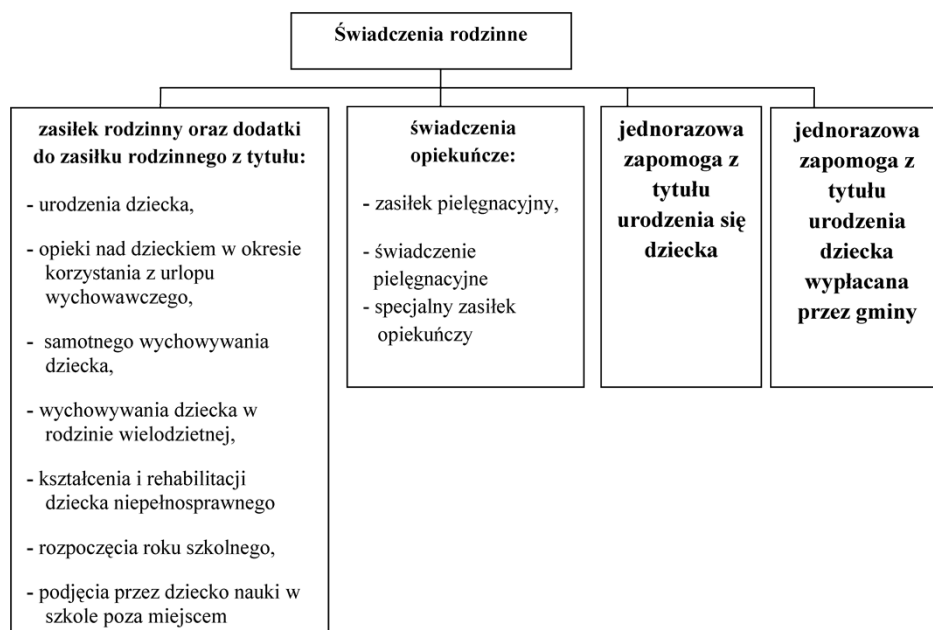
O sytuacji rodzin gminy Dobczyce informuje zakres działań ośrodka pomocy społecznej i innych placówek, których celem jest pomoc rodzinom potrzebującym wsparcia w przezwycięzeniu kryzysów i zabezpieczeniu podstawowych potrzeb. W poniższych podrozdziałach zostały omówione najważniejsze formy wsparcia realizowane przez gminę, skierowane do rodzin.

4.1 Świadczenia rodzinne

Od dnia 1 maja 2004 roku, na podstawie upoważnienia Rady Miejskiej w Dobczycach, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje wypłatę świadczeń rodzinnych, zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej, lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej. Po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych wraz z kompletem dokumentów podejmowana jest decyzja o przyznaniu bądź odmowie przyznania zasiłku.

Schemat	nr	1.	Podział	świadczeń	rodzinnych
----------------	-----------	-----------	----------------	------------------	-------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

Zgodnie z art. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, a prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu,
- osobie uczącej się (oznacza to pełnoletnią osobę uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu

rodziców w związku z ich śmiercią lub z zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów, jeżeli wyrok sądu orzekający alimenty został wydany przed osiągnięciem pełnoletniości przez osobę uczącą się). #

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wysokość miesięcznego zasiłku rodzinnego wynosi:

- 77,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 106,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia, do ukończenia 18 roku życia,
- 115,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki, wymienione w art. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Pobieranie określonego dodatku uzależnione jest od uzyskania przez osobę ubiegającą się prawa do zasiłku rodzinnego.

Innymi świadczeniami przyznawanymi przez MGOPS w Dobczycach zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych są:

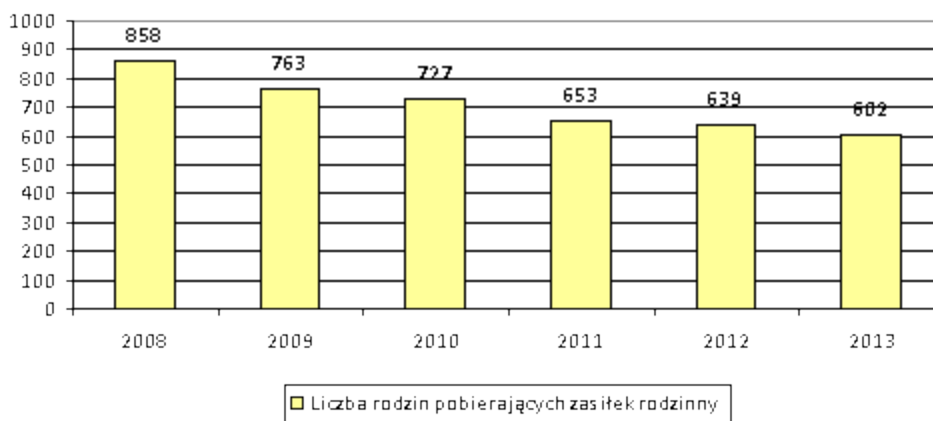
- zasiłek pielęgnacyjny - przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

- specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

· świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

· jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka - przysługuje ojcu lub matce, albo opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922,00 zł.

Wykres nr 1 . Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

Liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłku rodzinnego od 2008 r. spada. Jedną z przyczyn może być wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania świadczeń rodzinnych, która utrzymuje się na niskim poziomie w stosunku do najniższego wynagrodzenia krajowego.

Tabela nr 1. Kwota wydatkowana na świadczenia rodzinne

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wydatki na świadczenia rodzinne	3 429 727,00	3 356 884,00	3 584 584,00	3 555 776,00	3 519 350,00	3 418 743,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

4.2 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Następnym zadaniem z zakresu zabezpieczenia społecznego dla rodzin, realizowanym przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach jest wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, których egzekucja jest bezskuteczna, reguluje ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Określa ona warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń, oraz reguluje działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

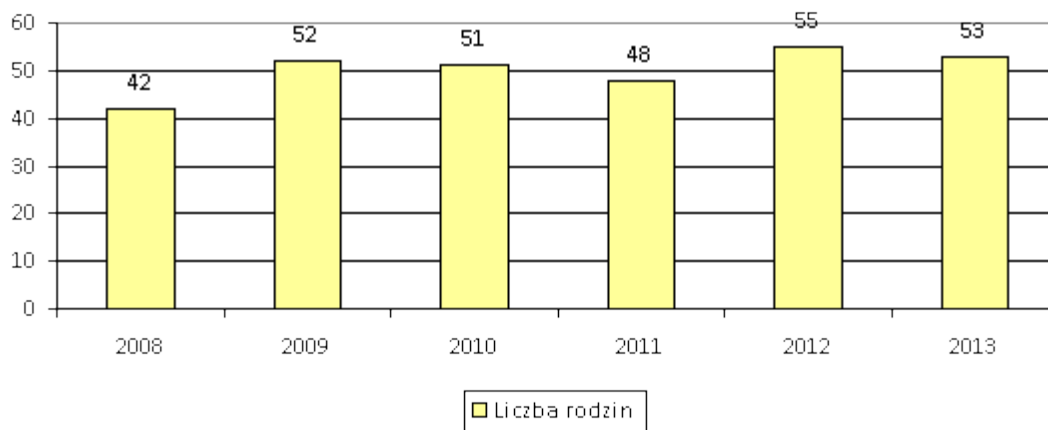
Świadczenie z **funduszu alimentacyjnego** jest to kwota wypłacona osobie uprawnionej przez organ właściwy wierzyciela (tj. przez wójta, burmistrza lub prezydenta gminy właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej) na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego, ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli jego egzekucja jest bezskuteczna.

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty (mogą być to również alimenty na podstawie ugody zawartej przed sądem), jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika jest bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- do ukończenia przez dziecko 18 lat,
- do ukończenia przez dziecko 25 lat po warunkiem, że dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenia przysługują bez względu na wiek dziecka.

Wykres nr 1. Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

Tabela nr 1. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego	65 710,00	285 720,00	366 884,00	395 687,00	430 882,00	488 409,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

Kwota z 2008 r. jest znacznie niższa w porównaniu do kwot z pozostałych lat, jest to związane z faktem, iż świadczenia z funduszu alimentacyjnego, były wypłacane w okresie od października do grudnia 2008 r., wcześniej wypłacana była zaliczka alimentacyjna.

4.3 Dożywianie dzieci w placówkach oświatowych

Jedną z form pomocy rodzinom jest zapewnienie dożywiania w przedszkolach i szkołach dzieciom i uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W ramach programu wieloletniego realizowanego przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach w latach 2006 – 2013, zapewniono pomoc:

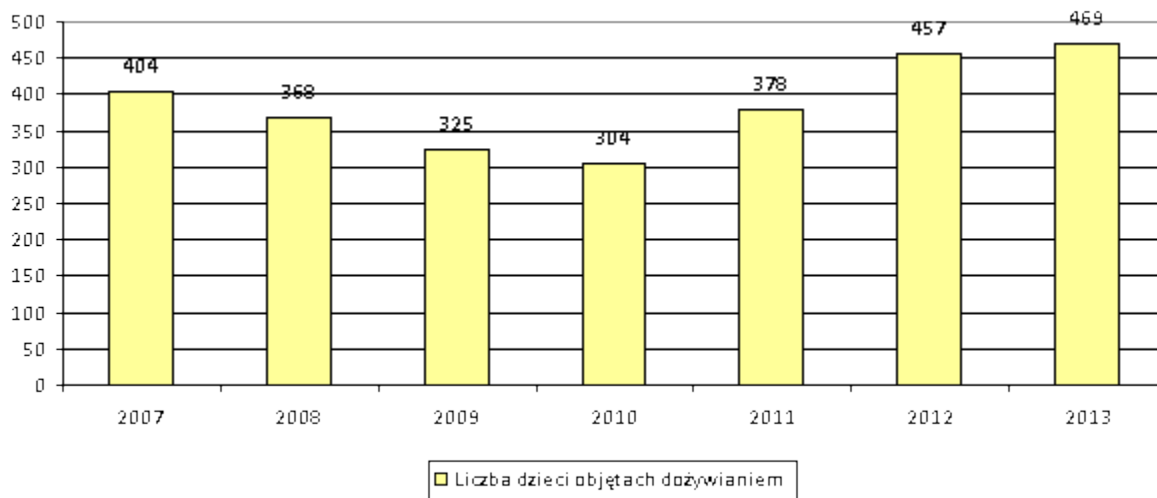
- dzieciom do 7 roku życia,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
- osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, spełniającym przesłanki art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Pomoc w zakresie dożywiania była przyznawana nieodpłatnie osobom, których dochody nie przekraczały 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ustawy o pomocy społecznej.

Głównym celem programu było ograniczenie skutków niedożywienia dzieci.

Wykres nr 1. Liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem w szkołach w latach 2007-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

Tabela nr 1. Kwota wydatków na dożywianie w poszczególnych latach.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Koszt posiłków	128451,00	148398,00	149373,00	207827,00	307437,00	352214,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

4.4 Pomoc materialna o charakterze socjalnym

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia.

Pomoc materialna przysługuje uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Dobczyce:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- wychowankom ośrodków – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;
- słuchaczom kolegiów – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,

Rodzajami świadczeń pomocy o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne,
- zasiłek szkolny.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach realizuje zadania z zakresu pomocy materialnej o charakterze socjalnym od września 2010 r.

Tabela nr 1. Liczba osób uprawnionych do otrzymania stypendium socjalnego

Rok	Rok szkolny 2010/2011	Rok szkolny 2011/2012	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014
Liczba osób uprawnionych do stypendium socjalnego	219	223	304	282

Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

Od 1 września 2010 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach przyznał 28 zasiłków szkolnych uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej z powodu zdarzenia losowego.

4.5 Dodatki mieszkaniowe

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji mogą również korzystać ze wsparcia w formie dofinansowania do opłat mieszkaniowych.

Tabela nr 1. Liczba osób z terenu Gminy Dobczyce, korzystających z dodatku mieszkaniowego w poszczególnych latach

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	36	30	41	38	39
Kwota świadczeń	49 412,00	49 098,00	67 464,00	69 060,00	76 811,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UGiM w Dobczycach

4.6 Wsparcie asystenta rodziny – jako nowa forma pomocy rodzinie

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach od lipca 2012 roku zatrudnia asystenta rodziny. Wsparciem w tej formie, w 2012 roku objętych było 10 rodzin z terenu Gminy i Miasta Dobczyce. W 2013 roku asystent rodziny pracował z 15 rodzinami, w których występowały problemy opiekuńczo wychowawcze. Środki na zatrudnienie asystenta rodziny pozyskano w latach 2012 i 2013, w konkursie organizowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Zadaniem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny. Pierwszy kontakt asystenta z rodziną następuje w obecności pracownika socjalnego. Podczas spotkania asystent próbuje dowiedzieć się jak najwięcej o rodzinie, dzieciach, o występujących w rodzinie problemach oraz ich oczekiwaniach. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina. W pierwszej kolejności asystent wspiera rodzinę w rozwiązywaniu podstawowych problemów życiowych. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki, jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami.

Działania podejmowane przez asystenta rodziny na rzecz rodziny polegają na:

- diagnozowaniu problemów rodziny poprzez zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą rodziny — wywiad środowiskowy, kontrakt socjalny,
- określeniu wspólnie z rodziną, podstawowych problemów i potrzeb występujących w rodzinie,
- zmotywowaniu rodziny do współpracy i działań zmierzających do pokonania problemów,
- sporządzeniu planu pomocy rodzinie z uwzględnieniem metod bezpośredniej pracy z rodziną, zorganizowaniu wsparcia środowiskowego poprzez zaproszenie do współpracy reprezentantów służb i instytucji,
- zaangażowaniu całej szeroko pojętej rodziny w podejmowaniu czynności związanych z realizacją zadań zawartych w planie, przy aktywnym udziale rodziny,

- pomocy w poprawie sytuacji rodziny, w szczególności pomocy w usunięciu czynników przeszkadzających w osobistym wychowywaniu dzieci (rozwiązywanie podstawowych problemów: socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, pomocy w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, wspieraniu rodziny w uzyskaniu zatrudnienia i podniesieniu kwalifikacji zawodowych), wspieraniu rodziny w dążeniu do pokonania problemów, budowaniu i utrwalaniu w niej wiary we własne siły,

- prowadzeniu poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, w tym w szczególności poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz udzielaniu informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe,

- współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządu terytorialnego, właściwymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i specjalistami działającymi na rzecz dziecka i rodziny wymagających wsparcia w celu przeciwdziałania i ograniczania skutków negatywnych zjawisk społecznych,

- monitorowaniu i wspieraniu procesu zmian, wzmocnieniu i pokazywaniu rezultatów własnych osiągnięć, dalszym budowaniu aktywnej postawy klienta.

Działania asystenta rodziny dają możliwość szerszego wsparcia rodzin mających trudności z pełnieniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

4.7 Usługi opiekuńcze oraz opieka zapewniana przez domy pomocy społecznej

Usługi opiekuńcze, to forma pomocy niepieniężnej dla rodzin. Przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Dotyczą one zaspakajania codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej zalecanej przez lekarza, pielęgnacji oraz zabezpieczenia kontaktów z otoczeniem. Usługi te są przyznawane na wniosek osoby zainteresowanej, bądź jej przedstawiciela ustawowego, lekarza, pielęgniarki środowiskowej lub innych osób znających sytuację osoby wymagającej opieki. Wymaganym dokumentem w tym przypadku jest zaświadczenie lekarskie stwierdzające konieczność sprawowania opieki nad osobą chorą. Ośrodek pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie w przypadku, gdy dochód osoby lub rodziny nie przekracza, lub jest równy kryterium dochodowemu, określone w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 1. Liczba osób z terenu Gminy Dobczyce, korzystających z usług opiekuńczych w latach 2008- 2013

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	19	16	15	18	16	22
Kwota wydatkowana na realizację świadczeń	29 643,00	28 536,00	33 894,00	30 448,00	31 560,00	40 368,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobzycach

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tabela 2. Liczba osób z terenu Gminy Dobczyce, umieszczonych w domach pomocy społecznej w poszczególnych latach.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba osób, którym przyznano decyzją	6	6	9	12	12	15

świadczenie						
Kwota wydatkowana na realizację świadczeń	89 198,00	118 835,00	137 356,00	218 178,00	244 744,00	271 600,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach

Osoby kierowane do domów pomocy społecznej to przeważnie osoby starsze, samotne, wymagające całodobowej opieki. Drugą z przyczyn umieszczania w domach pomocy społecznej jest choroba psychiczna. Rodziny bardzo często nie radzą sobie z opieką nad osobami psychicznie chorymi i decydują się na umieszczanie ich w placówkach. Powyższa tabela przedstawia liczbę osób umieszczonych w domu pomocy społecznej w latach 2008 – 2013. Widoczny jest wzrost liczby osób kwalifikujących się do objęcia w/w pomocą.

5. Osoby niepełnosprawne

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Definicja stosowana przez WHO (Światowa Organizacja Zdrowia) przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zaliczają się osoby z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

W Polsce stosowane są co najmniej dwie definicje dotyczące osób niepełnosprawnych. Pierwsza to definicja wynikająca z przepisów prawa i dotycząca prawnej podstawy kwalifikacji do grupy osób niepełnosprawnych. Natomiast druga, dużo szersza stosowana jest w statystyce GUS. Definicja statystyczna ujmuje bowiem nie tylko osoby niepełnosprawne prawnie, ale również osoby, które co prawda orzeczenia o niepełnosprawności nie posiadają, lecz deklarują, że mają ograniczenia w wykonywaniu wybranych czynności (tzw. niepełnosprawność biologiczna).

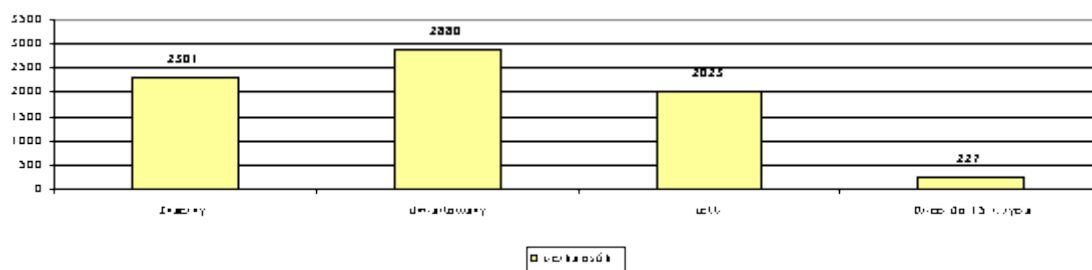
Używane przez statystykę narzędzia badawcze (2 niezależne pytania dotyczące niepełnosprawności prawnej i biologicznej) pozwalają na prezentację danych o zbiorowości osób niepełnosprawnych w rozbiciu na trzy podstawowe grupy, tj. osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie, niepełnosprawne tylko prawnie oraz niepełnosprawne tylko biologicznie. W tym miejscu należy podkreślić, że w Polsce niepełnosprawność prawna była i jest orzekana przez różne instytucje i dla różnych celów. W ramach obowiązujących uregulowań prawnych obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa (regulowane odrębnymi ustawami), prowadzone przez różne instytucje, tj. dla celów rentowych – orzecznictwo rentowe prowadzone przez ZUS oraz dla celów pozarentowych – orzecznictwo prowadzone przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Na mocy prawa, posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez ww. organy kwalifikuje daną osobę do grupy niepełnosprawnych prawnie i daje podstawę do ubiegania się i korzystania ze specjalnej pomocy, ułatwień czy przywilejów, jakie przysługują tej zbiorowości (np. renta z tytułu niezdolności do pracy, zasiłek pielęgnacyjny, turnusy rehabilitacyjne,niżka na przejazd).

Niepełnosprawność biologiczna natomiast informuje jedynie o subiektywnej deklaracji osoby, że ma ograniczoną zdolność wykonywania wyspecyfikowanych czynności. Specyfikacja czynności stanowiąca kryterium wyodrębnienia populacji osób niepełnosprawnych biologicznie uległa istotnym zmianom z powodu zastąpienia krajowego narzędzia badawczego przez rekomendowany standard europejski.

Wyniki spisu ludności 2011 roku wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 4 697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju, wobec 14,3% w 2002 r. Należy w tym miejscu podkreślić, iż w związku z dobrowolnym charakterem pytań dotyczących niepełnosprawności blisko 1,5 mln respondentów odmówiło udzielenia odpowiedzi. Można przypuszczać, że w tej zbiorowości znajdują się osoby niepełnosprawne, które mogą posiadać udokumentowane orzeczenie, jednak nie chciały udzielić odpowiedzi na pytania formularza w części dotyczącej niepełnosprawności. Również braki danych mogą rzutować na uzyskaną w spisie strukturę osób niepełnosprawnych. Bardzo liczną grupą ludności, o której nie zebrano bardziej szczegółowych danych (również w innych obszarach tematycznych) są przede wszystkim osoby przebywające za granicą 12 miesięcy lub dłużej.

Liczba osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Myślenickiego ogółem (niepełnosprawność prawna oraz niepełnosprawność biologiczna) wynosi 11 318.

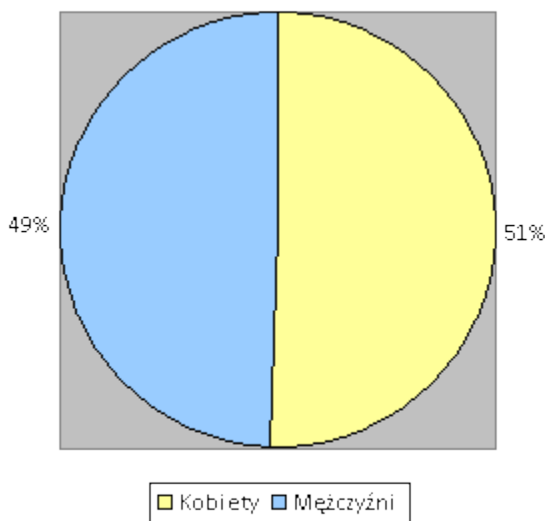
Wykres nr 1. Liczba osób na terenie Powiatu Myślenickiego z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności z uwagi na orzeczony stopień niepełnosprawności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – spis powszechny 2011 r.

Największą grupą osób niepełnosprawnych jest grupa osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym.

Wykres nr 2. Liczba kobiet i mężczyzn z niepełnosprawnością prawną na terenie Powiatu Myślenickiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie danych GUS - spis powszechny 2011

Brak jest szczegółowych danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Dobczyce. W związku z tym celowe staje się przeprowadzenie badania dotyczącego w/w obszaru, co znalazło wyraz w planowanych działaniach.

6. Profilaktyka i leczenie uzależnień.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

Komisja Europejska w raporcie „Stan zdrowia w Unii Europejskiej” uznaje alkoholizm za ważny determinant stanu zdrowia obywateli Wspólnoty. Wykazuje się silną korelację pomiędzy ilością wypadków drogowych, a spożywaniem alkoholu. Ilość alkoholików w populacji wpływa również na poziom zabójstw i samobójstw.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowania narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-

psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej.

Szukanie coraz to nowszych sposobów, ułatwiających rozwiązywanie życiowych problemów oraz rozładowywania napięcia, doprowadziło do „rozpowszechniania się” uzależnień głównie od alkoholizmu i narkomanii, coraz też częściej pojawiają się w społeczeństwie polskim obok uzależnień od substancji psychoaktywnych także uzależnienia od tzw. czynników behawioralnych m.in. są to uzależnienia od hazardu, Internetu, gier komputerowych.

Mając na celu ograniczenie skali zjawiska zarówno problemu nadużywania alkoholu, jak i przemocy w rodzinie oraz minimalizację szkód spowodowanych nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz pomoc i wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin, realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Dobczyce. Określa on lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

W Gminie działają instytucje, oferujące specjalistyczną pomoc, z której mogą korzystać osoby z problemami alkoholowymi w rodzinie: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin.

6.1 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach podejmuje wiele działań mających na celu przeciwdziałania uzależnieniom między innymi są to; działania interwencyjne, motywacyjno-edukacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych. Gminna Komisja prowadzi ścisłą współpracę z placówkami oświatowymi, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji i innymi instytucjami, co pozwala skupić się bardziej na problemach związanych z zapobieganiem szerzeniu się alkoholizmu, narkomanii.

Do zadań GKRPA należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych,
- kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, sporządzanie Niebieskiej Karty.

6.2 Liczbowe zestawienia danych dot. problemu alkoholowego w Gminie Dobczyce

6.2.1 Dane szacunkowe dot. osób z problemem alkoholowym.

Opracowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskaźniki pozwalają szacunkowo określić liczbę mieszkańców Gminy Dobczyce mających problemy związane z alkoholem:

2% dorosłej populacji ok. 228 osób uzależnionych od alkoholu

5-7% dorosłej populacji ok. 571 - 800 osób pijących szkodliwie alkohol

4% całej populacji ok. 586 osób współuzależnionych

4% populacji nieletniej ok. 130 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

6.2.1.1 Skala problemów alkoholowych wykazanych przez Policję

Tabela nr 1. Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem, wykazanych przez Policję w Dobczycach.

Rodzaj problemu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kradzieże, rozboje, włamania	101	109	22	47	94	91	101	70

Interwencje w przypadkach fizycznego i moralnego znęcania się nad rodziną, w tym: mających związek z alkoholem	28 25	48 42	25 23	114 70	148 126	78 (brak dokładnych danych)	118 (brak dokładnych danych)	77 77
Zdarzenia drogowe, w tym: mające związek z alkoholem	17 wypadki brak danych	18 wypadki brak danych	130 (w tym kolizje) 12	148 (w tym kolizje) 1	170 (w tym kolizje) 15	161 (w tym kolizje) 8	156 (w tym kolizje) 5	105 (w tym kolizje) 5
Zatrzymane prawa jazdy, w tym: mające związek z alkoholem	57 57	40 38	46 43	22 18	43 43	52 (teren całego Kom.) 52	58 (teren całego Kom.) 40	57 (teren całego Kom.) 56
Czyny karalne popełnione przez nieletnich, w tym: mających związek z alkoholem	5 5	15 5	15 5	8 2	31 19	13 3	8 (teren całego Kom.)	11 (teren całego Kom.)
Niebieskie Karty Skierowane wnioski do Sądu	28	brak danych	127 (łącznie)	116 (łącznie)	12 101	19 66	18 55	28 88

Źródło: Opracowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie danych z Policji w Dobczycach

W 2012 r. Policja dowoziła osoby do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych w 98 przypadkach, w tym w 49 przypadkach do wytrzeźwienia.

W 2012 r. Policja przeprowadziła łącznie wszystkich interwencji – 870 (związane z takimi zdarzeniami jak: zakłócanie ciszy nocnej, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, nieprzestrzeganie ładu i porządku publicznego, nieobyczajne wybruki, niszczenie mienia, bójki, pobicia, itp.).

6.2.1.2 Dane wykazane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela nr 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej z uwzględnieniem pomocy dla rodzin z problemem alkoholowym.

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem	360	352	303	282	459	366	303	347
liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemu alkoholowego	24	28	12	10	11	11	7	16

Źródło: Opracowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach.

6.2.1.3 Dane dotyczące GKRPA, Punktu Konsultacyjnego oraz placówek odwykowych

Tabela nr 3. Dane dotyczące działań GKRPA w Dobczycach.

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób, z którymi współpracowała GKRPA (osoby uzależnione lub współuzależnione)	98	138	109	129	122	117	101	110
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	16	19	12	13	10	9	12	11
Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	11	32	59	59	59	74	57	53
Liczba wydanych postanowień o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	40	16	41	28	39	24	31	25

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach.

Tabela nr 4. Liczba osób z terenu Gminy i Miasta Dobczyce, biorących udział w dobrowolnym leczeniu odwykowym

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba pacjentów, którzy korzystali z terapii z powodu problemu alkoholowego.	10	22	20	19	31	26	60	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Myślenicach oraz Centrum Psychoterapii w Myślenicach.

Gmina Dobczyce partycypuje w kosztach utrzymania Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień oraz Centrum Psychoterapii w Myślenicach, gdzie przyjmowani są pacjenci z terenu Gminy i Miasta Dobczyce. Z pacjentami, oprócz programu podstawowego, prowadzona jest pogłębiona terapia.

Tabela nr 5. Liczba osób korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach oraz w Punkcie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób, które korzystały z usług w Punkcie Konsultacyjnym, w tym : liczba osób, które korzystały ze stałej opieki psycholog	120	130	113	114	128	134	103	135
	16	15	34	23	14	39	22	16
Liczba osób, które korzystały z pomocy psychologicznej z powodu przemocy w rodzinie	-	-	-	4	4	43*	14	16
Liczba osób, które korzystały z pomocy psycholog. i prawnej org. przez OPS dla ofiar przemocy domowej	-	-	-	-	-	-	37	46

* W ramach programu „Wspólna sprawa –stop przemocy”

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin
w Dobczycach

Wśród osób zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego ze względu na specyfikę problemów, można wyróżnić: osoby nadużywające alkoholu, osoby współuzależnione, osoby przeżywające różne problemy i trudności osobiste z powodu problemu alkoholowego w rodzinie, młodzież w okresie dorastania z trudnościami psychologicznymi typowymi dla wieku oraz osoby doświadczające przemocy w rodzinie.

Od 2012 roku zostały uruchomione zintegrowane, specjalistyczne działania dla ofiar przemocy domowej (prawnik, psycholog, pracownicy socjalni, policjanci, Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, GKRPA).

6.2.1.4 Dane uzyskane ze szkół

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektorów i pedagogów szkół podstawowych wynika, że w 2012 r. wśród uczniów szkół podstawowych nie było odnotowanych przypadków związanych ze spożywaniem alkoholu.

Z danych uzyskanych od dyrektora i pedagoga gimnazjum wynika, że w 2012 r. nie odnotowano przypadków związanych ze spożywaniem alkoholu w szkole, nie było interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu przez gimnazjalistów.

Dla porównania w 2010 r. - 1 przypadek, w 2011 r. – 11 przypadków.

W gimnazjum zostały przeprowadzone badania ankietowe dot. problemów z alkoholem (322 uczniów). Z badań wynika, że 68% ankietowanych miało do czynienia z alkoholem, najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo. Miejscami gdzie najczęściej dzieci spożywają alkohol to dom, prywatka, dyskoteka.

2% badanych podaje, że miejscem spożywania alkoholu może być szkoła.

Z danych uzyskanych od dyrektora i pedagoga szkoły ponadgimnazjalnej wynika, że w 2012 r. odnotowano 1 przypadek przebywania ucznia w szkole pod wpływem alkoholu, interweniowała Policja. W 2011 r. dot. to 2 uczniów.

W szkole ponadgimnazjalnej zostały przeprowadzone badania ankietowe dot. problemów z alkoholem (klasy pierwsze). Z badań wynika, że

11 % uczniów nigdy nie piło alkoholu. Dla porównania w 2011 r. - 12,85%.

81% uczniów piło alkohol, z czego 78 % w czasie imprez. Dla porównania w 2011r. - 80% uczniów piło alkohol, z czego 75,23 % w czasie imprez.

38% uczniów po raz pierwszy sięgało po alkohol w wieku od 12 do 15 lat, 44% po ukończeniu 15 roku życia, 7 % w wieku do lat 7. Dla porównania w 2011r. - 42,45% po raz pierwszy sięgało po alkohol w wieku od 12 do 15 lat.

Jeśli chodzi o rodzaje spożywanych alkoholi to badanie pokazuje, że:

30% badanych pije piwo (dziewczęta 14%, chłopcy -16%). Dla porównania w 2011r. - 32,70% (dziewczęta - 11,54%, chłopcy --21,15%).

27,77% badanych pije wódkę (dziewczęta 13,33%, chłopcy – 14,44%). Dla porównania w 2011 r. - 20,51 % (dziewczęta 6,05%, chłopcy- 13,46%).

10 % szampana.

4 % badanych pije wino. Dla porównania w 2011 r. - 7,05%.

12,77% badanych pije drinki. Dla porównania w 2011 r. - 16,66%.

12,20 % nie pije żadnego alkoholu.

3,26% brak deklaracji.

W porównaniu do 2011 r. zmalała liczba interwencji Policji w związku ze spożywaniem alkoholu przez uczniów. W 2012 r. dotyczyło to 1 ucznia, a w 2011 r. 13 uczniów (11 gimnazjalistów i 2 uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Może to być wynikiem zastosowanych działań profilaktycznych i interwencyjnych wprowadzonych na przestrzeni ostatniego roku w gimnazjum.

Najczęściej pitym przez młodzież alkoholem jest piwo, następnie wódka i drinki. W porównaniu do 2011 r. zmniejszył się odsetek niepijącej młodzieży, nieznacznie zmniejszył się odsetek pijących piwo, ale zwiększył się odsetek pijących wódkę, prawie o 7 pkt. , przy czym dziewczęta dorównują chłopcom w picciu mocnych alkoholi (wódka). Prywatki, dyskoteki, koncerty oraz imprezy są najczęstszym miejscem inicjacji alkoholowej.

6.3 Dostępność alkoholu:

Tabela nr 1. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych – gastronomia

Rodzaj zezwolenia	Ilość zezwoleń wydanych					Ilość punktów sprzedaży ogółem				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
kat. A (do 4,5% alkoholu oraz piwo)	7	7	4	5	8	18	17	17	17	15
kat B (od 4,5 do 18% alkoholu)	3	3	1	6	3					
kat. C (powyżej 18% alkoholu)	5	4	1	4	4					

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w UGIM Dobczyce

Tabela nr 2. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych – detal

Rodzaj zezwolenia	Ilość zezwoleń wydanych					Ilość punktów sprzedaży ogółem				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
kat. A (do 4,5% alkoholu oraz piwo)	11	30	16	24	18	41	43	43	37	38
kat B (od 4,5 do 18% alkoholu)	9	17	11	16	13					
kat. C (powyżej 18% alkoholu)	10	17	12	16	12					

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w UGIM Dobczyce

Tabela nr 3. Zezwolenia jednorazowe

Rodzaj zezwolenia	Ilość zezwoleń wydanych				
	2008	2009	2010	2011	2012
kat. A (do 4,5% alkoholu oraz piwo)	14	15	14	5	5
kat B (od 4,5 do 18% alkoholu)	2	0	2	0	2
kat. C (powyżej 18% alkoholu)	11	7	6	5	5

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w UGIM Dobczyce

Tabela nr 4. Dostępność alkoholu w przeliczeniu liczby mieszkańców na 1 punkt

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012

Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży	240	237	239	269	277
---	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w UGIM Dobczyce

Tabela nr 5. Dochody gminy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kwota za korzystanie z zezwoleń	225 421	179 303		219 985	219 535	257 008 248 894

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w UGIM Dobczyce

7. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie skierowane przeciwko członkom rodziny naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Osoby przebywające w domach, w których dochodzi do przemocy doznają zaburzeń funkcjonowania we wszystkich sferach życia: emocjonalnej, psychicznej, społecznej.

Literatura fachowa pokazuje silny związek pomiędzy wychowywaniem się dzieci w rodzinach z przemocą i skłonnościami do zachowań agresywnych w ich dorosłym życiu.

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

1. Faza narastającego napięcia

Jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Ofiara często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, często są to błahostki, drobne nieporozumienia, która spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

2. Faza ostrej przemocy

Następuje wybuch i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama ofiara zachowań przemocowych, ponieważ nie może już wytrzymać narastającego napięcia i chce żeby „już było po wszystkim”. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swej ofierze żądania, których nie jest ona w stanie spełnić, na co on odpowiada agresją. Poirytowany sprawca wpada w szał, traci całkowicie kontrolę nad swoim zachowaniem. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może zakończyć się dramatycznie. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

3. Faza miodowego miesiąca

Jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i zaklina się, że to już się nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły i uczynny. Ofiara wierzy w zapewnienie partnera, w to, że się zmienił, bo z całej siły pragnie, żeby tak właśnie było i nawet jeśli jeszcze niedawno gotowa była uciec i złożyć skargę, teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy. Bez specjalistycznej pomocy sprawca

nie jest w stanie długo wytrzymać w spokoju. Ponownie wzrasta w nim napięcie i wszystko zaczyna się od nowa.

Fazy następują kolejno po sobie, a w miarę upływu czasu przemoc w każdej kolejnej fazie wybuchu jest coraz bardziej ostra i brutalna. Szczególnie niebezpieczna dla ofiary (z punktu widzenia osoby udzielającej pomocy) jest faza miodowego miesiąca. Pozwala zapomnieć o przeżytych koszmarze i uwierzyć, że nastąpią stałe zmiany w zachowaniu partnera. Wtedy też ofiary przemocy wycofują się z procesu pomagania – przestają uczestniczyć w terapii, wycofują skargi składane na policję, nie chcą zeznawać przeciwko partnerowi, który je skrzywdził. Mimo to cykl przemocy coraz częściej się powtarza, coraz drobniejsza przyczyna jest pretekstem do wybuchu. Sprawca czuje się coraz bardziej bezkarny, a ofiara – bezradna.

7.1 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W 2011 r. Rada Miejska w Dobczycach przyjęła uchwałą Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobczyce na lata 2011 – 2016 r. Głównym celem programu jest ochrona ofiar przemocy oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc poprzez stworzenie profesjonalnego systemu wsparcia w zakresie działań interwencyjnych i profilaktycznych. Główne zadania programu to:

- powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- realizacja działań interwencyjnych i zapobiegawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- utworzenie Gminnego Punktu Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie,
- realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowanie i wdrożenie procedur współpracy i monitorowania środowisk w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy,
- zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy,
- zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy,
- edukacja mieszkańców w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.

7.2 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy

W celu ograniczenia zjawiska problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dobczyce Zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Dobczyce został powołany Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów uczestniczących na obszarze danej gminy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonującego na terenie Gminy Dobczyce wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach,
- Komisariatu Policji w Dobczycach,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Dobczycach,

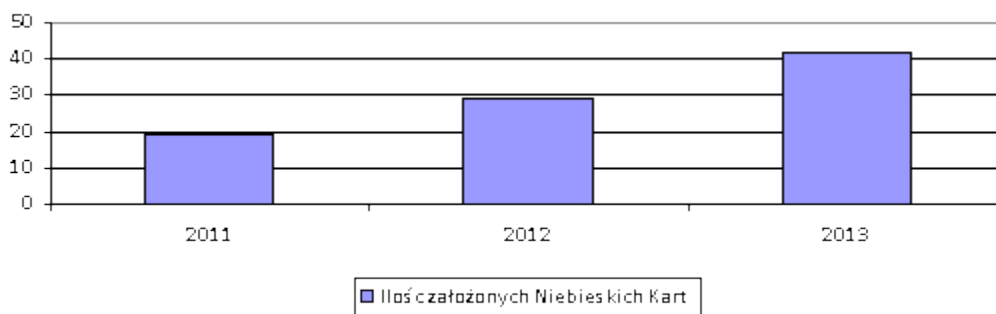
- Placówek oświatowy,
- Sądu Rejonowego w Myślenicach,
- NZOZ w Dobczycach.

Tabela nr 1. Różnice pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym a Grupą Roboczą

Różnice	Zespół Interdyscyplinarny	Grupa Robocza
Funkcja	Funkcja strategiczno-koordynująca: kształtowanie lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Funkcja wspierająca: Realizacja działań pomocowych wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie.
Cel	Zadania na poziomie strategicznym/planowanie	Zadania na poziomie wykonawczym/ konkretna rodzina
Skład	Osoby tzw. decyzyjne/przedstawiciele jednostek pomocy społecznej, GKRPA, Policja, Oświata. Ochrona Zdrowia, Kuratorzy Sądowi	Osoby bezpośrednio realizujące zadania na rzecz danej rodziny: pracownik socjalny, dzielnicowy, przedstawiciel GKRPA itp.
Sposób powołania	Zarządzenie wójta/ burmistrza/ prezydenta miasta	Powołanie przez przewodniczącego Zespołu
Dokumentacja	Dokumentacja z prac zespołu	Dokumentacja szczegółowa, dotycząca działań na rzecz danej rodziny- zgodnie z zadaniami – plan pomocy rodzinie.

Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Dobczyce

Wykres nr 1. Liczba Niebieskich Kart założonych w latach 2011-2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Dobczyce

Prowadzone na szeroką skalę kampanie informacyjne, zarówno ogólnokrajowe jak i lokalne spowodowały wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy. Widać to również we wzroście ujawnianych w ostatnich latach zdarzeń. Jednakże nadal jest to trudny i wstydlivy problem i rodziny niechętnie zgłaszają się o pomoc.

8. Pomoc społeczna – realizowane zadania

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach jest jednostką organizacyjną gminy działającą w ramach zorganizowanego systemu pomocy społecznej, powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej wykonuje zadania zlecone gminie zgodnie z ustaleniami przekazywanymi w tej sprawie przez wojewodę. Realizuje również zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendiów socjalnych. Ustalenia, co do sposobu wykonywania zadań własnych i zleconych gminy określa w uchwale rada gminy.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach został powołany Uchwałą Nr V/33/90 Rady Miejskiej w Dobczycach z dnia 13 sierpnia 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji pomocy społecznej na szczeblu podstawowym. Zgodnie z §1 ww. uchwały ośrodek został powołany, jako samorządowa jednostka budżetowa z siedzibą w Dobczycach i jest samodzielną gminną jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działa w oparciu o Statut, natomiast strukturę organizacyjną Ośrodka i szczegółowy zakres jego zadań określa Regulamin Organizacyjny. Zgodnie ze statutem celem Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z Uchwałą Nr LX/506/06 Rady Miejskiej w Dobczycach z dnia 27 czerwca 2006r. do podstawowych zadań MGOPS w Dobczycach należy:

1. przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej,
2. praca socjalna,
3. prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
6. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym realizowanych przez MGOPS należy:

1. opracowywanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,

2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
8. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
9. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
10. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
11. praca socjalna,
12. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
13. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkań chronionych,
14. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
15. dożywianie dzieci,
16. sprawowanie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
17. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,

18. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,

19. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych Gminy realizowanych przez MGOPS w Dobczycach należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez MGOPS w Dobczycach należą:

1. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
2. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
3. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
4. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
5. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez MGOPS w Dobczycach należą:

1. zadania w zakresie świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych.
2. zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
3. zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty dotyczące prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Podjmując rozważania na temat problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy Dobczyce należy rozpocząć od określenia celów pomocy społecznej oraz kryteriów jej udzielania. Główne cele pomocy społecznej:

- Wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- Zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- Zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- Zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- Integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- Stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

8.1 Zasady przyznawania zasiłków na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

1. osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2. cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- a) na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz.1573) lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
- b) na podstawie zgody na pobyt tolerowany - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- c) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U.z 2006 r. Nr 144, poz. 1043 ze zm.), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomoc społeczna udzielana jest rodzinom i osobom z powodu:

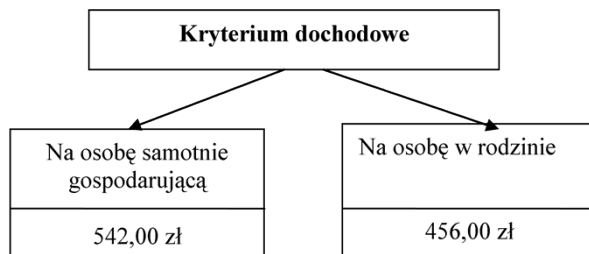
- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Występowanie jednej z powyższych okoliczności równocześnie z kryterium dochodowym (Schemat 1) jest warunkiem nabycia prawa do ubiegania się o pomoc społeczną. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, lub w przypadku utraty dochodu -

z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, pomniejszoną o podatek dochodowy, składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne oraz kwotę alimentów świadczonych na rzecz innej osoby. Osobom i rodzinom uzyskującym dochód z gospodarstwa rolnego dochód ustala się przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości określonej przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Schemat 1. Kryteria finansowe uprawniające do przyznania pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Osoby lub rodziny korzystające z pomocy społecznej zgodnie z art. 4 ustawy o pomocy społecznej, są zobowiązane są do współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, marnotrawstwo przyznanych świadczeń, ich celowe niszczenie, bądź też niegospodarność własnych zasobów materialnych, a także ich nieracjonalne wykorzystywanie, mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej. Zakres i formy współdziałania określa kierownik ośrodka pomocy społecznej lub upoważniony przez niego pracownik. Osoby i rodziny ubiegające się o pomoc są zobowiązane do udokumentowania swojej trudnej sytuacji społeczno-bytowej.

Tabela 1. Powody przyznania pomocy w Gminie Dobczyce w latach 2008 – 2013

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba rodzin objętych pomocą	282	459	366	303	349	356
W tym z powodu:	-	-	-	-	-	
Bezrobocia	92	113	131	132	142	165
Długotrwałej choroby	170	168	177	155	157	181
Niepełnosprawności	104	106	95	88	90	96
Bezradności w sprawach opiek. wychowawczych	54	61	54	51	51	42
Zdarzenia losowego	2	183	77	3	2	2
Alkoholizmu	10	11	11	7	15	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach

Tabela 1 przedstawia dane dot. liczby rodzin, którym udzielono wsparcia na podstawie ustawy o pomocy społecznej, z wyszczególnieniem przyczyn przyznania pomocy. W latach 2009 i 2010 nastąpił wyraźny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Było to spowodowane powodzią, która w tych latach nawiedziła gminę.

8.2 Formy pomocy

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach udziela wsparcia na podstawie ustawy o pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Świadczeniami pieniężnymi są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy. Natomiast świadczenia niepieniężne to: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, sprawiane pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z powołaną ustawą o pomocy społecznej (art. 37), zasiłek stały - to świadczenie obligatoryjne przysługujące pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej (całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności), w przypadku, gdy jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego określonego dla osoby samotnie gospodarującej, a także pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie (całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności), jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości stanowiącej różnicę między kryterium określonym dla osoby uprawnionej do zasiłku, a dochodem tej osoby. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 miesięcznie, a w przypadku osoby samotnie gospodarującej jej wysokość nie może przekraczać 529,00 zł miesięcznie. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej zasiłek stały nie przysługuje.

Tabela nr 2. Liczba osób z terenu Gminy Dobczyce, korzystających z zasiłku stałego w poszczególnych latach

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	51	45	42	43	37	42
Kwota świadczeń	166 563,00	152 995,00	124 713,00	125 893,00	134 136,00	134 957,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach

Zgodnie z powołaną ustawą o pomocy społecznej (art. 38 oraz art. 147 ust.2), zasiłek okresowy - to świadczenie adresowane do osób i rodzin bez dochodów, lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Zasiłek okresowy przysługuje osobie samotnie gospodarującej lub rodzinie, w sytuacji, gdy dochód tych osób jest niższy od kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłek okresowy ustala się do wysokości stanowiącej różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby. W przypadku osoby w rodzinie zasiłek ustala się do wysokości różnicy pomiędzy kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Tabela nr 3. Liczba osób z terenu Gminy Dobczyce, korzystających z zasiłku okresowego w poszczególnych latach

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	85	95	99	81	101	135
Kwota świadczeń	101 683,00	105 896,00	109 604,00	81 726,00	104 697,00	207 592,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach

Zgodnie z powołaną ustawą o pomocy społecznej (art.39-41), zasiłek celowy - to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy przyznawany jest osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego lub w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. Zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany zasiłek celowy specjalny.

Tabela nr 4. Liczba osób z terenu Gminy Dobczyce, korzystających z zasiłku celowego i celowego specjalnego w poszczególnych latach.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	98	106	159	147	172	173
Kwota świadczeń	69 504,00	70 094,00	120 577,00	124 531,00	133 594,00	123 824,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach

Praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym, niewymagającym spełnienia kryterium dochodowego. Ma na celu pomoc osobom lub rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Obecna ustawa o pomocy społecznej przewiduje możliwość świadczenia pracy socjalnej na podstawie kontraktu socjalnego. Jest to pisemna umowa z osobą ubiegającą się o pomoc. Określa ona zobowiązania i uprawnienia stron w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych osoby lub rodziny.

W ramach środowiskowej pracy socjalnej organizowane są również różnego rodzaju akcje np. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – akcja informacyjna i edukacyjna dot. problemu. Pracownicy socjalni wspólnie z wolontariuszami działającymi w szkołach organizują na terenie gminy zbiórki żywności oraz imprezy okolicznościowe: np. spotkanie z Mikołajem dla dzieci, spotkanie opłatkowe dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. W ramach współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej pozyskiwana jest w ramach programu PEAD, żywność z Banku Żywności w Krakowie i przekazywana rodzinom w trudnej sytuacji. Rocznie to około 15 ton żywności w różnym asortymencie.

Zadania z zakresu pomocy społecznej Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach realizuje we współpracy z działającymi na terenie gminy instytucjami, organizacjami społecznymi, kościołem, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. W zakresie realizacji zadań Ośrodek współdziała ponadto z samorządem wojewódzkim i powiatowym. Ośrodek współpracuje także z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i innymi instytucjami w zakresie pomocy społecznej, z poza terenu gminy.

8.3 Projekt „Aktywna przyszłość szansą dla Ciebie”, – jako nowa forma aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia na terenie Gminy Dobczyce

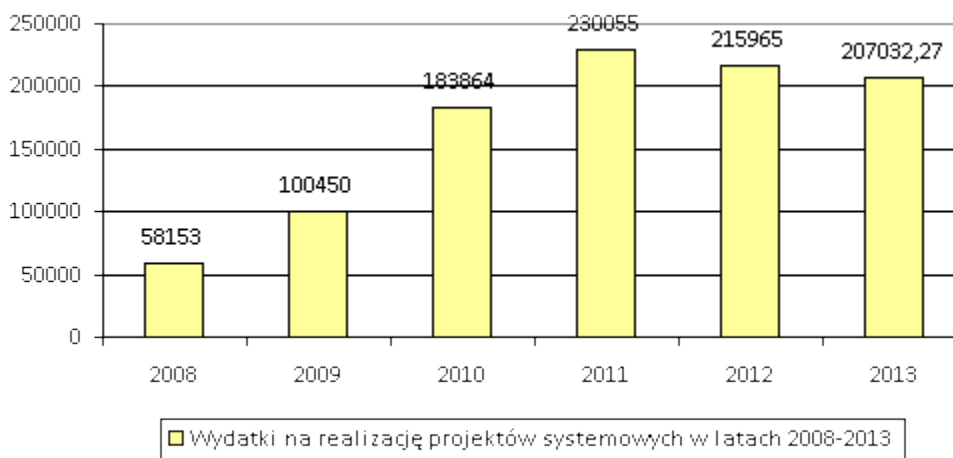
Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) jest największym w historii Unii Europejskiej programem współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Środki te są przeznaczone m.in. na aktywne formy pomocy dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, na wsparcie sektora oświaty oraz na szkolenia dla przedsiębiorców i pracowników. Wsparcie finansowe PO KL ma służyć przyspieszeniu rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, wzrostowi zatrudnienia oraz zwiększeniu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej z krajami Unii Europejskiej.

Projekty realizowane w Priorytecie VII są skierowane głównie do osób długotrwale bezrobotnych, niezatrudnionych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi, osób powracających na rynek pracy po urloпах wychowawczych i macierzyńskich, osób po pięćdziesiątym roku życia (50+), młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, bezdomnych, uchodźców, cudzoziemców, członków mniejszości etnicznych i narodowych, osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, osób po zwolnieniu z zakładu karnego, uzależnionych, poddających się procesowi leczenia lub po jego ukończeniu, otoczenia osób wykluczonych społecznie, partnerów społecznych i gospodarczych, podmiotów ekonomii społecznej, mieszkańców gmin wiejskich, miejsko –wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców, społeczności lokalnych i podmiotów działających na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach od 2008 roku realizuje projekty systemowe w ramach Priorytetu VII. Koncepcja projektu systemowego polega na dofinansowaniu środkami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zadań realizowanych przez organy administracji publicznej i jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych. Projekty systemowe mogą, zatem realizować m.in. takie instytucje jak: wojewódzkie urzędy pracy, powiatowe urzędy pracy, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, urzędy marszałkowskie.

W latach 2008 - 2013 różnorodnym wsparciem, w ramach projektu systemowego objętych zostało 132 osoby, z czego 123 osoby ukończyły szkolenia zawodowe, pozostałe 9 osób zrezygnowało z udziału na różnych etapach projektu. Uczestnicy projektu to osoby bezrobotne poszukujące pracy lub niepozostające w zatrudnieniu, będące w wieku aktywności zawodowej i korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Z każdą z osób przystępujących do projektu został zawarty kontrakt socjalny. Realizacja projektów systemowych umożliwiła również zatrudnienie 2 dodatkowych pracowników socjalnych (jeden pracownik zatrudniony w 2008 r. i drugi od 2010 r.)

Wykres nr 1. Wydatki na realizację projektów systemowych w latach 2008 -2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Dobczyce

Realizacja projektu systemowego przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach dała możliwość „realnej” aktywizacji osób korzystających z pomocy. Oferowanie konkretnego wsparcia dla klientów pomocy społecznej dało efekty w postaci podniesienia samooceny uczestników, zwiększenia motywacji do podjęcia działań na otwartym rynku pracy, uzyskania umiejętności zawodowych, wzajemnego wsparcia oraz integracji. Ponadto, realizacja projektu spowodowała, że wzrósł potencjał kadrowy ośrodka oraz potencjał materialny przez sfinansowanie sprzętu komputerowego, biurowego i wyposażenia stanowisk pracy ze środków EFS. Wprowadzenie nowej oferty przez ośrodek pomocy społecznej nie obyło się jednak bez pewnych trudności. Problemy w procesie rekrutacji - wycofywanie się osób już zakwalifikowanych przed rozpoczęciem działań aktywizujących, problemy z dyscypliną uczestników podczas realizacji zadań projektowych wymagają dużego zaangażowania ze strony pracowników socjalnych. Jednak z perspektywy czasu wydaje się, że jest to bardzo dobre narzędzie aktywizacji klientów pomocy społecznej.

8.4 Organizacja Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma swoją siedzibę w budynku Urzędu Gminy i Miasta Dobczyce. W ośrodku zatrudnionych jest 13 osób: kierownik, 8 pracowników socjalnych, 2 inspektorów ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, 1 asystent rodziny i 1 opiekunka domowa. Ośrodek zatrudnia również w ramach umów zlecenia 4 osoby świadczące usługi opiekuńcze oraz psychologa.

Pracownicy zajmują jedno otwarte pomieszczenie o powierzchni 54 mkw. Stanowiska pracy oddzielone są od siebie jedynie panelem maskującym.

Świadczenie pracy socjalnej w takich warunkach powoduje dyskomfort w realizacji usług zarówno dla Klientów jak i dla pracowników, co utrudnia nawiązanie dialogu, ochronę danych osobowych oraz zapewnienie Klientowi warunków gwarantujących swobodę wypowiedzi i dyskrecję. Sprawy szczególnie trudne dotyczące przemocy w rodzinie, przeżyć traumatycznych, uzależnień powinny być omawiane w bardziej intymnych warunkach. W takich sytuacjach często jest wykorzystywany pokój kierownika, ale nie zawsze jest to możliwe. Trudności lokalowe najbardziej odczuwalne są w okresie natężonej pracy ośrodka (okres przyznawania zasiłków, czas przedświąteczny i sprawozdawczy) – w sali, w której pracuje 11 pracowników panuje hałas, nie ma dostatecznego komfortu obsługi Klienta.

Wyżej wymieniona sytuacja skutkuje problemami w organizacji:

- indywidualnych rozmów z Klientem,
- spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w rodzinie,
- spotkań Grup Roboczych w sprawie przemocy,
- spotkań z członkami rodzin objętych wsparciem Ośrodka,
- zebrań pracowników służących omówieniu problemów poszczególnych rodzin.

Od 2012 roku ośrodek pomocy społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Realizacja tych działań wymagała utworzenia nowego miejsca pracy, co fizycznie na zajmowanej przez ośrodek powierzchni było i jest trudne. Zatrudniony asystent rodziny korzysta w miarę możliwości ze stanowisk pracy koleżanek.

Ograniczone możliwości lokalowe Ośrodka powodują również utrudnienia w organizacji dodatkowych form wsparcia np. poradnictwa psychologicznego i doradztwa prawnego oraz realizacji nowych działań odpowiadających rozeznany potrzebom np. grupy wsparcia dla osób borykających się z różnymi problemami.

Ponadto, zgodnie z zaleceniami Wojewody Małopolskiego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, zgłaszającym się do ośrodka powinno się zapewnić rozmowę w warunkach gwarantujących bezpieczną atmosferę.

W poszukiwaniu wyjścia z powyżej opisanych trudności zrodził się plan zorganizowania Centrum Usług Społecznych, które byłoby miejscem udzielania kompleksowej pomocy dla osób potrzebujących wsparcia.

Organizacja Centrum Usług Społecznych wiąże się z pozyskaniem nowej powierzchni na działalność ośrodka lub zmianą na inny lokal, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, matek z dziećmi i osób starszych.

Organizacja wszystkich działań w jednym budynku dawałaby możliwość łatwiejszego dostępu do szerokiego katalogu usług obecnie realizowanych przez ośrodek, jak również stwarzałaby możliwość rozwoju dodatkowych form wsparcia.

9. Aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców

Według Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej społeczeństwo obywatelskie obejmuje w Polsce dwa obszary: obywatelską aktywność grupową – działalność organizacji pozarządowych, wspólnot lokalnych i samorządowych, nieformalnych grup i ruchów społecznych oraz świadomość obywatelską Polaków.

Idea społeczeństwa obywatelskiego jest wielowymiarowa i może być realizowana na poziomie ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym. Istniejące jednostki podziału terytorialnego kraju tworzą układy społeczne, w których funkcjonuje społeczeństwo obywatelskie. Im niższy, bliższy jednostce, podział

terytorialny kraju, tym rzadsza obecność instytucji państwa, a więc obiektywnie lepsze warunki do tworzenia infrastruktury lokalnego społeczeństwa obywatelskiego.

Od ponad 20 lat w Polsce panuje system demokratyczny, który pozwala obywatelom wywierać wpływ na otaczającą rzeczywistość. Każdy pełnoletni Polak może uczestniczyć w wyborach – wybierać władze państwowe, samorządowe, wybierać członków parlamentu europejskiego. Każdy może zgłaszać swoje uwagi politykom, każdy może wystosować i podpisać petycje, zorganizować i uczestniczyć w manifestacjach, założyć stowarzyszenie lub fundację, zostać wolontariuszem i działać na rzecz społeczności lokalnej. Takie działania świadczą o aktywności obywatelskiej.

Aktywność społeczna jest pojęciem zaczerpniętym z socjologii i jest on stosunkowo nowym zjawiskiem, które dopiero od niedawna zyskuje rozgłos. Aktywność społeczna polega na ożywieniu i aktywizacji działalności różnych jednostek, grup społecznych i organizacji w ramach zaspokajania potrzeb indywidualnych wypływających z naturalnego zapotrzebowania. Przykładem aktywności społecznej mogą być różnego rodzaju kampanie, programy i wiece, organizowanie różnego rodzaju inicjatyw, które cechuje otwartość i pomysłowość. To całkiem nowe zjawisko, które dopiero się krystalizuje w społeczeństwie. Coraz więcej osób stara się brać czynny udział w jakiejś inicjatywie społecznej.

W socjologii, jak i psychologii, aktywność społeczna oznacza po prostu działanie człowieka jako istoty społecznej, która zawsze będzie kierowała się problemami życia codziennego i która zawsze będzie chciała je rozwiązać lub polepszyć bytowanie. Na aktywność jednostek i całego społeczeństwa wpływają motywacje, kultura i tradycja. Dzięki demokracji obserwujemy wzrost aktywizacji życia społecznego. Aktywność społeczna rośnie, ludzie są coraz bardziej świadomi pewnych problemów i zagadnień, chcą uczestniczyć w życiu społecznym. Aktywność społeczna oznacza również aktywność obywatelską, zwłaszcza jeśli obywatele świadomi są programów politycznych i problemów kraju.

9.1 Trzeci sektor - przejaw aktywności obywatelskiej

Powszechnie jest znany podział na sektory gospodarki: pierwszy obejmujący instytucje publiczne, drugi – prywatne przedsiębiorstwa komercyjne, trzeci – organizacje pozarządowe. Trzeci sektor obejmuje organizacje pozarządowe, czyli podmioty powstające w wyniku inicjatyw obywateli w postaci np. fundacji, stowarzyszeń. W skład trzeciego sektora wchodzi również: Koła Gospodyń Wiejskich czy Ochotnicze Straże Pożarne. Istotne jest, że podmioty trzeciego sektora powstają w odpowiedzi na konkretne potrzeby czy aspiracje ludzi.

Na terenie Gminy Dobczyce działają następujące organizacje:

1. Organizacje sportowe:

- Klub Sportowy Raba, KS "Feniks" Dobczyce,
- LKS Dziecanovia, LKS Iskra, LKS Huragan, LKS Rokita,
- UKS Elektron, UKS Orzeł, UKS Dobczyce, UKS Płomień, UKS Kornatka, UKS GIM-GOL,
- Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze,
- Akademia Piłkarska Dobczyce,
- Dobczycki Klub Biegacza,
- Stowarzyszenie Łucznicze Achilles.

2. Organizacje kulturalne i kółka zainteresowań:

- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Ispina”,
- Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne „Gościniec”,
- Klub Europejski „Globetrotter”,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Dobczyckie Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów,
- Dobczyckie Stowarzyszenie Partnerstwa Miast,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых,

- Stowarzyszenie KAT,
- Stowarzyszenie Integracji Rodziny „Więź”,
- Koło Pszczelarzy,
- Polski Związek Wędkarski,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły im. Bohaterów Tajnego Nauczania w Dziekanowicach,
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych „Communicare”.

3. Koła Gospodyń Wiejskich:

- KGW w Bieńkowicach,
- KGW w Brzączowicach,
- KGW w Brzezowej,
- KGW w Dziekanowicach,
- KGW w Kędzierzynie,
- KGW w Rudniku,
- KGW w Skrzynce,
- KGW w Stadnikach.

4. Ochotnicza Straż Pożarna:

- OSP Dobczyce,
- OSP w Bieńkowicach,
- OSP w Brzączowicach,
- OSP w Brzezowej,
- OSP w Dziekanowicach,
- OSP w Kędzierzynie,
- OSP w Kornatce,
- OSP w Nowej Wsi,
- OSP w Rudniku,
- OSP w Sieraków,
- OSP w Skrzynce,
- OSP w Stadnikach,
- OSP w Stojowicach.

II Analiza SWOT

Diagnoza przedstawiona w rozdziale I stała się punktem wyjścia do wskazania kluczowych obszarów niniejszej strategii, które zostały poddane analizie SWOT.

Analiza SWOT to forma wypracowanej ogólnej metody mającej służyć badaniu problemów społecznych w Gminie i poddanie dokładnej analizie relacji wszelkich czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na badaną sytuację. Te czynniki można podzielić na:

- Szanse
- Zagrożenia
- Mocne strony
- Słabe strony

Głównym celem realizowanym w analizie SWOT jest opisanie elementów, które wchodzą w skład wymienionych wcześniej składników, przeanalizowaniu ich wpływu na sytuację społeczną Gminy Dobczyce oraz zaproponowanie rozwiązań. Samo wskazanie szans i zagrożeń, oraz mocnych i słabych stron jest już ważną częścią diagnostyki problemu.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane obszary priorytetowe:

1. Rynek pracy w Gminie Dobczyce,
2. Sytuacja rodzin w Gminie Dobczyce,
3. Zjawisko alkoholizmu, uzależnień i przemocy w Gminie Dobczyce,
4. Sytuacja osób starszych w Gminie Dobczyce,
5. Sytuacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Gminie Dobczyce,
6. Opieka zdrowotna w Gminie Dobczyce,
7. Oferta zagospodarowania czasu wolnego i dostęp do kultury w Gminie Dobczyce,
8. Aktywność społeczna i obywatelska.

Proponowane przez grupę ekspertów lokalnych działania sformułowane zostały na bazie analizy SWOT/TOWS, po rozpatrzeniu następujących zagadnień analitycznych: 1. Gdzie wystąpią efekty synergiczne na styku mocne strony i szanse? 2. Czy nasze mocne strony pozwolą nam eliminować słabości? 3. Co zagraża naszym mocnym stronom i jak unikać tych zagrożeń? 4. Czy nasze mocne strony pozwolą nam na obronę przed zagrożeniami? 5. Czy zagrożenia nałożone na nasze słabe strony mogą doprowadzić do sytuacji katastrofalnych? 6. Czy dostrzegamy w otoczeniu szanse na eliminację naszych słabości? 7. Czy nasze słabości nie pozwolą nam wykorzystać szans zewnętrznych?

Zdefiniowane w tym etapie propozycje działań uwzględniono następnie przy formułowaniu celów strategicznych, celów szczegółowych i przypisanych do ich osiągania działań.

Tabela nr 1 . Analiza SWOT obszaru - rynek pracy w Gminie Dobczyce

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
aktywna Izba Gospodarcza (pomoc w przygotowywaniu wniosków, organizacja szkoleń, wspieranie przedsiębiorczości), dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna dla rozwoju firm (m.in. w strefie ekonomicznej), w miejscowym planie zagospodarowania przestrzeni został wyznaczony teren na nową strefę ekonomiczną SAG, istnieje możliwość modyfikacji planu	większość miejscowych przedsiębiorców nie ma wiedzy o programach związanych z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych realizowanych przez PUP oraz nie zwracają ankiet rozsyłanych przez PUP dotyczących zapotrzebowania na szkolenia zawodowe, Zespół Szkół nie ma wyodrębnionego stanowiska dla doradcy zawodowego, słaby przepływ informacji pomiędzy doradcami

<p>zagospodarowania przestrzeni pod potrzeby powstających przedsiębiorstw, dobra infrastruktura komunikacyjna (dobre drogi, dużo busów do Krakowa), istnieje oferta kształcenia ustawicznego dla mieszkańców (projekt unijny realizowany w Zespole Szkół), istnieje dostęp do doradztwa zawodowego w gimnazjum, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym mają dostęp do szkoleń zawodowych organizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, dobra współpraca i komunikacja na linii Powiatowy Urząd Pracy –Ośrodek Pomocy Społecznej, dobre relacje Burmistrza Dobczyc z przedsiębiorcami.</p>	<p>zawodowymi w szkołach a przedsiębiorcami, bardzo słabo wykorzystywany jest mechanizm organizowania praktyk zawodowych u przedsiębiorców, lokalne kierunki kształcenie nie zawsze odpowiadają na potrzeby lokalnego rynku pracy, likwidacja szkół zawodowych spowodowała brak fachowców w niektórych branżach, większość osób i instytucji postrzega OPS jako instytucję która zajmuje się wypłatą świadczeń i przeciwdziałaniem patologiom społecznym, natomiast nie ma świadomości że OPS prowadzi też działania związane z kształceniem i aktywizacją zawodową, niska świadomość pracowników jakie konsekwencje wynikają z bycia zatrudnionym na umowę śmieciową, błędne rozumienie roli PUP przez niektórych bezrobotnych, którzy uważają że odpowiedzialność za znalezieniu pracy spoczywa tylko na tej instytucji, wygórowane oczekiwania co do stanowisk pracy i wynagrodzeń osób bezrobotnych (nieadekwatne do wykształcenia i doświadczenia) powodują że niechętnie podejmują zatrudnienie, większość osób długotrwale bezrobotnych nie jest przygotowana do podjęcia aktywności zawodowej ponieważ w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej.</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>różnorodność form i narzędzi aktywizacji zawodowej dostępnych w PUP finansowanych m.in. ze środków UE.</p>	<p>wysokie koszty związane z zatrudnianiem pracowników, sezonowość zatrudnienia, „Moda” na wyższe wykształcenie powoduje że wzrasta bezrobocie i frustracja wśród osób które kończą mało perspektywiczne studia , jednocześnie często brakuje wykwalifikowanych fachowców do prostszych prac, problem fikcyjnego bezrobocia i szarej strefy (nie każdy zarejestrowany faktycznie szuka pracy) powoduje że ciężko ocenić realną sytuację na lokalnym rynku pracy, mało skuteczna działalność Powiatowej Rady Zatrudnienia, z powodu ograniczeń formalnych ze wsparcia na aktywizację zawodowa finansowaną z UE często nie mogą skorzystać osoby, które tego najbardziej potrzebują, „Etatowi” uczestnicy projektów nakierowanych</p>

	<p>na aktywizację zawodową i społeczną, którzy realnie nie są zainteresowani podjęciem, zatrudnienia, często zajmują miejsca osobom, które faktycznie potrzebują takiego wsparcia, „Ekspansja” dużych marketów i dyskontów wypiera mały lokalny handel, brak profesjonalnego systemu i narzędzi identyfikacji predyspozycji zawodowych w szkołach, szkoły przekazują głównie „twardą” wiedzę, jednocześnie w niewystarczającym stopniu wspierają uczniów w zdobywaniu takich kompetencji jak kreatywność, samodzielność myślenia, przedsiębiorczość, umiejętność porozumiewania się, większość osób pracujących wykazuje zbyt małą elastyczność w dostosowywaniu się do zmieniającego rynku pracy.</p>
--	--

Propozycje działań:

- Organizacja cyklicznych spotkań poświęconych rynkowi pracy z udziałem takich instytucji i osób jak: PUP, OPS, MARG, Izby Handlowe, przedstawiciele szkół, przedsiębiorcy, których celem będzie wymiana informacji i skoordynowanie działań.
- Wzmocnienie aktywności Powiatowej Rady Zatrudnienia.
- Poprawa komunikacji na linii MGOPS – Izba Gospodarcza, MARG, przedsiębiorcy.
- Wzmocnienie doradztwa zawodowego w szkołach, zacieśnienie współpracy doradców zawodowych z instytucjami zajmującymi się rynkiem pracy i przedsiębiorcami.
- Wsparcie systemu identyfikacji predyspozycji zawodowych wśród uczniów. W rozmowy z doradcą zawodowym dotyczące podjęcia decyzji o dalszym kształceniu lub wyboru ścieżki zawodowej powinni być szerzej angażowani rodzice.
- Zwiększenie liczby dodatkowych zajęć w szkołach, które będą rozwijać kreatywność, umiejętność samodzielnego myślenia, przedsiębiorczość.
- Promocja i szersze upowszechnienie informacji o ofercie i możliwościach kształcenia ustawicznego w Gminie.
- Upowszechnienie informacji wśród uczniów i pracodawców o możliwości odbycia płatnych praktyk u pracodawcy finansowanych ze środków Gminy.
- Promocja elastyczności i mobilności zawodowej wśród pracowników i pracodawców (zadanie wydaje się trudne do realizacji ponieważ w strefie ekonomicznej dominują działania produkcyjne a elastyczny czas pracy wykorzystuje się zazwyczaj w branży usługowej).
- Przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród pracodawców dotyczącej konsekwencji łamania przepisów kodeksu pracy.
- Usprawnienie komunikacji pomiędzy Dobczycami i sołectwami, w celu ułatwienia osobom pracującym i podejmującym zatrudnienie dotarcia do pracy i utworzenie przystanku pod strefą ekonomiczną.
- Dalsze tworzenie warunków dla inwestorów w nowej strefie – nowe branże, usługi i technologie.
- Zidentyfikowanie potencjalnych zadań do przekazania spółdzielni socjalnej lub innemu podmiotowi ES.

Tabela nr 2 . Analiza SWOT obszaru - sytuacja rodzin w Gminie Dobczyce

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>szeroki wachlarz instytucji oferujących pomoc rodzinom, w tym rodzinom z problemami dostępny w gminie, w Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane są usługi asystenta rodzinnego, widoczne efekty pracy asystenta rodzinnego (rodziny objęte jego wsparciem stają się otwarte na współpracę z innymi instytucjami), szczególny „nacisk” władz lokalnych na pomoc rodzinom w kryzysie (towarzyszenie w rozwiązywaniu problemów), dostęp do bogatej oferty zagospodarowania czasu wolnego w Dobczycach, w większości sołectw w gminie odbywają się cykliczne wydarzenia „kulturalno-oświatowe” adresowane do mieszkańców, organizowane przez lokalne organizacje pozarządowe, w Dobczycach funkcjonują przedszkola a w sołectwach punkty przedszkolne, godziny pracy przedszkoli w Dobczycach umożliwiają pracę zawodową rodziców, przedszkole ofertuje preferencje dla rodzin wielodzietnych i niepełnych, szkoły organizują dodatkowe zajęcia wyrównawcze dla dzieci mających trudności w nauce, rodziny wielodzietne zamieszkujące gminę Dobczyce kreują pozytywne wzorce zachowań (dzieci pochodzące z tych rodzin są ambitne, pracowite i samodzielne) aktywne dobczyckie organizacje pozarządowe i liderzy lokalni.</p>	<p>zbyt krótki czas pracy punktów przedszkolnych na obszarach wiejskich, uniemożliwiający podjęcie zatrudnienia przez rodziców, brak publicznego żłobka w gminie, godziny funkcjonowania instytucji są niedostosowane do potrzeb osób pracujących zawodowo, dzieci i młodzież nie chcą korzystać z wyrównawczych zajęć dodatkowych organizowanych przez gimnazjum, mało jest wolontariuszy gotowych pomagać dzieciom i młodzieży w nauce, brak mieszkań socjalnych w gminie, lokalny rynek pracy nie oferuje wystarczającej liczby miejsc pracy, zbyt mało miejsc w istniejących świetlicach, niewystarczająca ilość świetlic i klubów młodzieżowych w większości sołectw w gminie, osłabienie więzi rodzinnych i nadmiar obowiązków zawodowych (członkowie rodzin mają dla siebie coraz mniej czasu, nie umieją ze sobą rozmawiać o swoich potrzebach, lękach i problemach), szerokie grono rodziców (szczególnie starszych dzieci i młodzieży) zrzuca odpowiedzialność za wychowanie swoich dzieci na placówki oświatowe, niechętnie współpracuje ze szkołą, niskie kompetencje wychowawcze sporej grupy rodziców (bezsilność wobec problemów wychowawczych), rozpowszechniona wśród rodziców obawa przed korzystaniem z pomocy psychologa, psychiatry i terapeuty, szkodliwy stereotyp rodzin wielodzietnych rozpowszechniony wśród części mieszkańców gminy, pojawiające się zjawisko dyskryminacji rówieśniczej wobec dzieci i młodzieży z rodzin o niższym statusie materialnym, utrudniony dostęp do oferty kulturalno-oświatowej dla rodzin wielodzietnych, w trudnej sytuacji materialnej, niższy status finansowy sporej grupy rodzin z niepełnosprawnością w rodzinie (w związku z koniecznością zabezpieczenia opieki nad osobą niepełnosprawną oraz kosztowną rehabilitacją), roszczeniowa postawa rodzin z problemami,</p>

	zrzucenie odpowiedzialności za rozwiązanie problemów rodziny na instytucje, brak świadomości konsekwencji nie reagowania na problemy, częste zjawisko kumulacji problemów, niska wiedza i świadomość społeczna w zakresie źródeł uzyskania pomocy i wsparcia w sytuacji problemów w rodzinie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
rosnący poziom wykształcenia społeczeństwa, rosnąca świadomość społeczna, coraz większy nacisk kładziony w polityce państwa i samorządów na politykę społeczną, nowy okres programowania funduszy strukturalnych- dostęp do środków na rozwój społeczny w tym infrastrukturę życia społecznego, moda na wolontariat, szczególnie wśród osób młodych i seniorów, nowe metody pracy instytucji publicznych wynikające z praktyki i zmian w prawie, aktywne zewnętrzne organizacje pozarządowe i liderzy lokalni.	coraz więcej zaburzeń emocjonalnych u dzieci i młodzieży, coraz większy wpływ na życie społeczne mają negatywne wzorce promowane przez media (konsumpcjonizm, niezdrowa rywalizacja) aktualne wzorce życia i spędzania czasu sprzyjają dezintegracji rodziny, powodując zanik więzi rodzinnych, „znieczulica społeczna”- zanik więzi sąsiedzkich, solidarności społecznej, Migracja zarobkowa i „eurosieroctwo”, niska dzietność społeczeństwa, cieszący się coraz większym powodzeniem nowa norma społeczna– „samotność z wyboru”, słaba prorodzinna polityka państwa.

Propozycje działań:

- Organizacja zajęć warsztatowych dla rodziców (w tym warsztatów komunikacyjnych, wychowawczych).
- Organizacja imprez, wydarzeń promujących aktywne spędzanie czasu wolnego wspólnie przez całe rodziny (np. wyjazdy rodzinne na wzór „Klubu Kibica”, zwiększenie promocji i dostępu dla obecnie realizowanych wycieczek np. przez PTTK).
- Warsztaty integracyjne dla rodzin (rodzica z dzieckiem, babci/dziadka z wnuczkami).
- Wzmocnienie współpracy rodziców ze szkołą szczególnie rodziców starszych dzieci i młodzieży.
- Zbadanie zainteresowania rodziców małych dzieci założeniem żłobka, rozpoznanie alternatywnych form opieki nad małymi dziećmi (np. rozszerzenie oferty przedszkola o 2-latków, promocja alternatywnych form opieki nad dziećmi - „klubów malucha”).
- Informacja i wsparcie edukacyjne w zakresie zakładania alternatywnych form opieki nad dziećmi dla zainteresowanych mieszkańców gminy.
- Zweryfikowanie zainteresowania wydłużeniem opieki przedszkolnej na obszarach wiejskich lub udostępnieniem miejsc w przedszkolu w Dobczycach dla dzieci rodziców pracujących.
- Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących w czasie wakacji – zweryfikowanie zainteresowania stworzeniem dodatkowych grup w przedszkolu w czasie wakacji, organizacją półkolonii dla dzieci i zajęć świetlicowych.
- Organizacja zajęć świetlicowych, klubów młodzieżowych (szczególnie na obszarach wiejskich).

Tabela nr 3. Analiza SWOT obszaru - zjawisko alkoholizmu, uzależnień i przemocy w gminie Dobczyce

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
---------------------	---------------------

<p>mieszkańcy coraz częściej reagują - zgłaszają problemy uzależniania dotyczące poszczególne osoby i rodziny, szeroki zakres profilaktyki finansowanej z „funduszu korkowego”, z naciskiem na profilaktykę 1-rzędową, programy profilaktyczne włączają wszystkich uczniów i są oparte o atrakcyjne formy, szkoły w większości przypadków aktywnie i adekwatnie reagują w przypadku pojawienia się środków psychoaktywnych w szkole, dysponują procedurami postępowania w takich sytuacjach, w gimnazjum dostępna jest pomoc psychologiczna, dobre rozpoznanie problemu uzależnienia od alkoholu przez instytucje gminne, mieszkańcy mają łatwy dostęp do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin, zlokalizowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w Dobczycach (łatwy dostęp do profesjonalnej pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych), niewielka odległość do ośrodków leczenia, duża aktywność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dobra współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (wspólne interwencje, przygotowanie planów pomocy, aktywność zaproszonych do współpracy instytucji), dobra współpraca z kuratorami sądowymi, dobra współpraca z Policją w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- częste wizyty dzielnicowych na posiedzeniach, osoby, które wyszły z nałogu i utrzymują trzeźwość mogą uzyskać od władzy samorządowej konkretne wsparcie (oferta pracy i mieszkania), w gminie są przykłady osób, które skutecznie wyszły z nałogu – „odzyskali” rodziny, poprawnie funkcjonują - mogą stanowić wzór dla innych, gmina dofinansowuje działanie Poradni Uzależnień zlokalizowanej w Myślenicach, co umożliwi rozszerzenie jej oferty, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z policją wspólnie kontrolują punkty sprzedaży alkoholu, prowadzone są akcje</p>	<p>spora grupa rodziców nie ma świadomości powagi problemu spożywania alkoholu i środków psychoaktywnych przez ich dzieci, bagatelizuje problem, rodzice niechętnie uczestniczą w działaniach profilaktycznych, rodzice nie rozumieją potrzeby ścisłego monitorowania niebezpiecznych zachowań dzieci i młodzieży, które jest prowadzone szkoły, w szkołach sporadycznie zdarzają się przypadki niewyciągnięcia konsekwencji z picia alkoholu przez młodzież, osoby dotknięte problemem alkoholizmu w rodzinie zwykle ukrywają swój problem, rodziny często nie wiedzą jak poprawnie reagować w sytuacji alkoholizmu w rodzinie- wstydzą się i przerzucają odpowiedzialności za rozwiązanie problemu na instytucje, są sporadyczne przypadki, gdzie osoby korzystające z pomocy społecznej pożytkują otrzymane środki finansowe na alkohol w gminie nie funkcjonują grupy wsparcia dla osób dotkniętych chorobą alkoholową i ich rodzin, w zespole Komendy Policji w Dobczycach nie ma wskazanej osoby odpowiedzialnej za profilaktykę i sprawy nieletnich co utrudnia współpracę szkołom z policją mieszkańcy nie wiedzą jak skutecznie zgłosić sytuacje dot. nadużywania alkoholu, przemocy na policji, zdarzają się nieadekwatne do sytuacji interwencje policji, dzieci i młodzież nie widzą w policji instytucji, do której można zgłosić się po pomoc, zakaz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym nie jest bezwzględnie przestrzegany, właściciele sklepów, omijając prawo, ułatwiają spożycie alkoholu bezpośrednio przy punkcie sprzedaży alkoholu, policja rzadko interweniuje na sytuacje spożywania alkoholu w miejscu publicznym przez mieszkańców, w tym szczególnie młodzież, sporadycznie zdarzają się sytuacje zlekceważenia przez policję podejrzenia posiadania narkotyków, przedstawiciele niektórych instytucji nie znają procedur „niebieskiej karty (służba zdrowia), część młodzieży nie korzysta z zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, nie monitoruje się efektywności wydatkowania</p>
--	---

<p>edukacyjne adresowane do sprzedawców alkoholu, w Dobczycach jest monitoring uliczny, zwiększająca się oferta spędzania czasu wolnego w gminie dla dzieci i młodzieży, rośnie wiedza i gotowość mieszkańców do reagowania na sytuacje problemowe, w gminie podejmowane są działania w celu organizacji grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.</p>	<p>środków z „funduszu korkowego”.</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>rośnie świadomość społeczna problemów wynikających z uzależnień, zwiększa się wiedza i świadomość w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród przedstawicieli instytucji, „niebieską kartę” mogą założyć różne instytucje mające styczność z rodziną, instytucje pomocy społecznej oferują kompleksowe wsparcie osobom wychodzącym z nałogu i doświadczającym przemocy, kampanie i akcje informacyjne dot. profilaktyki uzależnień i przemocy.</p>	<p>rośnie spożycie alkoholu przez osoby nieletnie, systematycznie obniża się wiek inicjacji alkoholowej, panuje coraz większa tolerancja społeczna dotycząca picia alkoholu, rozpowszechnione są wzorce spędzania czasu wolnego przy alkoholu w rodzinach, w massmediach, w grupie rówieśniczej, procedury dot. leczenia przymusowego są bardzo długotrwałe, zbyt krótki jest okres leczenia/terapii przymusowej, nie ma możliwości monitorowania osoby nadużywającej alkoholu przez instytucje, bez wyroku sądu.</p>

Propozycje działań:

- Wzmocnienie działań profilaktycznych adresowanych do rodziców, rozpoznanie potrzeb i oczekiwań rodziców w zakresie działań informacyjnych i profilaktycznych.
- Szeroko zakrojona kampania edukacyjno-informacyjna budująca świadomość mieszkańców).
- Cykliczne działania edukacyjne adresowane do rodziców wzmacniające kompetencje rodzicielskie („Szkola dla rodziców”).
- Wzmocnienie roli szkoły w edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z problemami związanymi z uzależnieniami i przemocą.
- Szersze włączanie do programów profilaktycznych „świadectw” osób, które wyszły z nałogu oraz innych form „doświadczenia” ryzyka np. wizyty w więzieniach.
- Zwiększenie oferty zagospodarowania czasu wolnego, trafienie z ofertą do młodzieży niezainteresowanych aktualną ofertą.
- Częstsze spotkania policji z młodzieżą, dofinansowanie przez gminę działań profilaktycznych prowadzonych przez policję.
- Wzmocnienie gotowości mieszkańców w zakresie reagowania na zjawisko uzależnień i przemocy.
- Monitoring i mierzenie efektywności wydatkowania środków z funduszu „korkowego”.
- Organizacja szkoleń adresowanych do sprzedawców alkoholu.
- Przygotowanie materiałów informacyjnych dla właścicieli sklepów i sprzedawców alkoholu (broszura, ulotka).

- Kontynuacja kampanii społecznych (większy zasięg, oddziaływanie).
- Spotkania na szczeblu kierowniczym Gminy z Komendą Policji dot. bieżących problemów np. zgłaszanych przez mieszkańców trudności w komunikacji z policją.
- Regularne kontrole policji w publicznych miejscach spożywania alkoholu.
- Opracowanie, wspólnie z policją „standardu współpracy” (w tym wskazanie w policji osoby odpowiedzialnej za profilaktykę, wspólne szkolenia dla przedstawicieli instytucji włączonych w przeciwdziałanie uzależnieniom (gmina, OPS, policja, szkoła itp.).
- Rozszerzenie oferty oraz zwiększenie dostępu do Punktu Konsultacyjnego (dłuższe godziny pracy, stałe dyżury psychologa i terapeuty, uruchomienie grup wsparcia, szersza promocja Punktu– ulotki, plakaty, informacje na tablicach, zaangażowanie w działania Punktu osób, które wyszły z nałogu, współpraca z PUP w zakresie wsparcia w poszukiwaniu pracy).
- Współfinansowanie przez gminę pogłębionej terapii otwartej.
- Szersza informacja adresowana do osób uwikłanych w uzależnienia dot. dostępnego wsparcia (np.: w zakresie dostępu do miejsc hostelowych dla osób wychodzących z nałogu nie chcących wracać do swojego środowiska życia).
- Zwiększanie wiedzy i świadomości osób uwikłanych w problem alkoholowy w zakresie sposobów reagowania na problem, miejsc można uzyskać pomoc itp.
- Lepsza dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, wykorzystanie nowych kanałów dystrybucji takich jak Kościoły i inne miejsca publiczne.
- Dotarcie do osób, które nie mają świadomości swojego problemu z alkoholem.
- Zabezpieczenie tymczasowego schronienia dla ofiar przemocy (mieszkanie chronione).

Tabela nr 4. Analiza SWOT obszaru - sytuacja osób starszych w Gminie Dobczyce

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Aktywnie działają organizacje pozarządowe skupiające i aktywizujące osoby starsze W gminie niedawno powstał Uniwersytetu Trzeciego Wieku Władze lokalne i Burmistrz są wyczuleni na sytuację osób starszych (przekazywanie paczek świątecznych dla wszystkich mieszkańców gminy którzy ukończyli 75 lat, organizacja wspólnej otwartej wigilii na rynku w Dobczycach dla wszystkich mieszkańców). OPS mocno wspiera osoby starsze – utrzymuje bieżący kontakt, organizuje opiekę, organizuje wigilię dla seniorów Aktywnie działają na rzecz osób starszych koła wolontariatu i młodzi strażacy ochotnicy (m.in. prowadzenie zbiórek charytatywnych) Osoby starsze mogą korzystać z infrastruktury i oferty RCOSu Wysoki poziom wrażliwości sąsiedzkiej, wyczulenie na wzajemne potrzeby osób starszych, Na wsiach istnieje dosyć dobrze rozwinięta infrastruktura (typu OSP, świetlice), którą można</p>	<p>Brak placówki, która mogłaby zapewnić stałą i doraźną opiekę osobom starszym, które nie są samodzielne, typu dom pomocy społecznej Długie kolejki w oczekiwaniu na przyjęcie do lekarza specjalisty i na rehabilitację Utrudniony dojazd komunikacją zbiorową z części wsi znajdujących się na terenie gminy do Dobczyc w powiązaniu ze słabą mobilnością osób starszych ogranicza dostęp do oferty kierowanej do seniorów Informacja o ofercie RCOS nie dociera do wszystkich potencjalnie zainteresowanych osób. Wykorzystywane są głównie internetowe kanały komunikacji, z których nie korzysta większość osób starszych Część osób starszych nie jest przyzwyczajona do spotykania się w RCOS. Miejsce funkcjonuje od niedawna, a starsi ludzie trudniej zmieniają przyzwyczajenia. Dla części osób miejsce to jest zbyt oddalone od centrum w związku z tym mają utrudniony dostęp</p>

wykorzystać jako miejsce spotkań i aktywności osób starszych W gminie znajduje się wolny lokal po bibliotece w dogodnej lokalizacji, który można wykorzystać jako punkt aktywności i spotkań seniorów	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wydłużanie się średniego czasu życia i okresu aktywności osób starszych, Istnieje możliwość pozyskania środków zewnętrznych na projekty edukacyjno – integracyjne dla osób starszych (np. program ASOS), Potencjał intelektualny, doświadczenia, wiedzy, wartości i tradycji itd. Tkwiących w pokoleniu seniorów.	Potencjalna niewydolność systemu emerytalnego, Trudności finansowe, zagrożenie ubóstwem osób starszych Konieczność opieki nad wnukami w sytuacji kiedy rodzice idą do pracy, ogranicza możliwość innej aktywności osób starszych Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym i informatycznym Osobom starszym często towarzyszy poczucie samotności wyobcowania, bezradności, tracą pewność siebie, czują się niepewnie w kontaktach z innymi instytucjami (np. samorządem i organizacjami)

Propozycje działań:

- Zagospodarowanie czasu wolnego dla seniorów (organizacja wspólnych wyjazdów, spotkań edukacyjnych, grup samopomocowych, kluby zainteresowań) -> zadanie do zlecenia dla nowopowstałego uniwersytetu trzeciego wieku lub w ramach uniwersytetu prowincjonalnego prowadzonego przez Stowarzyszenie ISPINA.
- Organizacja warsztatów korzystania z internetu i komputera z wykorzystaniem infrastruktury szkół lub Izby Gospodarczej, przy dodatkowym zaangażowaniu wolontariuszy którzy pomagają w ćwiczeniach i utrwalaniu wiedzy między zajęciami.
- Realizacja działań związanych z integracją międzypokoleniową (np. organizacja wzajemnej „adopcji” wnuków i dziadków jako forma nawiązywania kontaktów i spędzania czasu przez samotne osoby starsze i dzieci nieposiadające prawdziwych dziadków, organizacja wspólnych spotkań dzieci i młodzieży oraz osób starszych np. przy okazji wspólnego oglądania filmów, czytania książek i wspólnych dyskusji w bibliotece, szkole, świetlicach wiejskich i remizach, organizacja „lekcji dobrego wychowania”).
- Promocja wolontariatu wśród seniorów. Organizacja punktu pośrednictwa wolontariatu (kontaktowanie potencjalnych wolontariuszy z organizacjami i instytucjami potrzebującymi wsparcia).
- Szersze wykorzystanie wolontariuszy w pracy Ośrodka Pomocy Społecznej np. jako „asystenci” osób starszych. OPS może być potencjalnie jedną z instytucji która prowadzi punkt pośrednictwa wolontariatu
- Powołanie spółdzielni wykonującej tanie usługi na rzecz osób w wieku starszym znajdujących się w trudniejszej sytuacji finansowej (sprzątanie, drobne remonty itp.).
- Organizacja wymian barterowych, rozbudowa wzajemnościowej współpracy sąsiedzkiej (np. organizacja wspólnej rotacyjnej opieki nad wnukami).
- Wykorzystanie okazji rozdawania paczek świątecznych dla osób w wieku 75+ do corocznego badania sytuacji tej grupy, barier i potrzeb związanych m.in. z zagospodarowaniem wolnego czasu oraz przekazywania kompleksowej informacji o ofercie społeczno-kultuuralno-edukacyjnej zaplanowanej na rok kolejny w połączeniu z systemem zbierania zapisów na zajęcia i organizacji transportu do miejsca odbywania się tych zajęć.

· Upowszechnienie informacji o ofercie spędzania czasu wolnego poprzez liderów lokalnych w poszczególnych sołectwach.

· Zamontowanie urządzeń do ćwiczeń i gimnastyki dla osób dorosłych i starszych w miejscach przeznaczonych na rekreację oraz miejscach częstych spotkań (np. przy placach zabaw). W początkowym, okresie w miejscach tych powinni być również instruktorzy którzy zachcą do ćwiczeń i pokażą jak je prawidłowo wykonywać

· Poprawa usług zdrowotnych poprzez: organizację akcji profilaktycznych, wsparcie instytucji w pozyskiwaniu dodatkowych środków,

· Informowanie o ofercie różnych instytucji z większą dbałością o kanały komunikacji osób starszych, które zazwyczaj nie korzystają z internetu (poprzez ogłoszenia na tablicach we wsiach, plakatowanie, ulotki itp.)

Tabela nr 5. Analiza SWOT obszaru - sytuacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Gminie Dobczyce

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>niepełnosprawne dzieci i młodzieży w wieku szkolnym z gminy Dobczyce mogą korzystać z bogatej oferty Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego w Myślenicach dla, a dzieci w wieku 0- 7 lat z Oddziału Wczesnego Wspomagania, niepełnosprawni dorośli mieszkańcy gminy mają dostęp oferty Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowych Domów Samopomocy poza gminą, Gmina zapewnia osobom niepełnosprawnym transport do ośrodków, wejście do Urzędu Miasta jest dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, w Dobczycach są wyznaczone miejsca parkingowe zarezerwowane dla osób niepełnosprawnych, Gmina udziela zwrotnego zasiłku celowego na uzupełnienie wkładu własnego do dotacji na adaptację pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych i na zakup sprzętu, coraz większa przychylność i zrozumienie ze strony urzędników dla problemów osób niepełnosprawnych, dobra współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, osoby niepełnosprawne i ich rodziny z gminy Dobczyce mogą uzyskać zindywidualizowane wsparcie w ramach projektów PCPR (projekt „Fenix - na Skrzydłach Aktywności”, w gimnazjum w Dobczycach funkcjonują klasy integracyjne, w szkołach aktywnie działają Kluby Wolontariatu, które przygotowują dzieci i młodzież do pomocy innym, w gimnazjum w Dobczycach organizowana jest ciesząca się dużym powodzeniem, cykliczna</p>	<p>jest słaby przepływ informacji między instytucjami (gmina, powiat) a rodzinami osób niepełnosprawnych (brak sprawdzonych kanałów przepływu informacji, w tym cyklicznych spotkań), rodziny osób niepełnosprawnych nie mają pełnej wiedzy o dostępnej ofercie wsparcia, zmianach w przepisach itp. w strukturach gminnych nie ma osoby oddelegowanej do koordynacji współpracy z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami, w gminie nie funkcjonują lokalne organizacje pozarządowe (stowarzyszenia lub fundacje) specjalizujące się w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych, środowisko osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest mało zintegrowane, rodzice osób niepełnosprawnych (zwykle jeden rodzic) są nadmiernie obciążeni opieką, nie mają czasu dla siebie ani „odskoczni” od problemów, żyją w obawie o losy osoby niepełnosprawnej w przypadku ich choroby i/ lub śmierci, brak jest w gminie cyklicznych działań adresowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin zapewniających wsparcie psychologiczne, terapeutyczne itp. (brak grup wsparcia), w gminie jest niewielu wolontariuszy pracujących rodzinami z niepełnosprawnością, których pomoc odciąża w opiece rodziców/ opiekunów, na terenie gminy nie ma dostępu do nocnych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, do klas integracyjnych w gimnazjum kierowani są głównie uczniowie z problemami, powoduje</p>

<p>impreza integrującą dzieci zdrowe z niepełnosprawnymi pn. „ Dzień Radości”, Stowarzyszenie Malta Służba Medyczna” prowadzi szkolenia adresowane do młodych mieszkańców gminy dot. sposobów postępowania z osobami niepełnosprawnymi, w Dobczycach i Kędzierzynie działają świetlice środowiskowe z usług których mogą korzystać również osoby niepełnosprawne, opiekunowie osób niepełnosprawnych mogą korzystać z dostępnej w gminie oferty oświatowo- edukacyjnej (St. Więzi, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów, RCOS /nordic walking i TKKF/)</p> <p>rodziny ubogie, w tym rodziny z problemem niepełnosprawności mogą korzystać z pomocy rzeczowej oferowanej przez PKPS i Caritas, lokalny biznes wspiera finansowo i rzeczowo wydarzenia adresowane do os. niepełnosprawnych,</p>	<p>to trudności w funkcjonowaniu tego typu klas, w gminie nie ma domu dziennej opieki nad osobami niepełnosprawnymi (Środowiskowego Domu Samopomocy), na terenie Dobczyc jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, brak jest kompleksowej wiedzy nt. potencjału aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz możliwości lokalnego rynku pracy w tym zakresie, nierozpoznana jest sytuacja życiowa i potrzeby osób z mniejszym stopniem niepełnosprawności, mieszkańcy bardzo rzadko mają na co dzień kontakt z osobami niepełnosprawnymi, nie wiedzą jak mają się zachować w ich otoczeniu,</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>coraz większa otwartość społeczeństwa w Polsce wobec niepełnosprawności, aktywność massmediów w zakresie wzmacniania pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych oraz upowszechniania wiedzy nt. ich problemów i potrzeb, zintegrowane środowisko osób niepełnosprawnych i ich rodzin, sformalizowanie działalności w formie organizacji pozarządowej, rozbudowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ściślejsza współpracy instytucji i organizacji zajmujących się tą tematyką, możliwość uzyskania dofinansowania do adaptacji pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych (instytucje i osoby fizyczne), fundusze UE dostępne w ramach nowego okresu programowania 2014- 2020, w tym na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych,</p>	<p>wysokie koszty zakupu sprzętu i udogodnień dla osób niepełnosprawnych, konieczność wniesienia wkładu własnego do dotacji na adaptację pomieszczeń do potrzeb os. niepełnosprawnych i zakup sprzętu (co ogranicza grono osób zainteresowanych), wśród osób starszych wciąż pokutuje negatywny stereotyp postrzegania osób niepełnosprawnych, szeroko rozpowszechnione przekonanie społeczne, że rodziny mające dzieci niepełnosprawne korzystają z bardzo dużej pomocy socjalnej, wynikające z przepisów ograniczenia dot. dostępu do bezpłatnych usług rehabilitacyjnych finansowanych ze środków publicznych (zbyt mała liczba godzin rehabilitacji), w powiecie nie ma Środowiskowego Domu Samopomocy świadczącego specjalistyczne usługi adresowane do osób z niepełnosprawnością sprzężoną, znaczną lub głęboką, w powiecie nie ma Domu Pomocy Społecznej świadczącego opiekę całodobową dla dzieci niepełnosprawnych, w powiecie nie funkcjonują wyspecjalizowane placówki wprowadzające osoby niepełnosprawne na rynek pracy typu Zakład Aktywności Zawodowej.</p>

Propozycje działań:

- Upowszechnienie imprezy integracyjnej „Dzień Radości” we wszystkich szkołach podstawowych.
- Zbadanie zapotrzebowania na utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w gminie.
- Rozpoznanie możliwości i zapotrzebowania w skali powiatu na powołanie Domu Pomocy Społecznej świadczącego opiekę całodobową dla dzieci niepełnosprawnych, we współpracy z PCPR (Dom Pomocy Społecznej mógłby zapewnić dodatkowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy).
- Rozpoznanie potencjału aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz możliwości powołania wyspecjalizowane placówki wprowadzające osoby niepełnosprawne na rynek pracy np. typu Zakład Aktywności Zawodowej.
- Rozpoznanie sytuacji życiowej oraz potrzeb osób z mniejszym stopniem niepełnosprawności, szczególnie dzieci i młodzieży w klasach integracyjnych.
- Wypracowanie skutecznego przepływu informacji między urzędem a osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami.
- Spotkania informacyjno- integracyjne adresowane do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Utworzenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, zapewnienie systematycznego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego.
- Umożliwienie rozwoju zainteresowań osobom niepełnosprawnym np.: poprzez koła zainteresowań lub podjęcia wolontariatu oraz ich rodzinom i opiekunom.
- Zainstalowanie windy w UGiM.
- Promowanie przykładów osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo, rozpoznanie rynku pracy i zainteresowania podjęciem pracy.

Tabela nr 6. Analiza SWOT obszaru - opieka zdrowotna w Gminie Dobczyce

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>usytuowanie ośrodka zdrowia w centrum miasta, różne specjalizacje na miejscu, wystarczająca liczba aptek czynnych w niedziele (od 11-18) i dni powszednie (do 21), podstawowy zespół ratownictwa medycznego przy SPZOZ Myślenice stacjonujący w Dobczycach. prywatne gabinety, możliwość wykonania badań specjalistycznych.</p>	<p>zakres programów profilaktycznych nie w pełni dostosowany do oczekiwań środowiska lekarskiego, słaby obieg informacji i problemy w komunikacji między gminą a NZOZami, w przychodni ustawiają się długie kolejki do lekarzy pierwszego kontaktu, są duże trudności z dodzwonieniem się do przychodni, mała wiedza mieszkańców nt. aktualnych numerów telefonów do wybranych NZOZów, teren wokół ośrodka zdrowia jest mocno zaniedbany, brakuje miejsc parkingowych, w opinii przedstawicieli NZOZów w samorządzie nie ma osoby do kontaktów w sprawie obsługi technicznej budynku ośrodka zdrowia.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>bliskość terytorialna szpitali, w tym specjalistycznych,</p>	<p>zmniejszenie się liczby lekarzy na 1000 mieszkańców, grupa zawodowa się</p>

możliwość wyboru usług medycznych w okolicy, nowe technologie, lekarstwa, rozwój nauk medycznych.	starzeje, brak możliwości prawnych do usankcjonowania obowiązku dyżuru nocnego aptek, epidemie i masowe zachorowania, niewystarczające środki na profilaktykę z NFZ.
--	---

Tabela nr 7. Analiza SWOT obszaru - oferta zagospodarowania czasu wolnego i dostęp do kultury w Gminie Dobczyce

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>bogata infrastruktura „czasu wolnego” w Dobczycach w ramach RCOS (MGOKIS, biblioteka, świetlica, szkoła muzyczna, kluby sportowe), szeroka i zróżnicowana oferta spędzania „czasu wolnego” na terenie Dobzyc organizowana przez instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe (zajęcia świetlicowe, sportowe, muzyczne, artystyczne, dla różnych grup wiekowych w tym dla osób starszych, w formule otwartej i zamkniętej itp.), w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w RCOS biorą również udział artyści o znaczeniu ponadlokalnym, bezpłatny dostęp do internetu w Bibliotece w Dobczycach, w Dobczycach jest Szkoła Muzyczna, rośnie zainteresowanie odbiorców ofertą dostępną w ramach RCOS, duża aktywność OSP i KGW oraz innych organizacji pozarządowych na terenie większości sołectw, cykliczna organizacja wydarzeń okolicznościowych, w każdej miejscowości jest baza infrastrukturalna (szkoła i/lub strażnica), rosnąca aktywność lokalnych organizacji pozarządowych działających w tym obszarach.</p>	<p>OBSZAR MIEJSKI - RCOS dostęp do oferty RCOS dla mieszkańców obszarów wiejskich jest ograniczony ze względu na koszty związane z dojazdem oraz brak połączeń komunikacyjnych w godzinach popołudniowych i w weekend, ograniczony dostęp do oferty płatnej dla rodzin wielodzietnych (brak systemu zniżek), wysokie koszty wynajmu sal sportowych dotkliwe szczególnie dla grup dziecięcych i młodzieżowych (brak systemu zniżek), niewystarczająca liczba miejsc parkingowych przy RCOS, zbyt niska liczba personelu nieadekwatna do potrzeb wynikających z potencjału infrastruktury RCOS oraz potencjału poszczególnych instytucji zlokalizowanych w RCOS, niewystarczająca współpraca i koordynacja działań instytucji i organizacji funkcjonujących w ramach RCOS, godziny pracy biblioteki nie są dostosowane do potrzeb mieszkańców,</p> <p>OBSZARY WIEJSKIE problemy z dostępem do bazy lokalowej (infrastruktura szkół i strażnic) w niektórych sołectwach m. in. ze względu na koszty utrzymania, ogrzewania w zimie oraz konieczność zapewnienia stałej „opieki” nad lokalem, nie we wszystkich sołectwach są publiczne place zabaw a w Kędzierzynie, Bieńkowicach i Sierakowie place zabaw są nieoświetlone, nie we wszystkich sołectwach dostępna jest zróżnicowana oferta spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych (dotyczy w szczególności miejscowości: Niezdów, Stojowice i Bieńkowice), brak zainteresowania sporej grupy młodzieży</p>

	<p>korzystaniem z oferty zagospodarowania czasu wolnego przygotowanej przez RCOS i organizacje pozarządowe na obszarach wiejskich (niska atrakcyjność oferty w oczach tej grupy)</p> <p>w większości sołectw na obszarach wiejskich brak jest zajęć świetlicowych dla dzieci,</p> <p>PROMOCJA</p> <p>słaba efektywność działań promocyjnych (m. in mała dostępność aktualnych informacji nt. oferty na stronach internetowych i portalach „społecznościowych”),</p> <p>niewystarczająca promocja wydarzeń organizowanych w RCOS na obszarach wiejskich gminy,</p> <p>w Magazynie „Tapeta” nie ma stałej rubryki, gdzie pojawiają się informacje o ofercie kulturalnej w gminie,</p> <p>za małą objętość i zbyt niski nakład Magazynu „Tapeta” oraz niewystarczająca liczba punktów dystrybucyjnych,</p> <p>słaby przepływ informacji w gminie nt. wydarzeń organizowanych w sołectwach,</p> <p>czas organizacji wydarzeń nie zawsze jest dostosowany do możliwości odbiorców,</p> <p>niewystarczające środki budżetowe przeznaczane na organizację czasu wolnego.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>rozwój nowych technologii ułatwiający szerszą promocję wydarzeń i dotarcie z ofertą do osób młodych,</p> <p>szersze włączenie mieszkańców gminy w planowanie i ocenę oferty zagospodarowania czasu wolnego,</p> <p>moda na aktywny i zdrowy styl życia,</p> <p>możliwość pozyskania dodatkowych funduszy zewnętrznych na organizowanie czasu wolnego przez organizacje pozarządowe,</p> <p>współpraca instytucji i organizacji.</p>	<p>życie „w sieci”- zanik potrzeby wyjścia z domu i spotkania się z innymi ludźmi,</p> <p>mieszkańcy mają coraz większy dostęp do atrakcji zapewniających spędzanie czasu wolnego w domach (m. in TV, internet, place zabaw przy domach itp.),</p> <p>rosnące formalności związane z organizacją dużych wydarzeń kulturalnych,</p> <p>konkurencyjna oferta Krakowa i Myślenic.</p>

Propozycje działań:

- Rozwój Magazynu „Tapeta” m.in. poprzez: zwiększenie objętości „Tapety”, powołanie do życia wydania elektronicznego, większy nakład, więcej punktów dystrybucyjnych, budowę sieci lokalnych współpracowników (m. in. ustalenie jasnych zasad współpracy z „Tapetą”, zacieśnienie współpracy ze szkołami (szczególnie z gimnazjum) wyznaczenie opiekuna współpracy po stronie szkoły, rozpoczęcie współpracy z sołtysami), zwiększenie liczby wkładek tematycznych.

- Szersza promocja oferty zagospodarowania czasu wolnego dostępnej w gminie Dobczyce (np. poprzez organizację dni otwartych, reklamę na festynach, informację w szkołach na zebraniach dla rodziców, rozbudowę strony internetowej RCOS).

· Rozwój współpracy między instytucjami i organizacjami, które działają na rzecz organizacji czasu wolnego poprzez:

a. lepszą koordynację oferty, usprawnienie wymiany informacji oraz bieżącej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami zlokalizowanymi w RCOS (organizacja cyklicznych spotkań)

b. utworzenie listy mejlingowej, za pośrednictwem której instytucje i organizacje mogą się wzajemnie informować o organizowanych wydarzeniach,

c. usprawnienie współpracy nad kalendarzem wydarzeń oraz stworzenie wersji elektronicznej kalendarza (utworzenie możliwości dodawania wydarzeń przez internet),

d. utworzenie gminnego forum organizacji pozarządowych,

e. zapewnienie organizacjom pozarządowym stałej fachowej pomocy w zakresie pozyskiwania funduszy z poza gminy (wyznaczenie pracownika odpowiedzialnego za przekazywanie informacji i pomoc w przygotowaniu wniosków grantowych).

· Zwiększenie dostępności do infrastruktury RCOS poprzez bardziej efektywne zarządzanie personelem, zwiększenie liczby personelu oraz lepszą organizację pracy, zmianę godzin pracy biblioteki,

· Ułatwienie korzystania z oferty czasu wolnego poprzez wsparcie rozwoju komunikacji masowej (zacieśnienie współpracy z prywatnymi przewoźnikami w celu dostosowania godzin kursów do potrzeb mieszkańców korzystających z oferty czasu wolnego, utworzenie karty przejazdów do wykorzystania u wielu przewoźników, systemu dopłaty do biletów, utworzenie specjalnej linii wewnątrz gminy, usprawnienie transportu rowerowego).

· Systematyczne badanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz ewaluacja prowadzonych działań (badanie poziomu satysfakcji).

· Zwiększenie liczby miejsc w świetlicy w Dobczycach (w tym pomoc dzieciom z trudnych środowisk w nauce np. poprzez zaangażowanie do współpracy nauczycieli).

· Zwiększenie dostępności do popołudniowych zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży na obszarach wiejskich (rozpoznanie zainteresowania i oczekiwań mieszkańców, ustalenie jaka formułą dostępu do zajęć jest najwygodniejsza: czy dojazd do RCOS czy organizacja zajęć „na miejscu” w sołectwach).

· Zapewnienie miejsc spotkań dla młodzieży w Dobczycach i na obszarach wiejskich,

· Rozszerzenie oferty dla młodzieży: nowa oferta czasu wolnego opracowana w oparciu o „kulturę młodzieżową” (graffiti, breakdance, hip-hop itp.), ściana do graffiti.

· Organizacja dyskotek bezalkoholowych w RCOS we współpracy ze szkołą, dla młodzieży w wieku 16-18 lat, organizacja koncertów młodych zespołów amatorskich.

· Zapewnienie infrastruktury do sportów atrakcyjnych dla młodzieży: sztuczne lodowisko w zimie, skatepark, tor do bike-crossu.

· Włączenie młodzieży w organizację oferty (np. budowę toru do bike-crossa - przy wykorzystaniu inicjatywy lokalnej), stworzenie warunków do podejmowania aktywności (niech młodzież sama zaproponuje co chce robić i włączy się w realizację tych pomysłów).

· Warsztaty rozwojowe mające na celu budowanie postaw: samodzielności, kreatywności i przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży.

· Budowanie relacji partnerskich z dziećmi i młodzieżą, otwartość na potrzeby i głos dzieci i młodzieży.

· Organizacja w RCOS oferty czasu wolnego dla osób dorosłych równoległe do zajęć dla dzieci (w tym samy czasie).

· Przygotowanie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego w gronie rodziny (np. zajęcia dla rodzica z dzieckiem, dla całych rodzin).

· „Szkoła dla rodziców” (warsztaty w zakresie rozwoju dzieci, radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi itp.).

· Zapewnienie opieki nad dziećmi w czasie organizowanych koncertów.

· Utworzenie komercyjnego punktu opieki nad dziećmi.

· Promowanie i premiowanie dobrych przykładów (promocja lokalnych autorytetów m. in. poprzez „wprowadzenie w życie” nagrody Rady Miejskiej dla aktywnych wolontariuszy młodzieżowych z terenu gminy).

· Promocja i rozwój wolontariatu – pomoc dzieciom ze środowisk trudnych, osobom niepełnosprawnym.

· Identyfikacja i wzmacnianie liderów młodzieżowych oraz liderów w sołectwach, planowanie i realizacją działań lokalnych w oparciu o liderów lokalnych.

Tabela nr 8. Analiza SWOT obszaru - aktywność społeczna i obywatelska

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>spora liczba aktywnych liderów lokalnych w gminie, spora liczba aktywnych organizacji pozarządowych w gminie, aktywny wolontariat przy szkołach i OSP, mieszkańcy chętnie włączają się w spontaniczne akcje pomocowe, istnieje „przyrost organizacji pozarządowych” co jakiś czas powstają nowe, dobry dostęp do oferty i infrastruktury w ramach Regionalnego Centrum Oświatowo-Sportowego dla osób i organizacji, które chcą tam organizować swoje wydarzenia, samorząd jest przeszkolony do organizowania konsultacji społecznych, lokalny biznes (strefa i Izba Gospodarcza) angażuje się w działalność społeczną m.in. organizując Dni Dobczyc i wspierając finansowo różne przedsięwzięcia, lokalna władza i burmistrz cieszą się wysokim autorytetem w społeczności, Rośnie świadomość mieszkańców nt. możliwości wpływu na sprawy samorządowe.</p>	<p>mała liczba organizacji, które mają zdolność przejmowania i długofalowej realizacji zadań publicznych samorządu, mała liczba profesjonalnych, „samodzielnych” organizacji zatrudniających stałych pracowników i realizujących stałe działania, brak grup samopomocowych, istnieją miejsca, sołectwa, osiedla o słabej aktywności społecznej i niskiej frekwencji w wyborach (białe plamy aktywności), niewykorzystany mechanizm inicjatywy lokalnej pomimo posiadania uchwały, niewykorzystany mechanizm funduszu sołectkiego, niewielka liczba mieszkańców bierze udział w konsultacjach społecznych, ograniczona promocja konsultacji i technik konsultacyjnych stosowanych przez samorząd, niewystarczający przepływ informacji na linii samorząd – mieszkańcy (zbyt mała informacja o działalności samorządu, zbyt rzadkie spotkania wiejskie i w mieście), spadająca frekwencja w wyborach krajowych, mieszkańcy w niewielkim stopniu angażują się w życie wspólnot mieszkaniowych, niechętnie korzystają ze swoich praw, często prezentują postawę roszczeniową (strach przed wzięciem odpowiedzialności, niskie zaufanie społeczne), słaba promocja dobrych wzorców aktywności społecznej, niewystarczająca aktywność społeczna młodzieży, następuje stopniowy zanik więzi międzypokoleniowych, na niektórych obszarach wiejskich nie ma liderów lokalnych, niewystarczające kompetencje u części liderów lokalnych (np. w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych), częściowe izolowanie się mieszkańców</p>

	<p>„rdzennych” i napływowych, traktowanie Dobczyc jako „sypialni” przez część mieszkańców napływowych, Część mieszkańców przyjmuje postawę konfrontacyjną i roszczeniową w kontaktach z samorządem, niskie poczucie wpływu mieszkańców na sprawy lokalne i niechęć do przejmowania odpowiedzialności za sprawy publiczne, mieszkańcy nie mają czasu na zaangażowanie społeczne, muszą zadbać o zaspokojenie potrzeb bytowych.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>mieszkańcy w zdecydowanej większości wysoko oceniają jakość życia w gminie co może sprzyjać ich szerszemu włączeniu w działalność społeczną i obywatelską, funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Turystyczna Podkowa” – dostęp do funduszy na rozwój lokalny łatwych do pozyskania dla małych NGOs.</p>	<p>zanikające więzi lokalne i spadek poziomu integracji lokalnej wynikający z braku czasu, innego stylu spędzania czasu wolnego i częściowego przeniesienia komunikacji do Internetu, obawy sołtysów dot. funduszy sołeckich wynikające z trudności biurokratycznych z tym związanych, emigracja zarobkowa.</p>

Propozycje działań:

- Wsparcie kompetencyjne istniejących i powstających organizacji pozarządowych (dostęp do informacji nt. środków zewnętrznych, pomoc w pozyskiwaniu funduszy, szkolenia, doradztwo).
- Organizacja centrum wsparcia dla organizacji pozarządowych który wspierałby organizacje w kwestiach formalno-prawnych, księgowych oraz w przygotowaniu i realizacji projektów. (do sprawdzenia możliwość powołania centrum o zasięgu powiatowym we współpracy z innymi samorządami, inicjatorem działań może być gmina Dobczyce).
- Rozpoznanie możliwości i zainteresowania świadczeniem skoordynowanych usług dla organizacji pozarządowych np. jedno biuro księgowe dla wszystkich organizacji, jedna obsługa prawna.
- Promocja wolontariatu i aktywności poprzez przyznawanie corocznej nagrody za zaangażowanie w wolontariat i oraz nagrody za działalność społeczną.
- Promowanie dobrych przykładów aktywności społecznej i obywatelskiej.
- Wsparcie kompetencyjne liderów lokalnych jak pracować ze społecznością lokalną.
- Organizacja spotkań informacyjnych dla sołtysów pokazujących korzyści z funkcjonowania funduszu sołeckiego, zaprezentowanie dobrych praktyk i tego co można sfinansować oraz jak to zrobić.
- Promowanie dobrych przykładów aktywności społecznej i obywatelskiej.
- Rozwój współpracy między organizacjami – zainicjowanie lokalnego forum organizacji pozarządowych, zaprezentowanie możliwości powołania lokalnej rady pożytku publicznego.
- Prowadzenie działań animacyjnych mających na celu wyłanianie i kształcenie liderów lokalnych oraz budowaniu nowych form integracji i więzi lokalnych.
- Wzmocnienie pozytywnego wizerunku RCOS, ułatwienie dostępu do obiektu i korzystania z oferty poprzez: poprawę oznakowania wewnątrz budynku, promocję obiektu jako miejsca różnych działań (kojarzy się głównie ze szkołą).

III Cele strategiczne Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gwarantem prawidłowego funkcjonowania człowieka jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych (np. odzieży, dachu nad głową, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa itp.). Większość osób i rodzin, która zgłasza się do Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej po pomoc, robi to z powodu braku dostatecznych środków finansowych. Nauczanie społeczeństwa, jak umiejętnie samemu radzić sobie z problemami, zachęcenie do podjęcia pracy, organizacja kursów, specjalistycznego poradnictwa, może o wiele lepiej przyczynić się do dalszego funkcjonowania danej osoby czy rodziny.

Dlatego nadrzędnym celem podejmowanych działań jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz ich zaktywizowanie do włączenia się w rozwiązywanie istniejących problemów.

Cel strategiczny nr 1:

SKUTECZNE PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO ZE WZGLĘDU NA UBÓSTWO I BEZROBOCIE

Koordinator: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy:					
1.1 Rozwój systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych ze względu na ubóstwo					
<small>Udzielanie świadczeń finansowych osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej</small>	MGOPS	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	- zasiłki okresowe - zasiłki celowe i celowe specjalne - zasiłki stałe	-Liczba osób objętych pomocą
Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”	MGOPS	<small>Działania ciągłe</small>	Środki gminne Środki zewnętrzne	- dożywianie dzieci w placówkach oświatowych - świadczenia pieniężne na zakup żywności	-Liczba dożywianych dzieci Liczba osób otrzymujących świadczenia pieniężne
Zapewnienie usług opiekuńczych i ponoszenie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej	MGOPS	<small>Działania ciągłe</small>	Środki gminne	- usługi opiekuńcze - kierowanie do DPS	-Liczba osób objętych pomocą
<small>Pomoc rzeczowa dla rodzin z terenu Gminy i Miasta Dobrzyce</small>	MGOPS we współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej	Działania ciągłe	–	- żywność z programu PEAD - zbiórki żywności - odzież	-Liczba rodzin objętych pomocą w formie rzeczowej
Praca socjalna służąca pobudzeniu aktywności osób i rodzin służąca wykorzystywaniu własnych zasobów i możliwości w rozwiązywaniu problemów	MGOPS	Działania ciągłe	–	–	-Liczba rodzin objętych pracą socjalną
Udzielanie świadczeń rodzinnych i świadczeń	MGOPS	Działania ciągłe	Środki	- świadczenia rodzinne wraz z dodatkami	-Liczba rodzin

z funduszu alimentacyjnego rodzinom uprawnionym do korzystania z w/w świadczeń			gminne Środki zewnętrzne	- świadczenia z funduszu alimentacyjnego	otrzymujących świadczenia
Udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu Gminy i Miasta Dobczyce	MGOPS	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	- stypendia szkolne - zasiłki szkolne	-Liczba uczniów otrzymujących pomoc
Cel szczegółowy: 1.2 Wzmocnienie gotowości osób bezrobotnych, w szczególności długotrwale bezrobotnych, do wejścia na rynek pracy					
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych osób bezrobotnych i bez pracy korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez np. organizację szkoleń i warsztatów	Koordinator: MGOPS we współpracy z instytucjami rynku pracy i organizacjami pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki zewnętrzne (EFS)	-	-Liczba osób objętych wsparciem -Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów
Reintegracja społeczna i zawodowa poprzez indywidualne i grupowe formy wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, edukacyjnego, zawodowego i integracyjnego	Koordinator: MGOPS we współpracy z instytucjami rynku pracy i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki zewnętrzne (EFS)	-	- Liczba osób objętych wsparciem - liczba zrealizowanych form wsparcia
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie reintegracji zawodowej osób w trudniejszej sytuacji na rynku pracy (w tym osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, powracających po urloпах macierzyńskich i wychowawczych, osób w wieku 50+ oraz młodych osób bezrobotnych) m. in. poprzez zastosowanie zindywidualizowanych metod wprowadzania na rynek pracy takich jak np. trener zatrudnienia wspieranego, coaching, zatrudnienie wspierane	Koordinator: MGOPS we współpracy z PUP	Działania ciągłe	Środki zewnętrzne (EFS)	Upowszechnienie informacji o subsydiowaniu kosztów komunikacji dla osób podejmujących pracę w ramach programów realizowanych przez PUP	- Liczba osób objętych wsparciem - liczba zrealizowanych form wsparcia we w-cy z PUP
Zdiagnozowanie zapotrzebowania na utworzenie podmiotu ekonomii społecznej np. spółdzielni socjalnej i Zakładu Aktywności Zawodowej,	Koordinator: MGOPS we współpracy z UGiM, org. pozarządowe	Koniec 2015	Środki zewnętrzne	Działania operacyjne: - zidentyfikowanie nisz rynkowych, w których podmioty tego typu mogłyby prowadzić	- przeprowadzona diagnoza

służących stworzeniu miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych oraz podjęcie działań adekwatnych wobec wniosków z diagnozy			(EFS)	działalność (na obszarze gminy i powiatu) - zidentyfikowanie zainteresowania osób bezrobotnych i niepełnosprawnych (w tym z poza gminy) podjęciem zatrudnienia w ramach tych struktur - zidentyfikowanie możliwości uzyskania wsparcia na powołanie i rozwój tego typu podmiotów	
Umożliwienie zdobycia praktyki zawodowej przez osoby bez pracy podnoszące lub uzupełniające kwalifikacje np. poprzez organizację staży zawodowych, zatrudnienia subsydiowanego i innych form zdobycia praktyki zawodowej	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne (EFS)	-	- liczba zastosowanych form wsparcia - liczba osób objętych wsparciem
Cel szczegółowy: 1.3 Zwiększenie przygotowania młodych mieszkańców gminy się do wejścia na rynek pracy					
Skuteczne przygotowanie uczniów do wyboru ścieżki kształcenia i zawodu m. in. poprzez zwiększenie dostępności do wsparcia doradcy zawodowego, szersze włączenie w proces wyboru ścieżki zawodowej rodziców oraz ściślejszą współpracę doradców zawodowych z instytucjami rynku pracy i przedsiębiorcami	Gimnazjum w Dobzycach	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne (EFS)	-	- liczba podjętych działań - liczba osób objętych doradztwem zawodowym
Rozwój u dzieci i młodzieży umiejętności (kreatywności, samodzielności, przedsiębiorczości, kompetencji społecznych) służących łatwej adaptacji na współczesnym rynku pracy poprzez organizację większej liczby zajęć dodatkowych w szkołach w tym zakresie	Gimnazjum, szkoły podstawowe	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne (EFS)	-	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba osób objętych wsparciem
Działania promocyjne i informacyjne adresowane do młodzieży m. in. w zakresie możliwości podjęcia kształcenia zawodowego, rynku pracy, oraz możliwości korzystania ze wsparcia w tym płatnych praktyk zawodowych	Gimnazjum, szkoły podstawowe	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne (EFS)	Upowszechnienie informacji, że praktyki zawodowe mogą być finansowane ze środków budżetu gminy ale tylko dla pracowników młodocianych	- liczba podjętych działań informacyjnych - liczba osób objętych wsparciem
Cel szczegółowy: 1.4 Poprawa współpracy instytucji działających na rzecz zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu oraz lokalnych przedsiębiorców					
Usprawienie wymiany informacji, lepsza	Koordinator UGiM, przy w-cy	Działania ciągłe	Środki	Szersza promocja działań OPS dot.	- Liczba

komunikacja i skoordynowanie działań pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz lokalnego rynku (w tym Ośrodka Pomocy Społecznej) oraz przedstawicielami szkół i przedsiębiorców m. in. poprzez organizację cyklicznych spotkań	z OPS, PUP, Izba Handlowa, MARG, szkoły, przedsiębiorcy		gminne Środki zewnętrzne (EFS)	przeciwdziałania bezrobociu wśród tych instytucji	spotkań (1 spotkanie rocznie)
Skoncentrowanie aktywności przedstawiciela Gminy Dobczyce w Powiatowej Radzie Zatrudnienia m. in. w zakresie wzmocnienia roli Rady w opiniowaniu nowych kierunków kształcenia	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	–	–	- liczba spotkań
Cel szczegółowy: 1.5 Rozwój lokalnego rynku pracy, promocja przedsiębiorczości i zatrudnienia					
Dalsze tworzenie warunków dla inwestorów w nowej strefie – nowe branże, usługi i technologie	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne	Te zadania zostaną rozwinięte w Strategii Rozwoju Gminy	Liczba podjętych działań
Nawiązanie współpracy z lokalnymi przewoźnikami m. in. w zakresie usprawnienia sieci komunikacji masowej w gminie i utworzenia przystanku pod strefą ekonomiczną, w celu ułatwienia osobom pracującym dotarcia do pracy	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne	Te zadania zostaną rozwinięte w Strategii Rozwoju Gminy	Liczba podjętych działań
Promocja i szersze upowszechnienie informacji o ofercie i możliwościach kształcenia ustawicznego w Gminie i w regionie oraz rozwój oferty kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych w gminie podnoszącej atrakcyjność na rynku pracy	Koordinator: UGiM, Organizacje poz., przedsiębiorcy	Działania ciągłe	Środki zewnętrzne (EFS)	–	Liczba podjętych działań
Akcje informacyjne adresowane do pracodawców zwiększające ich wiedzę m. in. w zakresie: możliwości i korzyści wynikających z zatrudniania osób 50+, osób niepełnosprawnych, regulacji prawnych dot. zatrudniania pracowników i konsekwencji ich łamania oraz elastycznych form zatrudnienia, w tym e-pracy, itp.	Koordinator- UMiG we współpracy z Izba Handlową, MARG,	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne (EFS)	M. in. nt. konsekwencji łamania kodeksu pracy i „nadużywania” umów śmieciowych	Liczba podjętych działań informacyjnych Liczba zorganizowanych spotkań
Cel strategiczny nr 2: TRWAŁE I POPRAWNIE FUNKCJONUJĄCE RODZINY, GODZĄCE ŻYCIE ZAWODOWE Z RODZINNYM					
Koordinator: Urząd Gminy i Miasta Dobczyce					
DZIAŁANIA	Realizatorzy	realizacji	Źródła finansowanie	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki

Cel szczegółowy: 2.1 Wzmocnienie trwałości więzi rodzinnych oraz promocja wzorców aktywnego spędzania czasu wolnego w gronie rodziny					
Rozwijanie kompetencji rodzicielskich i zwiększanie świadomości rodziców w zakresie obowiązków wychowawczych m. in. poprzez: organizację zajęć warsztatowych dla rodziców w zakresie wychowania dzieci, warsztatów dla rodziców z dziećmi oraz oprac. materiałów edukacyjnych, informacyjnych dot. możliwości uzyskania pomocy	Placówki oświatowe	Działania ciągłe	Środki Zewn. (EFS)	Pomysły szczegółowe: -Zajęcia dot. komunikacji	Liczba zrealizowanych warsztatów dla rodziców Liczba zrealizowanych warsztatów dla rodziców z dziećmi Liczba sztuk mat. edukacyjnych
Rozwijanie współpracy rodziców ze szkołą szczególnie rodziców starszych dzieci i młodzieży w celu radzenia sobie z problemami wychowawczymi	Placówki oświatowe	Działania ciągłe	-	Wypracowanie katalogu działań służących realizacji celu	Liczba podjętych inicjatyw w tym zakresie
Działania promujące i służące aktywnemu spędzaniu czasu wolnego wspólnie przez całe rodziny m in. organizacja imprez angażujących do aktywności całe rodziny wyjazdów rodzinnych, zwiększenie zasięgu obecnie realizowanych wydarzeń tego typu	MGOKiS	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Np. zawody rodzinne, Wydarzenia na wzór Klubu Kulturalnego Kibica	- liczba wydarzeń
Promowanie wzorców rodzinnego spędzania czasu oraz dietności i wielodietności np. poprzez wprowadzenie systemu zniżek i „karty rodziny”, ułatwiających dostęp do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej organizowanej przez instytucje gminne, itp.	MGOKiS UGiM Dobczyce	Koniec 2016	Środki gminne	- dla rodzin wielodietnych (2+3 i więcej) - opracowanie kryteriów zniżek	- wypracowanie systemu zniżek - wypracowanie zasad” karty rodziny” - liczba osób objętych preferencjami
Cel szczegółowy: 2.2 Rozszerzenie oferty działań wyrównujących szanse rodzin z problemami					
Świadczenie przez Ośrodek Pomocy Społecznej usługi „asystenta rodziny”	MGOPS	Działania ciągłe	Środki gminne	-	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta
Działania mające na celu pomoc w nauce dzieciom	MGOPS we współpracy	Działania ciągłe			Liczba osób

z trudnych środowisk m in. poprzez organizację wolontariatu	z klubami wolontariatu				objętych pomocą Liczba wolontariuszy
Cel szczegółowy : 2.3 Zwiększenie możliwości godzenia życia rodzinnego z zawodowym					
Promowanie wzorców podziału obowiązków rodzinnych i domowych między mężczyzn i kobiet, szerszego włączenia mężczyzn w wychowywanie dzieci w celu umożliwienia kobietom większej aktywności zawodowej i społecznej, poprzez np. włączanie tej tematyki w działania informacyjno-edukacyjne adresowane do rodzin itp.	MGOPS we współpracy z PUP	Działania ciągle	-	-	Liczba podjętych inicjatyw
Działania służące zbadaniu potrzeb mieszkańców w zakresie zapewnienia w gminie zorganizowanej opieki nad dziećmi w wieku 0-3, wydłużenia czasu opieki przedszkolnej w sołectwach, dwuzmianowego trybu pracy przedszkola i zapotrzebowania na punkt opieki na dziećmi, a następnie podjęcie działań adekwatnych wobec zdiagnozowanych potrzeb	UGiM Dobczyce	Koniec 2016	-	- zbadanie zainteresowanie czy jest potrzebne powołanie żłobka czy wystarczą alternatywne rozwiązania, np. rozszerzenie oferty przedszkola o 2-latków, - czy jest potrzebne wydłużenie opieki przedszkolnej w sołectwach czy będzie wystarczające udostępnienie miejsc w przedszkolu Dobczycach dla dzieci rodziców pracujących	- zrealizowane działania diagnostyczne
Promowanie alternatywnych form opieki nad dziećmi odpowiadających na specyfikę potrzeb mieszkańców gminy, w tym wsparcie informacyjne i edukacyjne adresowane do osób zainteresowanych świadczeniem takich usług	UGiM Dobczyce	Działanie ciągle	-	Promocja takich form jak: Klub malucha, punkty przedszkole, domowe przedszkole	- liczba podjętych działań promocyjnych
Dostęp do zorganizowanej opieki nad dziećmi podczas przerw feryjnych i wakacyjnych m. in. poprzez organizację półkolonii i zajęć świetlicowych w wakacje oraz objęcie opieką przedszkolną w czasie wakacji większej liczby dzieci.	UGiM Dobczyce we współpracy z placówkami oświatowymi	Działania ciągle	-	-	- Liczba dzieci objętych formami zorganizowanej opieki - liczba podjętych inicjatyw
Szerszy dostęp do zajęć świetlicowych dla dzieci i młodzieży w Dobczycach i na obszarach wiejskich poprzez organizację zajęć świetlicowych w sołectwach, w których ich nie ma oraz zwiększenie liczby miejsc w istniejących świetlicach	UGiM Dobczyce we współpracy z placówkami oświatowymi	Działania ciągle	-	- zaangażowanie nauczycieli	Liczba dzieci objętych formami zorganizowanej opieki

					- liczba miejsc świetlicowych - liczba nowych świetlic
Organizacja zajęć wyrównawczych i rozwijających zainteresowania w szkołach, oraz zwiększenie zainteresowania dzieci i młodzieży udziałem w nich	Placówki Oświatowe	Działania ciągłe		- zweryfikowanie jakie są powody takiego stanu rzeczy	- liczba rodzajów zajęć - liczba osób uczęszczających na zajęcia
Cel strategiczny nr 3: SKUTECZNA PROFILAKTYKA I PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM, PRZEMOCY I ICH SKUTKOM					
Koordinator: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej					
DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finans.	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy: 3.1 Podniesienie efektywności profilaktyki uzależnień realizowanej w gminie					
Organizowanie akcji i kampanii informacyjno-edukacyjnych budujących świadomość zagrożeń jakie niesie ze sobą spożywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych, szczególnie przez osoby nieletnie, oraz wzmacniających gotowość mieszkańców do aktywnego reagowania na te problemy	Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom we współpracy ze szkołami, policją, poradnią uzależnień, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, MGOKiS, org. pozarządowymi, parafiami	Działalność ciągła	Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne	Działania powinny reagować na pojawiające się nowe zagrożenia i tendencje. Planowane działania powinny zwiększać gotowość mieszkańców do: - reagowania na sytuacje pożytkowania uzyskanej z OPS pomocy finansowej na alkohol - zgłaszania na policję sytuacji nadużywania alkoholu i przemocy - promowanie postawy aktywnego reagowania - redukcja stereotypu „donosiciela”	Min. 2 kampanie rocznie Liczba kampanii/akcji Liczba nowych „zagadnień” podjętych w akcjach i kampaniach w skali roku
Prowadzenie działań profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży mających na celu zwiększenie poziomu ich wiedzy i świadomości zagrożeń wynikających z uzależnień oraz zwiększanie umiejętności odmawiania w sytuacjach pokusy, zakładających m.in. zwiększenie roli szkoły i policji w profilaktyce uzależnień, oraz szersze włączenie do programów profilaktycznych sugestywnych form oddziaływania na odbiorców	Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom we współpracy m. in. ze szkołami, policją, MGOKiS, org. pozarządowymi	Działalność ciągła	Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne	- W programach profilaktycznych należy szerzej ująć sugestywne formy oddziaływania takiej jak np. drama, film, „świadek” osób, które wyszły z nałogu, wizyty w więzieniu itp. Deprecjonowanie i demaskowanie subkultur promujących szkodliwe używki i niezdrowy tryb życia Podpisanie porozumienia z Policją, dofinansowanie spotkań policji z młodzieżą	Liczba programów Liczba osób objętych programami Liczba działań zrealizowanych w danej szkole Liczba działań

				z budżetu gminy	zrealizowanych we współpracy z policją
Prowadzenie działań profilaktycznych adresowanych do rodziców i nauczycieli w celu zwiększenia ich świadomości w zakresie konsekwencji korzystania z używek przez osoby nieletnie oraz wzmocnienia ich kompetencji radzenia sobie z tym problemem	Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom m. in. we współpracy ze szkołami (pedagogami), org. pozarządowymi	Działalność ciągła	Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne	Należy rozpoznać poziom wiedzy oraz potrzeby i oczekiwań odbiorców, a następnie ustalić adekwatne wobec potrzeb formy działań. W planowanych działaniach należy uwzględnić problem uzależnienia od komputera	Min. 1 z rok Liczba działań Liczba osób objętych działaniami
Działania mające na celu zwiększenie świadomości i poczucia odpowiedzialności sprzedawców dot. zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym m. in. poprzez organizację szkoleń, oprac. materiałów informacyjnych, kontrole punktów sprzedaży	Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom. we współpracy z policją i Gminną Komisją	Działalność ciągła	Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne	Przykładowe działania: „ostrzeżenia” dla sprzedawców łamiących przepisy, „wykreowanie” presji społecznej piętnującej sprzedaż alkoholu nieletnim, uwzględnienie w systemie monitoringu całodobowych punktów sprzedaży alkoholu	Min. 1 szkolenie/ spotkanie adresowane do sprzedawców rocznie Min. 1 kontrola rocznie każdego punktu sprzedaży Liczba osób objętych szkoleń/spotkanie m liczba mat. informacyjnych Liczba kontroli Liczba ostrzeżeń Liczba cofniętych pozwoleń
Wypracowanie metody ewaluacji efektywności wydatkowania środków z „funduszu korkowego” oraz zastosowanie jej w praktyce	Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom. we współpracy z instytucjami zaangażowanymi w profilaktykę, przy wsparciu ekspertów	Metoda zostanie wypracowana do końca 2015r. Pomiar 1 x rok od 2016r.	Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne	M. in. zdefiniowanie katalogu wskaźników i ich pomiar Przykładowe wskaźniki: 1. Czas oczekiwanie na pomoc w PK	Wypracowana metoda Liczba zrealizowanych pomiarów
Cel szczegółowy: 3.2 Rozszerzenie oferty wsparcia dla osób uwikłanych w problem uzależnień i ich rodzin					

<p>Prowadzenie działań informacyjnych adresowane do osób uwikłanych w problem uzależnień nt. sposobów radzenia sobie z problemem, poprzez opracowanie zestawu materiałów informacyjno – edukacyjnych (ulotki, plakaty) oraz szeroką ich dystrybucję m. in. przy współpracy z Kościołem</p>	<p>Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom we współpracy ze Kościołem, policją, poradnią uzależnień, MGOPS, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, NZOZami (pielęgniarki środowiskowe), org. pozarządowymi</p>	<p>Oprac. mat. informacyjnych do k. 2014r. Dystrybucja od 2015r.</p>	<p>Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne</p>	<p>Należy dotrzeć do osób nie mających świadomości swojego problemu i ich rodzin przy wykorzystaniu nowych kanałów dystrybucji (np. parafii)</p> <p>Materiały powinny zawierać informacje specjalistyczne adresowane do osób uwikłanych w problem</p>	<p>Liczba rodzajów materiałów Liczba ulotek Liczba plakatów Liczba miejsc dystrybucji</p>
<p>Rozszerzenie oferty oraz zwiększenie dostępności Punktu Konsultacyjnego poprzez m. in. lepsze dostosowanie godzin pracy do potrzeb odbiorców, stałe dyżury psychologa, terapeuty, prawnika i pracownika socj., zaangażowanie w działania osób, które wyszły z nałogu oraz szersze wsparcie odbiorców usług w zakresie poszukiwania pracy</p>	<p>Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom m. in. we współpracy z MGOPS, PK, PUP, org. pozarządowymi</p>	<p>Uruchomienie dyżuru prawnika w PK do końca 2015r. Działania ciągłe</p>	<p>Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne (EFS)</p>		<p>Min. 10 godz. prawnika/miesiąc Liczba dostępnych w PK specjalistów Liczba godzin usług doradczych Liczba osób korzystających z PK</p>
<p>Stworzenie warunków do uruchomienia grup wsparcia dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików</p>	<p>Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom we współpracy ze środowiskiem osób dotkniętych problemem oraz org. pozarządowymi</p>	<p>Działania ciągłe</p>	<p>Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne</p>	<p>Pakiet „start up” dla grup wsparcia- zapewnienie miejsca do spotkań, wsparcia organizacyjnego, wsparcia dla lidera grupy itp. Bieżący kontakt z liderami grup</p>	<p>Liczba wspartych grup Liczba osób uczestniczących w grupach</p>
<p>Wsparcie dla osób wychodzących z nałogu m. in. poprzez dofinansowanie kontynuacji terapii pogłębionej z budżetu gminy oraz dystrybucję broszury informacyjnej dot. dostępnego wsparcia dodatkowego</p>	<p>Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom we współpracy z Gminną Komisją, Poradnią Leczenia Uzależnień, PK, oraz specjalistycznymi ośrodkami leczenia uzależnień</p>	<p>Działania ciągłe</p>	<p>Fundusz „korkowy”</p>	<p>Np. informacja o dostępności do miejsc hostelowych dla osób, które nie chcą wracać do swoich środowisk</p>	<p>Liczba osób objętych terapią pogłębioną Wielkość środków przekazanych na cele terapeutyczne Liczba przekazanych materiałów</p>
<p>Cel szczegółowy: 3.3 Podniesienie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinach i ochrony osób dotkniętych przemocą</p>					

Zabezpieczenie tymczasowego schronienia dla ofiar przemocy poprzez utworzenie i utrzymanie mieszkania chronionego	Koordinator: MGOPS we współpracy z UMiG i org. pozarządowymi	Do 2020r.	Środki gminne Środki zewnętrzne		- liczba mieszkań - liczba osób objętych pomocą
Działania informacyjno-edukacyjne adresowane do mieszkańców mające na celu zwiększenie ich gotowości i kompetencji w zakresie poprawnego reagowania na zjawisko przemocy m. in. poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych	Koordinator: MGOPS we współpracy z Pełnomocnikiem, MGOKiS, org. pozarządowymi i innymi instytucjami ze środowiska lok.	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba działań/ akcji Liczba przekazanych materiałów
Programy wsparcia adresowane do rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą zawierające m. in. takie usługi jak: pomoc prawna, pomoc psychologiczna, terapia rodzinna oraz współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w zakresie kierowania sprawców do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	Koordinator: MGOPS we współpracy z Pełnomocnikiem i Zespołem Interdyscyplinarnym, PCPRem i specjalistycznymi ośrodkami	Działalność ciągła Do końca 2015r. uruchomienie dyżuru prawnika	Środki gminne Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne		Liczba osób objętych wsparciem Liczba rodzin objętych wsparciem
Stworzenie warunków do uruchomienia grup wsparcia dla ofiar przemocy	Koordinator: MGOPS we współpracy ze środowiskiem osób dotkniętych problemem oraz org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Pakiet „start up” dla grup wsparcia- zapewnienie miejsca do spotkań, wsparcia organizacyjnego, wsparcia dla lidera grupy itp. Bieżący kontakt z liderami grup	Liczba wspartych grup Liczba osób uczestniczących w grupach
Programy profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży mające na celu wzmocnienie umiejętności radzenia sobie ze złością i zastępowania agresji oraz programy edukacyjne w tym zakresie adresowane do rodziców i nauczycieli	Koordinator: Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom we współpracy ze szkołami, MGOPS i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Fundusz „korkowy” Środki zewnętrzne	Rozpoznanie dostępnych metod, działania profilaktyczne i dedykowane osobom dotkniętym problemem	Liczba programów, liczba osób objętych wsparciem
Cel szczegółowy: 3.4 Wzmocnienie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy					
Wypracowanie „dobrej praktyki” współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem Komendy Policji w Dobczycach, w zakresie m. in. zasad komunikacji i bieżącej współpracy, organizacji szkoleń dla przedst. instytucji i organizacji, oraz realizacja działań	Koordinator MGOPS we współpracy z Komendą Policji, Zespołem Interdyscyplinarnym i innymi instytucjami i organizacjami zainteresowanymi współpracą	Wypracowanie „dobrej praktyki” współpracy do k. 2015r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przykładowe zgłaszane problemy które wymagają podjęcia działań w oparciu o współpracę : - zmonitorowania trudności mieszkańców we współpracy z policją, -skuteczności działania policji w sytuacjach przemocowych, - regularne kontrole w publicznych miejscach	Wypracowana „dobra praktyka” współpracy Liczba spotkań Liczba zorganizowany

slużących wdrożeniu przyjętych założeń				spożywania alkoholu - diagnoza potrzeb edukacyjnych przedst. instytucji i organizacji, - proponowana przykładowa tematyka szkoleń: Jak wykrywać symptomy przemocy w domu (dla policji i nauczycieli)	ch szkoleń
Zacieśnienie współpracy Komendy Policji w Dobczycach ze szkołami m. in. poprzez wskazanie w Komendzie Policji w Dobczycach kompetentnej osoby odpowiedzialnej za profilaktykę uzależnień oraz organizację cyklicznych spotkań policji z młodzieżą	Koordinator: Dyrektor Gimnazjum we współpracy z Komendą Policji w Dobczycach i innymi szkołami w gminie, oraz Pełnomocnikiem	do k. 2014r. zacieśnienie współpracy działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne	- możliwość dofinansowania spotkań policji z młodzieżą z budżetu gminy	- oddelegowanie osoby odpowiedzialnej za współpracę z ramienia Komendy Policji - liczba spotkań w szkołach
Usprawnienie bieżącej działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie m. in. poprzez wyznaczenie lokalu do spotkań oraz organizację szkoleń dla jego członków	Przewodniczący Zespołu	- wyznaczenie lokalu do 06 2014r. - działania ciągle	Środki gminne		Wyznaczony lokal do spotkań Liczba szkoleń Liczba osób objętych szkoleniami
Cel strategiczny nr 4: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN					
Koordinator: Urząd Gminy i Miasta Dobczyce					
DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy: 4.1 Rozwój systemu służącego aktywizacji i zapewnieniu wsparcia osobom starszym					
Zapewnienie opieki nad osobami starszymi w ich środowiskach m. in.: poprzez zawodowe usługi opiekuńcze oraz rozwój sieci opiekunów nieformalnych	Koordinator: MGOPS we współpracy z pielęgniarzkami środowiskowym, sołtysami, radnymi i środowiskiem	Działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne		- liczba opiekunów zawodowych - liczba

	lokalnym		zne (EFS)		opiekunów nieformalnych - liczba osób objętych opieką
Opracowanie koncepcji domu dziennego pobytu nad osobami starszymi z siedzibą gminie Dobczyce	MGOPS	Oprac. koncepcji - Koniec. 2016r.	Środki gminne	- ze wstępnego rozpoznania wynika, że 20 os. może być wstępnie zainteresowanych	- oprac. koncepcja
Rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego adresowanej do seniorów np. poprzez organizację cyklicznych wyjazdów, kół zainteresowań, wydarzeń okolicznościowych oraz rozwijanie wzajemnościowej współpracy sąsiedzkiej m. in. poprzez tworzenie warunków do inicjowania grup samopomocowych, organizację wymian barterowych, banku czasu itp.	Koordinator: MGOKiS we współpracy z biblioteką, org. pozarządowymi i środowiskiem os. starszych	Działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przykładowe działania: - organizacja Wigilii dla seniorów w każdym sołectwie - rotacyjna opieka nad wnukami Gmina wspiera organizację pozarządową w podejmowaniu nowych inicjatyw/ form wsparcia adres. do osób starszych, np. oferując „pakiet startowy” dla osób zainteresowanych zainicjowaniem grupy samopomocowej	- liczba podjętych inicjatyw - liczba wspartych przez Gminę inicjatyw rocznie - liczba osób objętych działaniami rocznie
Promowanie postawy „uczenia się przez całe życie” oraz rozwijanie oferty edukacyjnej dla osób starszych m. in. w zakresie nowych technologii z wykorzystaniem wsparcia wolontariuszy	Koordinator: MGOKiS we współpracy z org. pozarządowymi	Działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne	- w-ty komputerowe mogą być realizowane z wykorzystaniem infrastruktury szkół i Izby gospodarczej - Wsparcie przez Gminę rozwoju Uniwersytetu III Wiek	- liczba podjętych inicjatyw - liczba wspartych przez Gminę inicjatyw rocznie - liczba osób objętych działaniami rocznie
Poprawa warunków oraz promowanie aktywności fizycznej wśród osób starszych m. in. poprzez zamontowanie urządzeń do ćwiczeń dla os. dorosłych w miejscach rekreacji i spotkań mieszkańców, dofinansowanie zakupu niezbędnego sprzętu, oraz organizację zajęć sportowych i instruktażu wykorzystania urządzeń i sprzętu	Koordinator: MGOKiS we współpracy z org. pozarządowymi	Do 05. 2014r. instalacja pierwszych urządzeń w ramach plenerowej siłowni Działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne	Plenerowe siłownie powinny być instalowane w pobliżu placów zabaw Organizacja zajęć i instruktażu może być organizowana przy współpracy z wolontariuszami i/ lub nauczycielami WFu	-Liczba zainstalowanych urządzeń, zakupionego sprzętu - Liczba wspartych inicjatyw

Usprawnienie systemu przekazywania informacji osobom starszym nt. oferty wsparcia dostępnej w gminie np. za pośrednictwem liderów lokalnych oraz corocznej akcji „Paczka Świąteczna” dla mieszkańców Dobczyc 75+	Koordinator: MGOKIS we współpracy z UMIG, org. pozarządowymi i środowiskiem lok.	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	- Dostosowanie kanałów informacyjnych do grupy docelowej (Magazyn Tapeta, strony www) - Badanie zainteresowań i potrzeb os. starszych w kontakcie bezpośrednim	Liczba modyfikacji służących skutecznemu dotarciu z informacjami do osób starszych
Cel szczegółowy: 4.2 Rozwój systemu służącego wsparciu i aktywizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin					
Zbadanie zapotrzebowania na utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy z siedzibą w gminie i podjęcie działań adekwatnych do wyników diagnozy	MGOPS	Koniec 2016r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Zweryfikowanie czy jest zapotrzebowanie na utworzenie ŚDS w gminie- grupa mieszkańców korzysta z tego typu usług poza terenem gminy	Przeprowadzona diagnoza
Podjęcie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie zbadania zapotrzebowania w skali powiatu oraz możliwości powołania w Gminie Dobczyce Domu Pomocy Społecznej dla osób z niepełnosprawnością głęboką i sprzężoną oraz Domu Pomocy Społecznej dla wymagających opieki osób niepełnosprawnych i ich starszych, niesamodzielnymi rodziców i podjęcie działań adekwatnych do wyników diagnozy	Burmistrz Gminy Dobczyce we współpracy z PCPR	Przeprowadzenie wstępnego rozeznania do 06 2014r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Odbiorcami usług byłiby mieszkańcy gminy, powiatu myślenickiego i powiatów ościennych	Przeprowadzona diagnoza
Świadczenie opieki nad osobami niepełnosprawnymi m. in. w formie usług asystentów osób niepełnosprawnych, opieki zawodowej, sieci opiekunów nieformalnych, oraz wolontariatu	Koordinator: MGOPS we współpracy z przedsiębiorcą, org. pozarządowymi i środowiskiem	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	UG może zachęcać mieszkańców do świadczenia tego typu usług zawodowo i wolontarystycznie	- Liczba osób świadczących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi - Liczba osób objętych opieką/pomocą
Integracja środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin, systematyczne wsparcie psychologiczne i terapeutyczne oraz wspieranie rozwoju zainteresowań i podejmowania działań samopomocowych m. in. poprzez zlecenie zadania publicznego w tym zakresie organizacji pozarządowej	Koordinator: UGiM we współpracy z org. pozarządowymi i MGOPS	Zlecenie zadania NGO's od 2015r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przykładowe formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin: organizacja spotkań informacyjno-integracyjnych, systematyczne przekazywanie kompleksowej informacji nt. dostępnej dla osób niepełnosprawnych oferty wsparcia, organizacja	- Liczba wspartych inicjatyw - Liczba podjętych inicjatyw

				kółek zainteresowań, indywidualne poradnictwo psychologiczne, wspieranie inicjowania grup wsparcia, zacieśnienie współpracy z Pełnomocnikiem ds. ON z terenu powiatu itp.	
Rozpoznanie problemów klas integracyjnych tworzonych w szkołach i podjęcie działań adekwatnych wobec wniosków z diagnozy	Koordinator: ZOBJO we współpracy ze szkołami i poradnią pedagogiczno-psychologiczną	Koniec 2014r.	-	----	- dokonane rozpoznanie problemów
Cel szczegółowy: 4.3 Szersze włączenie osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne gminy, ograniczenie stereotypów i uprzedzeń dot. starości i niepełnosprawności					
Redukcja barier architektonicznych w budynkach gminnych i miejscach użyteczności publicznej	UGiM	Działania ciągłe	Środki gminne PFRON	m. in. zainstalowanie windy w budynku UGiM Dobczyce	-Liczba zredukowanych barier
Zwiększanie dostępu do oferty zagospodarowania czasu wolnego osobom starszym i niepełnosprawnym m. in. poprzez opracowanie i wdrożenie systemu ułatwień i zniżek	Koordinator: Burmistrz we współpracy z MGOPS, MGOKIS i Zespołem ds. Promocji	Koniec 2016r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	-	-Opracowanie systemu zniżek i ułatwień Wdrożenie systemu
Działania służące integracji zdrowych mieszkańców gminy z osobami niepełnosprawnymi w szczególności adresowane do dzieci i młodzieży m. in. poprzez wydarzenia integracyjne i promowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych	Koordinator: MGOKIS we współpracy z biblioteką, szkołami i org. pozarządowymi	Promowanie pomysłów na działania integracyjne 2014r. Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Upowszechnienie imprezy integracyjnej „Dzień Radości” w sołectwach	- Liczba wydarzeń integracyjnych i działań promocyjnych
Działania mające na celu wzmocnienie integracji międzypokoleniowej obejmujące m. in. spotkanie i warsztaty dla dziadków z wnukami, zajęcia edukacyjne mające na celu dzielenie się swoimi umiejętnościami przez obie grupy, inicjowanie kontaktów między osobami starszymi a dziećmi nie mającymi dziadków	Koordinator: MGOKIS we współpracy z biblioteką, szkołami i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Np. organizacja wzajemnej „adopcji” wnuków i dziadków jako forma spędzania czasu przez samotne osoby starsze i dzieci nieposiadające prawdziwych dziadków, - wspólne oglądanie filmów i czytania książek połączone z dyskusją w bibliotece, szkole, świetlicach wiejskich i remizach, - organizacja „lekcji dobrego wychowania”	- Liczba inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym
Promowanie przykładów osób starszych i osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo i społecznie m. in. poprzez wykorzystanie mediów lokalnych, wyróżnienia honorowe Burmistrza Gminy Dobczyce	Koordinator: Zespół ds. Promocji we współpracy z MGOKIS, Magazynem Tapeta, Biblioteką, org. pozarządowymi	Działania ciągłe Projekt uchwały dot. honorowych wyróżnień	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przykładowe działanie: cykl artykułów w Magazynie Tapeta	Liczba działań promocyjnych Ustanowienie wyróżnienia Liczba

		zostanie oprac. do końca 2014r.			wyróżnionych
Cel strategiczny nr 5: WYSOKI POZIOM BEZPIECZEŃSTWA ZDROWOTNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY					
Koordinator: Urząd Gminy i Miasta Dobczyce					
DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy: 5.1 Zwiększanie dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej w gminie					
Tworzenie warunków organizacyjno- inwestycyjnych do rozszerzenia konkurencyjności usług medycznych w gminie m. in poprzez oprac. planu zagospodarowania przestrzeni	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne		Liczba nowych gabinetów lekarskich oferujących usługi medyczne w gminie
Podjęcie działań służących zwiększeniu dostępności do usług medycznych w gminie poprzez m.in. szerszy dostęp do deficytowych specjalistycznych usług lekarskich (np. lekarza geriatry) oraz utworzenie w Dobczycach apteki czynnej w nocy i w dni wolne od pracy	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne		Liczba podjętych działań
Współpraca Gminy ze środowiskiem medycznym w Dobczycach w zakresie wymiany informacji i koordynacji działań bieżących poprzez organizację cyklicznych spotkań	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba spotkań Min. 3 spotkania/ rocznie
Wsparcie Ochotniczych Straży Pożarnych w zdobywaniu uprawnień ratownika kwalifikowanego oraz zwiększaniu potencjału i wyposażenia ratowniczego	Koordinator UGiM we współpracy z OSP	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	M.in. rozbudowa/ modernizacja budynków	Liczba osób przeszkolonych Liczba pozyskanego sprzętu
Organizacja szkoleń w zakresie pierwszej pomocy dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych	Koordinator UGiM we współpracy z placówkami oświatowymi i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba szkoleń Każde dziecko na każdym szczeblu

					edukacji (przedszkole, szkoła podst, gimnazjum) minimum raz bierze udział w szkoleniu z pierwszej pomocy
Cel szczegółowy: 5.2 Zwiększenie promocji zdrowia, zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych					
Promowanie aktywnego stylu życia m. in. poprzez organizację zajęć i wydarzeń sportowych i rekreacyjnych oraz edukację prozdrowotną	Koordinator: MGOKIS we współpracy z Klubami Sportowymi, org. pozarządowymi i szkołami	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba podjętych inicjatyw
Zapewnienie infrastruktury umożliwiającej sport i aktywną rekreację m.in. poprzez budowę sieci ścieżek rowerowych i biegowych na terenie gminy, odnowienie istniejącego parku, likwidacja barier organizacyjnych w dostępie do infrastruktury sportowej	Koordinator UGiM we współpracy z MGOKIS i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Niezbędne jest opracowanie zasad korzystania z infrastruktury sportowej	- Liczba powstałych ścieżek rowerowych i biegowych (liczba km) -liczba grup korzystających z infrastruktury sportowej
Współpracy ze Starostwem Powiatowym, środowiskiem medycznym i organizacjami poz. w zakresie działań profilaktycznych adresowanych do mieszkańców gminy np. poprzez organizację programów profilaktycznych i włączenie się w organizację Powiatowych Dni Zdrowia	Koordinator: UGiM we współpracy ze Starostwem Powiatowym i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba podjętych działań

Cel strategiczny nr 6:**LATWO DOSTĘPNA, ATRAKCYJNA I KOMPLEKSOWA OFERTA ZAGOSPODAROWANIA CZASU WOLNEGO W GMINIE****Koordinator: Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu**

DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy: 6.1 Rozszerzenie i zwiększenie atrakcyjności oferty rozwijającej talenty, zainteresowania i kompetencje u dzieci i młodzieży z gminy Dobczyce					
Rozszerzanie oferty zajęć i wydarzeń służących rozwijaniu zainteresowań dzieci i młodzieży zgodnie z preferencjami młodych m. in. o dodatkowe zajęcia sportowe, edukacyjne, artystyczne w tym inspirowane „kulturą młodzieżową”	Koordinator: MGOKIS we współpracy z biblioteką, klubami sportowymi , org. pozarządowymi szkołami	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Oferta zaproponowana przez młodzież gimnazjalną w ramach konsultacji przeprowadzonych w styczniu 2014r.: - klub filmowy, Klub teatralny - zajęcia językowe (j. hiszpański) - kółko plastyczne, fotograficzne - zajęcia z siatkówki i innych sportów - organizacja dyskotek dla starszej, niepełnoletniej młodzieży (16-17 lat) - organizacja koncertów młodzieżowych, pikników sportowych - zorganizowane wyjazdy na basen, do kina do teatru i inne	Liczba rodzajów zajęć Liczba nowych propozycji zajęć Liczba osób objętych ofertą
Udostępnianie istniejącej infrastruktury czasu wolnego oraz utworzenie nowej np.: skatepark, tor do bike-crossu, ściana do graffiti, lodowisko, siłownia itp.	Koordinator: MGOKIS we współpracy z biblioteką, klubami sportowymi , org. pozarządowymi szkołami, środowiskiem młodzieży	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba utworzonej nowej infrastruktury
Wspieranie działań inicjowanych	Koordinator: MGOKIS	Działania ciągłe	Środki gminne	Informowanie o możliwości	Liczba wspartych

oddolnie przez społeczność lokalną mających na celu zwiększenie dostępu do zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży oraz os. dorosłych na obszarach wiejskich gminy m. in. poprzez zapewnienie instruktora itp.	we współpracy z org. pozarządowymi szkołami i środowiskiem lok.		Środki zewnętrzne	uzyskania wsparcia dla zajęć realizowanych na obszarach wiejskich, opracowanie zasad organizacyjnych	inicjatyw Liczba osób objętych działaniami
Stworzenie warunków do samodzielnego podejmowania aktywności przez młodzież m. in. poprzez możliwość proponowania własnych pomysłów i współudział w ich realizacji np. w ramach corocznie ogłaszanych konkursów dofinansowania inicjatyw młodzieżowych	Zespół ds. Promocji	Przygotowanie zasad konkursu na inicjatywy młodzieżowe –koniec 2014r. Uruchomienie konkursu od 2015r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Konkurs będzie narzędziem diagnozowania potrzeb młodych oraz realizacji ich pomysłów przy ich udziale. Istnieje możliwość wykorzystania instrumentu „inicjatywy lokalnej”	Uchwała o konkursie na inicjatywy młodzieżowe, Liczba wspartych inicjatyw Liczba osób zaangażowanych w ich realizację
Systematyczne badania oczekiwań i zapotrzebowania mieszkańców gminy w zakresie oferty czasu wolnego oraz poziomu ich satysfakcji z bieżącej oferty	Koordinator: MGOKIS we współpracy z biblioteką, szkołami, klubami sportowymi, org. pozarządowymi	Opracowanie systemu ewaluacji- koniec 2015r. Przeprowadzenie pierwszego badania w 2016r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przy oprac. systemu ewaluacji należy wykorzystać metodę i narzędzia badawcze wykorzystane przy badaniach do założeń strategii	Oprac. system ewaluacji Realizacja badań min raz na 2 lata od 2016r.
Lepsza koordynacja oferty oraz bieżąca współpraca i wymiana informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze kultury m. in poprzez organizację cyklicznych spotkań , forum dyskusyjnego, elektroniczny kalendarz wydarzeń itp.	Koordinator: MGOKIS we współpracy z biblioteką i org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przykładowe działania: - cykliczne spotkania instytucji i organizacji zlokalizowanych w RCOS	Liczba spotkań Liczba wspólnie zorganizowanych wydarzeń
Wzmocnienie merytorycznego przygotowania kadr instytucji i organizacji tworzących ofertę kulturalno-oświatową m. in poprzez organizację szkoleń i wizyt studialnych, udział w wydarzeniach organizowanych poza gminą	Biblioteka	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba podjętych działań

Zwiększenie liczby personelu RCOS i rozbudowa jego wyposażenia adekwatnie wobec podejmowanych działań	MGOKIS	Podjęcie decyzji po wynikach badania ewaluacyjnego w 2016r.	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba zatrudnionych dodatkowych pracowników Liczba pozyskanego wyposażenia
Cel szczegółowy: 6.2 Wzmocnienie promocji oraz zwiększenie dostępności mieszkańców do oferty RCOS i innych instytucji i organizacji z terenu gminy					
Opracowanie i wdrożenie projektu „Bus na telefon” mającego na celu ułatwienie dotarcia zorganizowanym grupom mieszkańców z obszarów wiejskich gminy na wydarzenia sportowe i artystyczne	MGOKIS	Oprac. pilotażu projektu do 06 2015r.	Środki gminne		-Oprac. pilotażu projektu - Wdrożenie pilotażu - Liczba os. objętych wsparciem
Ułatwienie korzystania z oferty ROCS rodzicom m. in. poprzez organizację zajęć dla dorosłych równoległe do zajęć dla dzieci zapewnienie opieki nad dziećmi podczas organizowanych wydarzeń	MGOKIS	Działania ciągłe	Środki gminne		Liczba wydarzeń w ramach których została zapewniona opieka nad dziećmi
Wzmocnienie wizerunku RCOS jako miejsca przyjaznego i atrakcyjnego, z kompleksową ofertą zagospodarowania czasu wolnego realizowaną przez różne instytucje i organizacje , dającego warunki do różnych działań artystycznych i społecznych, m. in. poprzez przyjazne zagospodarowanie przestrzeni, lepsze oznaczenie wnętrza budynku, skuteczną promocję	Koordynator: MGOPS we współpracy z biblioteką i innymi instytucjami i organizacjami zlokalizowanymi w RCOS	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Przykładowe działania: - przyjazna poczekalnia - udostępnienie książek, gazet, muzyki osobom czekającym	Liczba podjętych inicjatyw na rzecz poprawy wizerunku RCOS
Szersza i wielokanałowa promocja organizowanych wydarzeń np. poprzez organizację dni otwartych RCOS, reklamę na imprezach lokalnych , w szkołach, współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, zwiększenie aktualności i funkcjonalności	Koordynator: Zespół ds. Promocji, we współpracy z MGOKIS, biblioteką, org. pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba inicjatyw promocyjnych (w tym włączenie się w inne wydarzenia)

strony internetowej RCOS, wykorzystanie do działań promocyjnych portali społecznościowych itp.					
Zwiększenie oddziaływania Miesięcznika Tapeta m. in poprzez zwiększenie objętości i nakładu, utworzenie wydania elektronicznego, budowę sieci lokalnych współpracowników, w tym współpracę ze szkołami i sołtysami	Koordinator: MGOKIS we współpracy z Zespołem ds. Promocji, Biblioteką, szkołami i środowiskiem lokalnym	Pierwsze zwiększenie nakładu do końca 2015r. Docelowo nakład: 2500 egz.	Środki gminne Środki zewnętrzne	- Współpraca ze szkołami wyznaczenie nauczyciela opiekuna - współpraca z sołtysami, - określenie jasnych zasad współpracy z Miesięcznikiem Stopniowe zwiększanie nakładu adekwatnie wobec zapotrzebowania	Wysokość nakładu Liczba współpracowników
Cel strategiczny nr 7: AKTYWNI I ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY					
Koordinator: Urząd Gminy i Miasta Dobczyce					
DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy: 7.1 Wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej i współpracy mieszkańców na rzecz rozwoju lokalnego					
Systematyczne diagnozowanie zasobów i potrzeb lokalnych społeczności oraz wsparcie organizacji i animowanie działań oddolnych mieszkańców (w tym wydarzeń środowiskowych) służących rozwiązywaniu lokalnych problemów, rozwijaniu lok. tożsamości, potencjału i współpracy w środowisku	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Wsparcie działań lokalnych m. in. w zakresie: podnoszenia estetyki wsi, walki z dzikimi wysypiskami śmieci i innych	Liczba przeprowadz. diagnoz lokalnych (np. map zasobów i potrzeb) Liczba podjętych lub wspartych działań oddolnych
Rewitalizacja infrastruktury społecznej i miejsc użyteczności publicznej, w tym przestrzeni publicznych, instytucji kultury, świetlic i miejsc służących spotkaniom mieszkańców, budynków wymagających nowej funkcji w odpowiedzi na	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba podjętych inicjatyw rewitalizacyjnych/modernizacyjnych

zdiagnozowane potrzeby lokalne					
Działania wspierające kultywowanie lokalnych tradycji i dziedzictwa kulturowego przez społeczności lokalne m. in. poprzez wsparcie organizacji wydarzeń okolicznościowych, spotkań i warsztatów oraz wydawanie publikacji, mat. informacyjnych itp.	Koordinator :UGiM Dobczyce, MGOKiS	Działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba wspartych inicjatyw
Cel szczegółowy: 7.2 Rozwój aktywności samopomocowej, wolontarystycznej i obywatelskiej mieszkańców gminy					
Promowanie lokalnych autorytetów i dobrych przykładów aktywności społecznej i obywatelskiej, m.in. poprzez utworzenie nagrody Rady Miejskiej dla aktywnych wolontariuszy	UGiM Dobczyce	Koniec 2016r.	Środki gminne Środki zewnętrzne		Utworzenie narody Liczba nagrodzonych osób
Promocja i upowszechnianie świadczenia wolontariatu również wśród osób niepełnosprawnych m.in. poprzez działania informacyjno-promocyjne oraz działania Klubów wolontariusza w szkołach	MGOPS	Działanie ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne	Wśród osób niepełnosprawnych warto upowszechniać e-wolontariat	Liczba funkcjonujących klubów wolontariusza Liczba akcji promocyjnych
Utworzenie Punktu Pośrednictwa Wolontariatu rekrutującego i przygotowującego wolontariuszy do pomocy różnym grupom społecznym (os. starszym, os. niepełnosprawnym, dzieciom z problemami w nauce itp.) oraz promującego wolontariat	MGOPS	Koniec 2016r.	Środki gminne Środki zewnętrzne		Utworzenie Punktu Liczba pozyskanych i przygotowanych wolontariuszy
Rozwijanie kompetencji liderów społecznych, w tym liderów młodzieżowych m. in. w zakresie prowadzenia działań lokalnych i współpracy w środowisku np. poprzez organizację szkoleń i wyjazdów studialnych	UGiM	Działania ciągle	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba osób objętych wsparciem Liczba zorganizowanych form wsparcia

Szersze wykorzystanie w gminie rozwiązań pozwalających na włączanie mieszkańców w podejmowanie decyzji w zakresie spraw lokalnych (np. fundusz sołecki, inicjatywa lokalna, budżet partycypacyjny, konsultacje społeczne), w tym upowszechnianie informacji w tym zakresie	UGiM	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		Liczba działań promocyjnych Liczba wdrożonych rozwiązań
Upowszechnianie informacji nt. możliwości korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i konsumenckiego dostępnego w regionie, w tym promocja działalności Rzecznika Praw Konsumenta	MGOPS	Działania ciągłe	-		Liczba inicjatyw informacyjno-promocyjnych
Wsparcie instytucjonalne aktywności społecznej i obywatelskiej np. poprzez utworzenie Punktu Aktywności Obywatelskiej przy Bibliotece	Koordinator: Biblioteka Publiczna we współpracy MGOKiS	Koniec 2016r.	-		Utworzenie punktu
Cel szczegółowy: 7.3 Rozwój kompetencji oraz współpracy organizacji pozarządowych i mieszkańców					
Wsparcie edukacyjne w zakresie kwestii ważnych dla zakładania i funkcjonowania organizacji np. prawa, księgowości, pozyskiwania funduszy zewnętrznych, przygotowania projektów itp. dla grup nieformalnych, samoorganizujących się oraz organizacji pozarządowych	Koordinator: UGiM We współpracy z organizacjami pozarządowymi	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		- liczba działań edukacyjnych - liczba osób objętych wsparciem
Stałe wsparcie informacyjno-konsultacyjne w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych poprzez wskazanie osoby odpowiedzialnej za te zadania w UGiM	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne		- wskazanie osoby odpowiedzialnej - liczba udzielanych informacji i konsultacji
Opracowanie koncepcji systemu	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne	Outsourcing księgowości	- oprac. koncepcja

wsparcia instytucjonalnego organizacji pozarządowym z terenu gminy w zakresie zewnętrznego prowadzenia księgowości i kwestii prawnych			Środki zewnętrzne		systemu wsparcia
Stworzenie warunków do integrowania organizacji pozarządowych z terenu gminy Dobczyce np. poprzez organizację cyklicznych spotkań i wsparcie powołania Gminnego Forum Organizacji Pozarządowych	UGiM Dobczyce	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne		- liczba spotkań dla organizacji
Cel strategiczny nr 8: SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCY, ROZWIJAJĄCY SIĘ INSTYTUCJONALNIE I KADROWO OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ					
Koordinator: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej					
DZIAŁANIA	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Przykładowe działania operacyjne	Wskaźniki
Cel szczegółowy: 8. 1 Poprawa jakości obsługi klienta poprzez zapewnieni prywatności i poufności realizowanych usług oraz zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych					
Stworzenie warunków lokalowych dla MGOPS umożliwiających zapewnienie prywatności klientom Ośrodka oraz dostosowanie lokalu do standardów BHP	Koordinator MGOPS	Koniec 2015r.	Środki gminne Środki zewnętrzne	Udostępnienie dodatkowej przestrzeni pod działania Ośrodka Zapewnienie kameralnej sali spotkań umożliwiającej zachowanie prywatności i poufności załatwianych spraw	- liczba dodatkowych metrów kwadratowych przestrzeni
Opracowanie formuły i powołanie w Dobczycach Centrum Usług Społecznych, oferującego kompleksowe usługi mieszkańcom gminy, działającego w oparciu o współpracę lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych	Koordinator MGOPS	Wypracowanie koncepcji - koniec 2014r.	Środki gminne Realizacja: środki zewnętrzne (EFRR, EFS)	Działania operacyjne: - pogłębiona diagnoza probl. społ. - zbadanie potencjału współpracy lokalnej - opracowanie założeń koncepcji - oprac. studium wykonalności Konieczność uwzględnienia w Strategii Rozwoju Gminy	Wypracowanie koncepcji Powołanie Centrum Usług Gminnych

Rozwój współpracy MGOPS z instytucjami kultury z terenu gminy w szczególności w zakresie inicjowania i wspierania działań środowiskowych i organizowania społeczności lokalnych	MGOPS	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Pod warunkiem zwiększenia poziomu zatrudnienia w MGOPS	Liczba wspólnych inicjatyw
Podjęcie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości społecznej w gminie w tym wsparcie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej	MGOPS	Działania ciągłe	Środki gminne Środki zewnętrzne	Pod warunkiem zwiększenia poziomu zatrudnienia w MGOPS	Liczba podjętych inicjatyw
Cel szczegółowy: 8. 2 Rozwój kompetencji zawodowych kadry Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej					
Podnoszenie kwalifikacji przez zespół MGOPS m. in. poprzez udział w szkoleniach i studiach podyplomowych	MGOPS	Działania ciągłe	Środki zewnętrzne		Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wzrost kwalifikacji Liczba odbytych szkoleń Liczba podjętych studiów podyplomowych

IV System monitoringu i ewaluacji

Monitoring to systematyczne zbieranie i analizowanie informacji nt. realizacji założeń Strategii (wskaźników) dla celów kontrolnych. Jego celem jest bieżące wykrywanie nieprawidłowości i ich korygowanie. Monitorowanie jest procesem, który służy analizowaniu stanu zaawansowania realizacji Strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków i ewentualne modyfikowanie (aktualizowanie) zaplanowanych zadań, w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele.

W celu monitorowania postępu wdrożenia Strategii koordynatorzy poszczególnych zadań będą corocznie dokonywać podsumowania ich realizacji. Następnie koordynatorzy poszczególnych obszarów (odpowiadających poszczególnym celom strategicznym), będą przygotowywać coroczne całościowe podsumowania z realizacji danego obszaru. Co dwa lata, z inicjatywy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach - Koordynatora wdrożenia Strategii, Zespół ds. monitoringu i ewaluacji strategii w którego skład wchodzić będą przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację poszczególnych obszarów, będzie dokonywał śródterminowej ewaluacji realizacji zapisów Strategii. Efektem pracy Zespołu będzie opracowanie raportów częściowych i całościowych z realizacji Strategii. Raporty zostaną przedstawione Radzie Miejskiej w Dobczycach.